

ORTAÖĞRETİM SINIF REHBERLİK ETKİNLİKLERİ

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

TANIDIKÇA BENİMSİYORUM

Gelişim Alanı	Akademik Gelişim Alanı
Yeterlik Alanı	Okula ve Okulun Çevresine Uyum
Kazanım/Hafta	Okulun yakın çevresini, bölümlerini ve okulda çalışan personeli tanır./1.Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk. (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1. Okul çevresini, okulun bölümlerini ve okul personelini tanıtan sunu 2. Tahta kalem
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Öğrencilerin okul çevresini, bölümlerini, personelini tanıyabilmesi için rehberlik saatinden birkaç gün önce bu konuyla ilgili fotoğraflar çekilir. Fotoğrafların yer aldığı bir tanıtım sunusu hazırlanır. Bu sunuda verilecek bilgilerle ilgili sınıf rehber öğretmeni, rehberlik saatinden önce öğrencilere bilgileri aktarabilecek ve öğrencilerden gelebilecek olası soruları cevaplayabilecek şekilde hazırlanır. Okulun bölümlerini, öğrencilerin zihinlerinde netleştirebilmeleri için, tarif edebilecek şekilde ön hazırlık yapar. 2. Tanıtım sunusu etkileşimli tahtada açılır veya sununun çıktısı alınarak tahtaya asılır.
Süreç (Uygulama Basamakları)::	1. Etkinliğin amacının öğrencilerin okula ve çevresine uyum sağlayabilmelerine katkı sağlamak olduğu belirtilerek etkinliğe şu yönerge ile başlanır: <i>"Sevgili öğrenciler, hepiniz okulumuza hoş geldiniz. Bugün sizlerle okulumuzu ve çevresini daha yakından tanımak için bir etkinlik yapacağız. Sırasıyla okulumuzun bölümleri (kütüphane, laboratuvar, kantin vb.), okul personelimiz ve okulumuzun çevresinde neler olduğunu fotoğraflarla birlikte tanıyacağız."</i> 2. Öğrencilere okul hakkında daha önceden neler bildikleri sorulur, öğrencilerin verdikleri cevaplar tahtanın bir köşesine yazılır. Okulla ilgili en çok tekrar eden bilgilerin yanına işaret konur. 3. Okulun çevresini, bölümlerini, okul personelini tanıtan sunu tahtaya yansıtılır/asılır ve bilgiler verilir. 4. Sunu bitirildikten sonra aşağıdaki sorularla etkinliğe devam edilir: <ul style="list-style-type: none"> Bugünkü etkinliğimizde en çok aklınızda kalan neydi? Okul ve çevresinde en çok hoşunuza giden kısım ne oldu? Okulda en çok zaman geçireceğinizi düşündüğünüz bölüm neresi olur? Okul ve çevresinde nelerin olmasını isterdiniz?

Süreç
(Uygulama
Basamakları):

5. Aşağıdaki açıklamayla etkinlik sonlandırılır:

"Bugün okulumuzun çevresini, bölümlerini, personelimizi hep birlikte tanımış olduk. Yeni bir yere alışmak hiçbir zaman kolay değildir fakat o yeri tanımaya başladıkça daha çok benimseriz. Sizler de artık okulumuzun bir parçasısınız, okulda zaman geçirdikçe her geçen gün daha çok uyum sağlayacaksınız."

Kazanımın
Değerlendirilmesi:

1. Öğrencilerden bir sonraki rehberlik saatine kadar okulun çevresini, bölümlerini görmeleri ve okulu daha yakından tanıyabilmek için gezmeleri istenebilir.
2. Okul personeli, kendileriyle röportaj yapılabilmesi için sınıfa davet edilebilir. Bu röportaj için sınıfın hep birlikte röportaj sorularını hazırlamaları istenebilir. Daha sonra aralarından seçtikleri iki temsilcinin hazırlanan soruları personellere sormaları sağlanabilir. Bir sonraki ders, bu röportajın paylaşılması için sınıf rehber öğretmenine gösterilmesi ve sınıf panosuna asılması istenebilir.

Uygulayıcıya Not:

1. Öğrencilerin okulla ilgili paylaşımlarda bulunurken okulu, çevresini ve personeli olumsuz etiketleme ifadelerinden kaçınmaları sağlanmalıdır. Öğrencilerin okulun yakın çevresini ve okulu; fiziki, akademik, sosyal anlamda tanımlarına katkı sağlayacak ifadelerin paylaşılmasına dikkat edilmelidir.
2. Sununun yansıtılmasına imkân olmayan durumlarda renkli çıktı alınabilir.
Özel gereksinimli öğrenciler için;
  1. Okulun yakın çevresi ve okulun fiziki bölümleri tanıtılırken akran eşleşmesi yapılabilir.
  2. Sunu sırasında öğrencilere geri bildirim sağlanabilir.
  3. Röportaj sorularını hazırlama sırasında öğretmen desteği sağlanabilir.

Etkinliği Geliştiren:

Nurgül ACAR ZORBAZ

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

KURALLARLA BİR BÜTÜNÜZ

Gelişim Alanı	Akademik Gelişim Alanı
Yeterlik Alanı	Okula ve Okulun Çevresine Uyum
Kazanım/Hafta	Eğitim öğretim sürecine ilişkin yönetmeliklerin kendisini ilgilendiren kısımları hakkında bilgi sahibi olur./2.Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk. (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1. Renkli kâğıt 2. Makas 3. Kavanoz 4. Tahta kalemi-silgi
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği, Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği'nin güncel hâline ulaşılarak incelenir. 2. Yönetmeliğin öğrencileri ilgilendiren kısımları ile ilgili, doğru ve yanlış bilgiler renkli kâğıtlara maddeler hâlinde yazılarak çıktı alınır; bu çıktılar makasla kesilir, katlanır, kavanoza atılır. 3. Etkinlik bitiminde sınıf panosuna asmak için yönetmeliğin öğrencileri ilgilendiren kısımlarının çıktısı alınır.
Süreç (Uygulama Basamakları):	1. Etkinliğin amacının "lise öğrenimleri boyunca yönetmeliklerin kendileriyle ilgili kısımları hakkında bilgi sahibi olmaları" olduğu ifade edilerek etkinliğe başlanır. 2. Şu yönerge ile etkinliğe devam edilir: <i>"Sevgili öğrenciler, bugün sizlerle eğitim-öğretim sürecine ilişkin yönetmeliklerin sizinle ilgili kısımlarının neler olduğuyla ilgili bir etkinlik yapacağız. Sizce bu yönetmelikte nelerden bahsediyor olabilir?"</i> 3. Öğrencilerden gelen cevaplar tahtaya yazılır, en çok tekrar edenlerin yanına işaret konur. <i>"Sizlerin de belirttiği üzere bu yönetmelikte sınıf geçme, hangi durumların disiplin suçu sayıldığı, takdir-teşekkür belgesi gibi belgelerin nasıl alınacağı, ödüllendirmeler, devam-devamsızlık durumlarının nasıl hesaplandığı, ders seçimi, nakil ve geçişlerle ilgili hususlar belirtilmektedir."</i> 4. Uygulayıcı tarafından sınıf mevcuduna bağlı olarak sınıfı iki veya üç gruba ayırılır. Etkinliğin nasıl olacağı hakkında şu yönerge verilir:

Süreç
(Uygulama
Basamakları):

"Şimdi yapacağımız etkinlikte her gruptan bir arkadaşınız, sırasıyla, tahtaya gelip kavanozdan bir kâğıt çekecek. Çektiği kâğıttaki bilginin doğru veya yanlış olduğuna karar verecek; doğru cevap verirse kendi grubunuzun hanesine +10 puan yazılacak, yanlış cevap verirse -10 puan yazılacak."

5. Öğrencilerin daha iyi kavrayabilmesi amacıyla ilk etkinlik uygulayıcı tarafından yapılır. Uygulayıcı tarafından kavanozdan bir kâğıt çekilir, "**Günlük toplam ders saatinin 2/3'ü ve daha fazlasına gelmeyenlerin devamsızlığı bir gün, diğer devamsızlıklar ise yarım gün sayılır.**"¹ ifadesine doğru olarak cevap verilir ve +10 puan alınır.
6. Öğrencilerin her birinin etkinliğe katılması ve kazanan grubun belirlenmesiyle oyun sonlandırılır.
7. Etkinliğe aşağıdaki sorularla devam edilir:
  - Bugünkü etkinliğimizle ilgili düşünceleriniz neler?
  - Yönetmeliklerle ilgili aklınızda kalan kısımlar neler oldu?
  - Yönetmeliklerin veya kuralların yaşamımıza ne gibi katkıları olduğunu düşünüyorsunuz?
  - Eğer yönetmelikler veya kurallar olmasaydı yaşantımız nasıl olurdu?
8. Öğrencilerden gelen cevaplar üzerine konuşulduktan sonra şu açıklamayla etkinlik sonlandırılır:

"Sevgili çocuklar, hepimiz toplu bir şekilde yaşıyoruz. Toplu yaşamamıza rağmen her birimizin düşünceleri, istekleri, olaylar karşısındaki uygulamaları farklılaşmaktadır. Bu farklı isteklerin, uygulamaların karmaşa yaratmaması ve işleyişte bir düzen sağlayabilmek için kurallara, yönetmeliklere ihtiyaç duyulmaktadır. Örneğin oynadığımız oyunun bile kuralları belli olmasaydı kargaşa çıkardı ve düzen sağlayamazdık; bu yüzden yaşamlarımızda her zaman düzenin sağlanabilmesi için yönetmelikler, kurallar bulunacaktır. Bugün eğitim-öğretim sürecinizde sizi ilgilendiren, ihtiyaç duyacağınız bilgileri öğrenmiş olduk. İlerleyen zamanlarda bu kısımların aklınızda daha çok yer ederek size yol göstereceğini düşünüyorum."

Kazanımın
Değerlendirilmesi:

1. Eğitim-öğretim süreciyle ilgili yönetmeliklerin belli kısımları, öğrencilerin her zaman görüp bilgilerinin sürekliliğini sağlamak amacıyla sınıf panosuna asılır.
2. Öğrencilerden eğitim-öğretim sürecini düzenlemeye yönelik yönetmelik veya kural yazma yetkileri olsaydı nasıl maddeler yazılabileceğiyle ilgili düşünceleri ve birkaç madde yazmaları istenebilir.

Uygulayıcıya Not:

1. Yönetmeliklerin öğrencileri ilgilendiren kısımlarıyla ilgili kavanoza koyulacak renkli kâğıtları hazırlarken bulunulan lise türüne (meslek, imam hatip, spor lisesi vb.) uygun maddelerin de kavanozda yer almasına dikkat edilmelidir.
- Özel gereksinimli öğrenciler için;
1. Gruplama yapılırken öğrencilerin destek alabilecekleri akranları ile bir arada olmasına özen gösterilebilir.
  2. Sorular basitleştirilerek öğrencilerin sürece katılımları desteklenebilir.
  3. Etkinliğin nasıl gerçekleştirileceğinin kuralları tahtaya yazılabilir veya çizelge hâline getirilerek görselleştirilebilir.

Etkinliği Geliştiren:

Nurgül ACAR ZORBAZ

¹ Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği
https://ogm.meb.gov.tr/meb_ys_dosyalar/2016_11/03111224_ooky.pdf adresinden bilgi edinilmiştir.

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

İLGİ VE HOBİ KARTLARIM

Gelişim Alanı	Kariyer
Yeterlik Alanı	Kariyer Farkındalığı
Kazanım/Hafta	İlgi ve hobilerini ayırt eder./3.Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk. (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1. Sarı renkli A4 kâğıdı 2. Kırmızı renkli A4 kâğıdı 3. Etkinlik Bilgi Notu 4. Çalışma Yaprağı-1
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Etkinliğe başlamadan önce sınıf mevcudu kadar sarı ve kırmızı A4 kâğıdı alınmalıdır ve sınıftaki her öğrenciye dağıtılmalıdır. 2. Etkinlik Bilgi Notu ve Çalışma Yaprağı-1 sınıf mevcudu kadar çoğaltılmalıdır.
Süreç (Uygulama Basamakları):	1. Öğrencilere etkinliğin amacının, ilgi ve hobiler arasındaki farkı ayırt etmek, olduğu söylenir. 2. "Sevgili öğrenciler, şimdi size ilgi ve hobi kavramlarını tanımlayacağım. İlgi ve hobi arasındaki farktan bahsedeceğim." açıklaması yapılır ve Etkinlik Bilgi Notundaki ilgi ve hobi kavramları okunur, arasındaki farklardan bahsedilir. 3. Daha sonra, "Sevgili öğrenciler, ilgi ve hobi kavramlarının tanımlarını dinlediniz. Şimdi sizlerden içinde ilgi ve hobilerinizin de anlatılacağı bir hikâye yazmanızı istiyorum. Gönüllü arkadaşlarımız bu hikâyelerini sınıfa sesli bir şekilde okuyabilecektir. Diğer arkadaşlarımız da ilgilerin geçtiği cümlelerde sarı A4 kâğıdını, hobilerin geçtiği cümlelerde kırmızı A4 kâğıdını havaya kaldıracaktır. Hikâye bittikten sonra ilgiler sarı A4 kâğıdına, hobiler kırmızı A4 kâğıdına yazılacaktır." yönergesi verilir. 4. Gönüllü öğrenciler hikâyelerini paylaşır ve paylaşım bittiğinde sınıf, sınıf listesine göre ikiye ayrılır. Bir grup ilgi grubu bir grup hobi grubu olur. Sarı A4 kâğıtları ilgi grubuna, kırmızı A4 kâğıtları hobi grubuna verilir. 5. Öğrenciler kâğıtlarda yazılı her cümleyi okur ve yazılanın ilgi mi hobi mi olduğuna Çalışma Yaprağı-1'den yardım alarak karar verilir. 6. Yanlış yazılanlar varsa düzeltilir ve grup yazmanı tarafından tek bir A4 kâğıdına bütün ilgi ve hobiler yazılır. 7. Grup yazmanlarının yazdığı ilgi (sarı renk A4) ve hobiler (kırmızı renk A4)

Süreç
(Uygulama
Basamakları):

Çalışma Yaprağı-1 ile karşılaştırılarak sınıf panosuna asılır.

8. Etkinliğe tartışma sorularıyla devam edilir:
  - İlgilerinize başka örnekler verebilir misiniz?
  - Hobilerinize başka örnekler verebilir misiniz?
  - İlgilerimizi fark etmek neden önemlidir?
  - Hobilerimizi fark etmek neden önemlidir?
  - İlgî ve hobilerimiz arasındaki farkları bilmek neden önemlidir?
9. Öğrencilere soru sorma ve cevap alma sürecinin ardından "Sevgili öğrenciler; bugün sizinle ilgi ve hobilerin benzer görünseler de birbirinden farklı olduklarının ayırımına vardık." denerek etkinlik sonlandırılır.

Kazanımın
Değerlendirilmesi:

1. Öğrencilerden, sınıfa ilgi ve hobilerini yansıtan resimler ya da kendi fotoğraflarını getirmeleri istenir.
2. Öğrencilerden, ilgi ve hobilerini etkinlikteki gibi düzenleyerek yazıp evde dolaplarına, panolarına asmaları istenir.
3. İlgi ve hobileri için sloganlar hazırlayıp kâğıda yazarak evde dolaplarına, panolarına asmaları istenir.
4. Öğrencilerin günlük hayatta yaptıkları aktivitelerin ilgi mi yoksa hobi mi olduğu konusunda düşünmeleri istenir.

Uygulayıcıya Not:

1. Etkinlik Bilgi Notundaki tanımlar okunduktan sonra gönüllü öğrencilerin kendi tanımlarını yapmalarını isteyin ve tanımları çeşitlendirin.
2. Sınıfın tamamının etkinliğe aktif olarak katılımını sağlamaya çalışın.
Özel gereksinimli öğrenciler için;
  1. Hikâye yazmak yerine öğrencilerden kâğıtlarına ilgi ve hobileri açıklayan çizim yapmaları istenebilir.
  2. Tartışma soruları basitleştirilerek öğrencilerin katılımları desteklenebilir.
  3. Ek süre verilerek öğrencilerin çalışma kâğıdını tamamlamalarına destek olunabilir.

Etkinliği Geliştiren:

Yasin DURMUŞ

ETKİNLİK BİLGİ NOTU

İlgi: Bir kimse herhangi bir zorlama olmadığı ya da kendisine bir ödül sözü verilmediği hâlde bazı faaliyetleri kendiliğinden yapıyor ve bundan doyum sağlıyorsa kişinin o tür faaliyetlere karşı ilgisi olduğu söylenebilir. Bir kimsenin ilgi duyduğu bir faaliyet alanı, genellikle onun yetenekli olduğu alandır. İnsan ancak yetenekli olduğu alanda başarılı çalışmalar yapabilir. Bir kimsenin, girdiği bir iş ya da bir çalışma alanında başarılı olması kişiye doyum sağlar. Böylece kişi aynı alanda tekrar çalışma isteği duyar. Buna karşılık kişinin girişimleri başarısızlıkla sonuçlanırsa hevesi kırılır ve o işi tekrar yapmak isteği olmaz (Kuzgun,2019).

Hobi: Hobi; boş zamanlarda para kazanmak için değil, eğlenerek ve keyif alarak yapılan aktivitelerdir. İnsanlar genellikle hobisini/hobilerini düzenli bir şekilde yapmaya çabalar. Hobilere örnekler: Çeşitli ülkelerin paralarını biriktirmek, pul toplamak, çiçek yetiştirmek, okumak, örgü örmek, ahşap boyama ve taş boyama...

İlgi ve hobi arasındaki fark: İlgi, merak ve alaka duyduğunuz şeylerdir. Hobi ise hem ilgi duyduğunuz hem de boş zamanlarınızda düzenli olarak yaptığınız şeylerdir. İlgi soyut, hobi ise eyleme dönüşen somut bir şeydir. Bir şeye sadece ilgi duyup hobi olarak yapmayabilirsiniz.

KAYNAK:

Kuzgun, Y. (2019). Meslek Rehberliği ve Danışmanlığına Giriş. Nobel Yayıncılık. (7. baskı)

Çalışma Yaprağı 1

İLGİLER	HOBİLER
Matematiksel işlemleri yapmaktan zevk almak	Deney yapmak
Kitap okurken dilin özelliklerine dikkat etmek	Günlük tutmak
Hayvanların bakımıyla ilgilenmek	Kitap okumak
Bilgisayar oyunu tasarlamak	Balık tutmak
Mimari yapıların ayrıntılarını incelemek	Seyahat etmek
Teknoloji ve tasarımla uğraşmak	Bilgisayar oyunu oynamak
Sosyal ilişkilerde gözlemler yapmak	Bir spor dalıyla uğraşmak
Yeni aletler tasarlamak	El işi yapmak
Tarihi olaylara ilgi duymak	Pul koleksiyonu yapmak
İnsanların sağlığı için araştırmalar yapmak	İp atlamak
Ayrıntılarla uğraşmaktan keyif almak	Film/dizi seyretmek
El sanatlarında farklı ürünler tasarlamak	Farklı bir dil öğrenmek
Doğa olaylarına karşı ilgi duymak	Kodlama yapmak
Ticaretle uğraşmaktan keyif almak	Bisiklet sürmek
Çocuklarla ilgili etkinlikler tasarlamaktan hoşlanmak	Bulmaca çözmek

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

KORODA BEN DE VARIM

Gelişim Alanı	Akademik
Yeterlik Alanı	Okula ve okulun çevresine uyum
Kazanım/Hafta	Okulunun ve sınıfının bir üyesi olduğunu fark eder./4.Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk. (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1. Etkileşimli tahta 2. Tahta kalemi
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Etkinliğe başlamadan önce çeşitli müzik aletlerinin kullanıldığı bir korodan şarkı seçilmelidir.
Süreç (Uygulama Basamakları):	<ol style="list-style-type: none"> 1. Öğrencilere etkinliğin amacının her öğrencinin okulunun ve sınıfının bir üyesi olduğunu fark etmesi olduğu söylenir. 2. Uygulayıcı tarafından "Sevgili öğrenciler, şimdi sizlerle bir koronun şarkısını dinleyeceğiz." denir ve etkileşimli tahtadan şarkı açılır. 3. Şarkı bittikten sonra "Sevgili öğrenciler, dinlediğiniz şarkıda hangi müzik aletlerinin sesini fark ettiniz?" sorusu sınıfa sorulur. 4. Cevaplar alındıktan sonra "Bu müzik aletlerinin koroya ne gibi faydaları vardır?" sorusu sınıfa sorulur. 5. Şarkı dinlendikten sonra sınıfa, "Bu koroda gitaristler olmasaydı koro nasıl etkilenir?" sorusu sorulur. 6. Daha sonra öğrencilerden koroda kemancılar ve yan flütçüler olmasaydı koronun nasıl olacağını hayal etmeleri istenir. 7. Sınıfa "Sevgili öğrenciler, bu müzik aletlerinin her birini kendinize benzetin. Sizin sınıfınıza ve okulunuza ne gibi faydalarınız var?" sorusu yöneltilir. 8. "Sevgili öğrenciler, şimdi sınıfınızı veya okulunuzu bu koro gibi düşünün. Siz bu sınıfta olmasaydınız nelerin eksik olacağını düşünmenizi istiyorum." denir. 9. Gönüllü olan öğrencilerden cevaplarını tahtaya yazmaları istenir. 10. Bir öğrencinin sınıfta olmadığına nelerin eksik olacağı diğer öğrencilere sorulup cevaplar alınır ve tahtaya yazılır. 11. Öğrencilere soru sorma ve cevap alma sürecinin ardından "Sevgili öğrenci-

Süreç
(Uygulama
Basamakları):

ler, bugün sizinle okulunuzun ve sınıfınızın bir üyesi olduğunuzu, hepinizin sınıfta bir yeri olduğunu ve sınıfınız için değerli olduğunuzu anlayacağınız bir etkinlik yaptık.” açıklaması yapılarak etkinlik sonlandırılır.

Kazanımın
Değerlendirilmesi:

1. Öğrencilerinizden bu etkinliği evde de yapmalarını isteyip evde kendileri olmazsa nelerin eksik kalacağını düşünmelerini isteyebilirsiniz.
2. Öğrencilerinizden sınıfta olup olmamasının bir fark yaratmadığını düşünenlere (varsa) bu durumu nasıl tersine çevirebileceklerini düşünmelerini isteyebilirsiniz.

Uygulayıcıya Not:

1. Etkileşimli tahta erişimi olmayan okullarda, uygulayıcı kendi bilgisayarını okula getirerek bir koronun söylediği şarkıyı dinletebilir.
- Özel gereksinimli öğrenciler için;
1. Sorular basitleştirilerek öğrencilerin sürece katılımları desteklenebilir.
  2. Sorulara yanıt verme sürecinde öğrencilere ipucu verilebilir, hatırlatma yapılabilir.

Etkinliği Geliştiren:

Yasin DURMUŞ

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

SORUMLULUK BENDE

Gelişim Alanı	Akademik
Yeterlik Alanı	Akademik Anlayış ve Sorumluluk
Kazanım/Hafta	Okul hazırlığına ilişkin sorumluluklarını üstlenir./5.Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk. (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	<ol style="list-style-type: none"> 1. Çalışma Yaprağı-1 2. Renkli tahta kalem 3. Öğrenci sayısı kadar yapışkanlı kâğıt 4. Renkli küçük kâğıtlar
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	<ol style="list-style-type: none"> 1. Etkinlikten birkaç gün önce Çalışma Yaprağı-1'deki yazan rolleri üstlenebilecek gönüllü üç öğrenci seçilir ve görevlendirilir. Bu öğrenciler, rollerine uygun bir metin hazırlayarak etkinlik devam ederken uygulayıcının belirttiği zamanda rol oynama tekniğiyle canlandırma yaparlar.
Süreç (Uygulama Basamakları):	<ol style="list-style-type: none"> 1. Etkinliğin amacının okul hazırlığına ilişkin sorumluluklarını üstlenmek olduğu belirtilerek etkinliğe başlanır. 2. Etkinliğin başlangıcında uygulayıcı tahtaya renkli kalemle SORUMLULUK yazar. "Sorumluluk deyince aklımıza neler geliyor?" sorusu öğrencilere yöneltilir. Beyin fırtınası tekniği kullanılarak öğrencilerin aklına ilk gelen sözcükler tahtadaki SORUMLULUK kelimesinin etrafına yazılır. Sonrasında uygulayıcı tarafından "Sevgili öğrenciler, sorumluluk bireyin uyum sağlması, üzerine düşen görevleri yerine getirmesi ve kendine ait bir olayın başkaları üzerindeki etkilerinin sonuçlarını üstlenmesi, başkalarının haklarına saygı göstermesi ve kendi davranışlarının sonuçlarına sahip çıkabilmesidir." açıklaması yapılır. 3. Öğrenci sayısı kadar önceden hazırlanmış yapışkanlı kâğıtlar sınıfa dağıtılır. "Öğrencilerin okul hazırlığına ilişkin sorumlulukları nelerdir?" sorusu yöneltilir ve düşünceleri için onlara zaman tanınır. Öğrencilerden bu soruya ilişkin cevaplarını kâğıtlara yazmaları istenir. Gönüllü olarak söz hakkı alanlar sorumlulukları konusundaki düşüncelerini tahtaya gelir, yaptırırlar ve sınıfla paylaşırlar. 4. Etkinliğin devamında uygulayıcı tarafından tahtaya "SORUMLU MUYUZ?", "YOKSA SORUNLU MUYUZ?" soruları farklı iki renkte kalemle yazılır. Öğrencilere, okul hazırlığına ilişkin sorumluluklarını üstlenmedikleri zaman yaşanabilecek sorunlara dikkat çekmek için örnekler verilir ve daha önceden Çalışma Yaprağı-1'e göre görevlendirilen öğrencilerden hazırlığını yaptık-

Süreç
(Uygulama
Basamakları):

ları çalışmayı sunmaları istenir. Yapılan drama etkinliği sonrasında sorumlu olmak ve sorunlu olmak arasındaki farka dikkat çekilir. Öğrencilerden de geçmiş yaşantılarından örnekler vermeleri istenir.

5. Tartışma sorularıyla etkinlik süreci devam ettirilir:
  - Bu etkinlik ile neleri fark ettiniz?
  - Okul hazırlığına ilişkin sorumlulukları üstlenmek size nasıl bir yarar sağlar?

6. Öğrencilerin paylaşımları alındıktan sonra aşağıdaki açıklamalarla etkinlik sonlandırılır:

"Bireyin toplumsal bir varlık olarak sorumluluk sahibi olması beklenir. Eğitim yaşantımız süresince de öğrenci kimliğimiz ile yerine getirmemiz gereken sorumluluklarımız olduğunu bilip ona göre davranmalıyız."

Kazanımın
Değerlendirilmesi:

1. Öğrencilerden okul hazırlığına ilişkin ".....benim sorumluluğumdur." cümlesini tamamlaması istenir ve okul hazırlığına ilişkin üstlenmeleri gereken sorumlulukların farkına varıp varmadıkları değerlendirilir.

Uygulayıcıya Not:

1. Etkinliğin uygulanması sırasında öğrenciler tarafından okul hazırlığına ilişkin sorumluluklara dair yeterince paylaşım olmaz ya da öğrenciler doğru cevaplar vermekte zorlanırlarsa yönlendirme yapabilmek için uygulayıcı tarafından önceden öğrencilerin buldukları sınıf seviyesi ve gelişim özelliklerine uygun sorumluluklar belirlenir. Bu sorumluluklar farklı renklerdeki kâğıtlara yazılır. Öğrencilere dağıtılır. Öğrencilerin kâğıtlara yazılmış olan sorumluluklar hakkında konuşmaları sağlanır.

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Çalışma Yaprağı-1'de yer alan yazılı materyallere Braille yazı eklenebilir ya da punto büyütülerek materyal desteği sağlanabilir.
2. Etkinliğin tamamlanması için ek süre verilebilir.
3. Çalışma yapraklarının doldurulması sırasında öğretmen desteği sağlanabilir.
4. Kazanımların değerlendirilmesi sürecinde okul hazırlığı için gerekli sorumlulukları içeren kontrol listeleri hazırlanarak öğrencilerin bunları takip etmesine rehberlik edilebilir.

Etkinliği Geliştiren:

Hüseyin SADIRLI

Çalışma Yaprağı 1

Sorumluluklarının bilincinde, öğrenmeye istekli ve derse önceden hazırlanarak gelmiş bir öğrenci ve sorumluluklarını üstlenmemiş diğer öğrenci ile ders esnasında yaşanabilecek sorunları vurgulayan, öğretmen olarak, öğrenciler arasında geçen bir olay canlandırınız.

1.SORUMLULUKLARINI ÜSTLENMİŞ ÖĞRENCİ ROLÜ

Okulun belirlediği kılık kıyafete ve temizlik kurallarına özen gösteren, okula zamanında gelen ve ders giriş çıkış saatlerine uyan, ders araç ve gereçlerini zamanında ve eksiksiz getiren, derse etkin katılan, derslere devam edip sınıf içerisinde aktif olan, günlük konu tekrarı yapıp derse hazırlıklı gelen, öğrenmeye açık ve istekli olan, öğretmenlerine çekinmeden sorular sorabilen ve motivasyonunu yüksek tutan öğrenci.

2.SORUMLULUKLARINI ÜSTLENMEMİŞ ÖĞRENCİ ROLÜ

Okulun belirlediği kılık kıyafete ve temizlik kurallarına özen göstermeyen, okula zamanında gelmeyen ve ders giriş çıkış saatlerine uymayan, ders araç ve gereçlerini eksik getiren, derse etkin katılmayan, derse hazırlıklı gelmeyen, öğrenmeye isteksiz, öğretmenlerine konu dışı sorular sorabilen ve motivasyonu düşük, beslenme ve uyku düzenine dikkat etmeyen, devamsızlık yapan ve derslerini takip etmeyen, okula yasaklanmış, sağlığa zararlı ve eğitim işlevini engelleyecek eşya getiren, tüm zamanını teknolojik aletleri kontrolsüz kullanmaya ayırıp (internet, cep telefonu vb.) amacının dışında kullanan öğrenci.

3. ÖĞRETMEN

Okul hazırlığına ilişkin sorumluluklarını üstlenmiş ve üstlenmemiş öğrenciyle ayrı ayrı diyalog kuracak ve yaşanabilecek sorunları vurgulayacak bir rol üstlenecek.

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

BİLİN BAKALIM BEN NERESİYİM?

Gelişim Alanı	Akademik
Yeterlik Alanı	Okula ve Çevreye Uyum
Kazanım/Hafta	Okulun eğitsel imkânları hakkında bilgi edinir./6.Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk. (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	<ol style="list-style-type: none"> 1. Çalışma Yaprağı-1 2. Çalışma Yaprağı-2 3. Etkinlik Bilgi Notu-1 4. Etkinlik Bilgi Notu-2 5. Çalışma Yaprağı-3 6. Etkileşimli tahta 7. Renkli/fosforlu kalem
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sınıf mevcuduna göre öğrenciler beşer kişilik gruplar hâlinde yarışacağı için Çalışma Yaprağı-1 ve Çalışma Yaprağı-2'nin çıktısı alınıp grup sayısı kadar çoğaltılır. 2. Etkinlik Bilgi Notu-1'in öğretmende bulunmak üzere bir adet çıktısı alınır. 3. Etkinlik Bilgi Notu-2 yarışma sonunda etkileşimli tahtaya yansıtılmak üzere hazır bulundurulur. 4. Çalışma Yaprağı-3'ün bir adet çıktısı alınır. 5. Renkli kalem hazırlanır.
Süreç (Uygulama Basamakları):	<ol style="list-style-type: none"> 1. Etkinliğin amacının okulun eğitsel imkânları hakkında bilgi edinmek olduğu belirtilerek etkinliğe başlanır. 2. Öğrencilerle okulun eğitsel imkânlarının neler olduğu ile ilgili bir bulmaca etkinliği yapılacağı ve yarışma şeklinde uygulanacağı açıklanır. 3. Gruplandırma yöntemlerinden biri kullanılarak öğrencilerden beşer kişilik gruplar oluşturulur. 4. Grup üyeleri bir araya geldikten sonra, gruplara Çalışma Yaprağı-1 ve Çalışma Yaprağı-2 kâğıdı dağıtılmadan önce; <ul style="list-style-type: none"> • Bulmacayı çözmek için 15 dakika süreleri olduğu, • Gruplarına bir isim vermeleri gerektiği, • Bulmacayı yanlışsız olarak ilk tamamlayan grubun yarışmanın kazananı olacağı açıklanır ve çalışma yaprakları dağıtılır.

Süreç (Uygulama Basamakları):

5. Öğrencilerin gruplarına isim vermeleri için 2-3 dakikalık süre verildikten sonra yarışma başlatılır.
6. Uygulayıcı tarafından 15 dakika süre tutulur. Bu süre bitmeden getiren grup olursa cevapları kontrol edilir. Yanlış cevaplar varsa yapraklar geri verilip öğrencilere süre bitene kadar devam edebilecekleri söylenir.
7. Süre bitince öğrencilerden cevapları teslim etmeleri istenir ve cevaplar alındıktan sonra etkileşimli tahtadan Etkinlik Bilgi Notu-2 açılır.
8. Cevaplarını ilk getiren gruptan son getirene doğru cevaplar değerlendirilir ve öğrenciler tahtadan cevap anahtarına bakarken cevaplar birlikte kontrol edilir.
9. Bulmacayı yanlışsız olarak ilk çözen grup belirlendikten sonra birinci ilan edilir.
10. Birinci grubu ödüllendirmek için; diğer gruplardan arkadaşlarını alkışlamaları istenir.
11. Ayrıca Çalışma Yaprığı-3'e kazanan grubun adı renkli bir şekilde yazılarak sınıf panosuna asılır.
12. Uygulayıcı tarafından, tüm cevaplar incelenip cevap anahtarı kontrol edildikten sonra Etkinlik Bilgi Notu-1'deki okulun eğitsel imkânlarıyla ilgili bilgiler de öğrencilere verilir.
13. Süreç aşağıdaki tartışma soruları ile devam ettirilir:
  - Okulumuza gelmeden önce eğitsel imkânlarının neler olduğu hakkında bilginiz var mıydı?
  - Okulun eğitsel imkânlarını bilmek sizlere neler kazandırır?
  - Okulların eğitsel imkânları akademik başarınızı nasıl etkiler?
  - Okulumuzun eğitsel imkânlarını nasıl verimli kullanabiliriz?
14. Aşağıdaki açıklama ile etkinlik sonlandırılır:

"Eğitim-öğretim yuvalarımız olan okullarımız sizlerin gelişimini desteklemek için her türlü eğitim imkânlarını sağlamaya çalışmaktadır. Okullara göre bu imkânlar değişmektedir. Okulun eğitsel imkânları arttıkça, çeşitlendikçe öğrencilerin hayata hazırlanmasında, kendilerini tanımada, akademik, mesleki sosyal ve duygusal gelişimlerinde sağladığı katkı artmaktadır, diyebiliriz. Sizlerin yeni şeyler keşfetmek, sorular sormak ve farklı deneyimlere açık olmaktan hoşlanmanız bu imkânları en etkili ve doğru şekilde kullanmanızı teşvik edecektir."

Kazanımın Değerlendirilmesi:

1. Öğrencilere okullarında hangi eğitsel imkânların olduğu ve onlardan nasıl yararlandıklarıyla ilgili açıklama yapmaları istenebilir.
2. Bulmacadaki eğitsel imkânlardan hangilerinin en fazla ve neden ilgilerini çektiği sorulabilir.
3. Bulmacada olmayan/okulda bulunmayan eğitsel imkânlar üzerine düşünceleri ve akıllarına gelen fikirleri paylaşmaları istenebilir.

Uygulayıcıya Not:

1. Etkileşimli tahtaya erişimi olmayan okullarda aşağıdaki alternatiflerden faydalanılabilir.
  - Uygulayıcı kendi bilgisayarını sınıfa getirerek cevap anahtarını öğrencilere tahtaya yansıtarak gösterebilir.
  - Etkinlik öncesinde cevap anahtarının A3 boyutunda bir poster şeklinde çıktısı alınarak cevaplama işlemi tamamlandıktan sonra bütün öğrencilerin görebileceği şekilde tahtaya asılabilir.

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Öğrencilerin grup oluşturma sürecinde destek alabilecekleri akranları ile bir arada olmaları sağlanarak sosyal ortam düzenlenebilir.
2. Gerekirse gruplara ek süre verilebilir.
3. Çalışma yapraklarında öğrencilerin dolduracakları alanların sayısı performanslarına göre azaltılabilir.

Etkinliği Geliştiren:

Semiha BAĞDATLI, Etkinlik Düzenleme Kurulu

Çalışma Yaprağı 1

BULMACA

BİLİN BAKALIM BEN NERESİYİM BULMACASI	GRUBUN ADI: .....
<p>3</p> <p>5</p> <p>8</p> <p>16</p> <p>2</p> <p>10</p> <p>7</p> <p>13</p> <p>9</p> <p>6</p> <p>14</p> <p>12</p> <p>11</p> <p>17</p> <p>4</p> <p>1</p> <p>15</p>	

Çalışma Yaprağı 2

SORULAR

- 1.Okulun tüm eğitim-öğretim çalışmalarından sorumlu birimiyim. Bilin bakalım ben neresiyim?
- 2.Öğretmenlerin hazırlık, çalışma ve vakit geçirme alanıyım. Bilin bakalım ben neresiyim?
- 3.Başta öğrenciler olmak üzere, öğretmen ve velilere her türlü konuda, onlara yardımcı olmak, yol göstermek amacıyla varım. Bilin bakalım ben neresiyim?
- 4.Sizler için eğitim-öğretimi desteklemek ve ihtiyacınız olan bilgi kaynaklarına ulaşmanız için hizmet sunan okul birimiyim. Bilin bakalım ben neresiyim?
- 5.Bilişim teknolojileri denince akla gelen, teknoloji ve yazılım dünyasındaki gelişmeleri, bu alandaki ders uygulamaları için kullanıla birimim. Bilin bakalım ben neresiyim?
- 6.Sizlerin özellikle fen derslerinde deney, gözlem yapmanıza imkân sağlamak için kurulmuş birimlerim. Bilin bakalım ben neresiyim?
- 7.Çeşitli müzik aletlerini çalmayı öğrenmek isteyenler için çok iyi bir fırsattım. Okulun en özel alanlarından biriyim. Bilin bakalım ben neresiyim?
- 8.Boyalar, fırçalar olmazsa olmazım. Yaratıcı ve yetenekli öğrencilerin gözdesiyim. Okulun en renkli yeriyim. Bilin bakalım ben neresiyim?
- 9.Öğrencilerin çağımızın yeni gelişmelerine yönelik hayal etme, tasarlama, programlama ve kodlama vb. alanlarda çalışmalar yapabileceği birimim. Bilin bakalım ben neresiyim?
- 10.Toplu etkinlikler olunca akla ilk gelen yerim. Seminer, tiyatro, panel vb. etkinlikler için ayrılan birimim. Bilin bakalım ben neresiyim?
- 11.Okul türüne göre değişir isimlerim. Mesleki ve teknik liselerin en önemli birimleriyim. Bilin bakalım ben neresiyim?
- 12.Öğrencilerin en çok zaman geçirdiği alanım. Bilin bakalım ben neresiyim?
- 13.Okul ve teknoloji denince ilk akla gelen benim. Eğitim-öğretime çeşitli kolaylıklar getirmekteyim. Bilin bakalım ben neresiyim?
- 14.Okul dışında olan etkinliklerin en keyiflisi benim. Eğitim-öğretimin en kalıcı izlisiyim. Bilin bakalım ben neresiyim?
- 15.Öğrencilerin ilgi, yeteneklerini geliştirmek ve sosyal yönden desteklemektir amacım. Bilin bakalım ben neresiyim?
- 16.Basketbol, voleybol, futbol, masa tenisi ve daha niceleri benden sorulur. Öğrencilerin en sevdiği bölümüm. Bilin bakalım ben neresiyim?
- 17.Törenlerin mekânıyım, teneffüslerin vazgeçilmeziyim. Bilin bakalım ben neresiyim?

ETKİNLİK BİLGİ NOTU 1

EĞİTSEL İMKÂNLAR

1. OKUL İDARESİ:

ORTAÖĞRETİM KURUMLARI YÖNETMELİĞİ: Yönetim MADDE 77- (1) Okul yöneticileri; öğretmenlere, öğrencilere, velilere ve çevreye eğitim ve öğretimde liderlik yapar, verimliliğin artırılmasına, ekip ruhunun oluşturulmasına, okulun çevreyle bütünleşmesine ve kurum kültürünün geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapar, okulu hizmete hazır durumda bulundurur. Bilimsel ve teknolojik gelişmeler, verimlilik ve saydamlık ilkeleri doğrultusunda okulu sürekli yeniler ve geliştirir, zamanı ve tüm imkânları okulun amaçlarını gerçekleştirmek için kullanır.

(2) Okul yönetimi;

- Araştırma ve planlama,
- Örgütlenme,
- Rehberlik,
- İzleme, denetim ve değerlendirme,
- İletişim ve yönetim görevlerini yerine getirir.

2. ÖĞRETMENLER ODASI:

ORTAÖĞRETİM KURUMLARI YÖNETMELİĞİ: Hizmet odaları MADDE 99-(1) Okulda, müdür, müdür yardımcısı, müdür yardımcısı, öğretmen, rehberlik (Mülga ibare:RG-1/7/2015-29403) (...) servisi, memur ve diğer personel için uygun odalar ayrılır. Bu odalar, hizmetin gerektirdiği şekilde standardına uygun ve sade olarak düzenlenir.

3. REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA SERVİSİ:

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA HİZMETLERİ YÖNETMELİĞİ: Tanımlar MADDE 3:

Ortaöğretim kademesinde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri; öğrencinin bireysel özelliklerini değerlendirip sağlıklı bir kimlik oluşturması, ergenlik dönemindeki değişimlere uyum sağlaması, değerlerini fark etmesi ve kendi değerleri ile toplumsal değerler arasında bağ kurabilmesi, verimli, sistemli ve planlı çalışma alışkanlığı kazanması, kariyer hedefleri doğrultusunda üst öğrenim, meslek ve iş alanlarına yönelmesi amacıyla yürütülür.

4. KÜTÜPHANE:

ORTAÖĞRETİM KURUMLARI YÖNETMELİĞİ: Kütüphane MADDE 100- (1) Kütüphane, 22/8/2001 tarihli ve 24501 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Okul Kütüphaneleri Yönetmeliği ve ilgili diğer mevzuata göre düzenlenir ve işletilir.

5. BİLGİSAYAR SINIFI VE 12. DERSLİKLER:

ORTAÖĞRETİM KURUMLARI YÖNETMELİĞİ: Derslikler MADDE 97- (1) Derslikler, derslerin özelliklerine ve içeriğine göre düzenlenebilir. Derslik donatımları; öğrenci sayısı, yaş ve gelişim durumları ile engelli bireylerin özel durumları dikkate alınarak yapılır. Derslikler hiçbir şekilde yönetim ve hizmet odasına dönüştürülemez.

6. LABORATUVARLAR ve 11. TEKNİK ATÖLYELER

ORTAÖĞRETİM KURUMLARI YÖNETMELİĞİ: Atölye ve laboratuvarlar MADDE 98-(Değişik: RG 16/9/2017-30182) (1) Alan, dal ve derslerin özelliklerine göre okullarda, atölye ve laboratuvar kurulur; eğitim ve öğretime hazır bulundurulur. Atölye ve laboratuvarlar, özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin de yararlanabilecekleri şekilde düzenlenir. Bu bölümlerde bulunması gerekli araç-gereç ve donatım listesi Bakanlıkça belirlenir.

7. MÜZİK ATÖLYESİ VE 8. GÖRSEL SANATLAR ATÖLYESİ:

ORTAÖĞRETİM KURUMLARI YÖNETMELİĞİ: Görsel sanatlar ve müzik odası veya derslikleri MADDE 102-
(1) Okullarda görsel sanatlar ve müzik odası veya derslikleri oluşturulabilir. Bu oda veya dersliklerde görsel sanatlar ve müzikle ilgili kitap, araç, gereç, döküman ve malzeme bulundurulur.

9. ROBOTİK ATÖLYE, 10. KONFERANS SALONU VE 17. OKUL BAHÇESİ:

Eğitim ve öğretim etkinlikleri MADDE 8- (4) Öğrencilerin ilgi, istek ve yetenekleriyle ortaöğretim kurumlarının özelliklerine göre öğretmen gözetiminde bireysel veya gruba yönelik alan uygulamaları, etkinlikler ve serbest çalışmalar yapılır. Bu kapsamda spor salonu, spor sahası, müzik odası, atölye, laboratuvar, kütüphane, konferans salonu ve diğer uygulama mekânlarından öğrencilerin yararlanmaları için okul yönetimlerinde gerekli tedbirler alınır. Ortaöğretim kurumlarında hangi uygulamalara ve etkinliklere yer verileceğine okul, çevre ve uygulanan programların özelliğine göre zümre öğretmenler kurulunun önerisi doğrultusunda okul yönetimince karar verilir.

13. ETKİLEŞİMLİ TAHTA:

Etkileşimli Tahta; 75" boyutlarında tasarım ve üretimi gerçekleştirilmiştir. Tamamen yerli teknolojilerle geliştirilen bu tahtalar, geniş ekran kullanım alanı, 4K ultra HD çözünürlüğü ve parlamayı engelleyen koruma camı, infrared dokunmatik ekranı, yüksek performanslı bilgisayar ve kablolu-kablosuz internet seçenekleri ile teknoloji temelli bir eğitim için maksimum destek sağlayarak kusursuz bir görsel deneyim sunmaktadır.

14. GEZİLER VE 15. KULÜP ÇALIŞMALARI:

ORTAÖĞRETİM KURUMLARI YÖNETMELİĞİ: Sosyal etkinlikler MADDE 18-(1) (Değişik:RG-1/7/2015-29403) Öğrenci kulüp faaliyetleri, topluma hizmet etkinlikleri, geziler, törenler ile diğer bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif etkinlikler öğretmen, öğrenci, veli ve ilgili çevrenin katılımıyla okulda ya da okul müdürlüğüne belirlenen, eğitim ve öğretimin amaçlarına uygun mekânlarda yapılır. Ancak etkinlikler sırasında öğrencilerin her türlü zararlı alışkanlıklar, olumsuz davranışlar ve aşırılıklardan korunması, israftan kaçınılması için okul yönetimince öğretmenler ve velilerle iş birliği yapılarak gerekli tedbirler alınır.

16. SPOR SALONU:

ORTAÖĞRETİM KURUMLARI YÖNETMELİĞİ: Spor alanları ve spor tesisleri MADDE 101-(1) Spor alanı, spor tesisi ve çok amaçlı salonu bulunan okullarda bu yerler, beden eğitimi dersleriyle her tür sosyal, kültürel ve sportif etkinlikler için kullanıma hazır durumda bulundurulur.

(2) Spor alanları öğrencilerin farklı spor etkinliklerini yapabilecekleri şekilde planlanır.

(3) Spor odasında, sporla ilgili kitap, araç-gereç, döküman ve malzeme bulundurulur.

(4) Spor alanları ve spor salonlarından, imkânlar ölçüsünde diğer okulların ve çevrenin de faydalanması sağlanır.

(5) Spor tesislerinin kullanımıyla ilgili açıklamalar, rahatlıkla görülebilecek yerlere asılır. Tesislerin korunmasıyla ilgili güvenlik önlemleri alınır.

(6) Spor alanları, spor tesisleri ve diğer tesislerin işletilmesiyle ilgili hususlarda 9/2/2012 tarihli ve 28199 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Okul Aile Birliği Yönetmeliği hükümlerine uyulur.

KAYNAK:

- Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği (http://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/20161748_MYLLY_EYYT-YM_BAKANLIYI_ORTAYYRETYM_KURUMLARI_YYNETMELYYY.pdf)
- Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği (<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/08/20200814-2.htm>)
- <http://fatihprojesi.meb.gov.tr/etahta.html>

Çalışma Yaprağı 3

BİRİNCİLİK KUPASI GÖRSELİ

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

DEĞER HİKÂYESİMİZ

Gelişim Alanı	Sosyal Duygusal
Yeterlik Alanı	Benlik Farkındalığı
Kazanım/Hafta	Yaşam değerlerinin farkına varır./7.Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk. (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1. Çalışma Yaprağı-1 2. Renkli kalemler 3. 5 Adet A4 kâğıdı
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Yaşam değerlerini hatırlamak adına Etkinlik Bilgi Notu incelenir. 2. Çalışma Yaprağı-1 öğrenci sayısı kadar çoğaltılır. 3. Renkli kalemler öğrenci sayısı kadar temin edilir. 4. Etkinliğin 4. aşaması için gerekli olan sıra düzeni ders öncesinde ayarlanmalıdır. Grupların birbirlerinden bağımsız çalışabileceği ve grup içinde birlikte olabilecekleri şekilde sıralar düzenlenmelidir.
Süreç (Uygulama Basamakları):	1. Aşağıdaki açıklama ile etkinliğe giriş yapılır: "Sevgili arkadaşlar, bugün sizin de ilginizi çekeceğini düşündüğüm ve sonunda kendimiz ile ilgili bir farkındalığa varacağımız bir etkinlik yapacağız. Etkinliğimizin konusu yaşam değerlerimiz. Yaşam değerleri; yaşam stratejisinin seçiminde kişinin önem verdiği, nasıl yaşadığını ve hangi kararları alacağını belirleyen şeylerden oluşan ahlaki ve maddi yönlerimizin kategorileridir. Aslında bu değerler biz fark etsek de fark etmesek de hayatımızı nasıl yönlendireceğimize karar vermemize yardımcı oluyor. O zaman hep birlikte yaşam değerlerimizi keşfetmeye başlayabiliriz." 2. Öğrencilere Çalışma Yaprağı-1 ve farklı renklerdeki kalemler dağıtılarak aşağıdaki açıklama yapılır: "Sizlere dağıttığım çalışma yapraklarında yaşam değerlerinin isimleri ve açıklamaları yazıyor, ancak yaşam değerlerinden anlaşılır olmayanlar varsa bana sorabilirsiniz. Şimdi sizin için en önemli olandan en az önemli olana doğru sıralama yaparak size dağıttığım çalışma yapraklarını doldurmanızı istiyorum. Yaptığınız sıralamaya göre yaşam değerlerinin puanları en önemli olan 14, en az önemli olan 1 olmak üzere çalışma yapraklarında yazmaktadır." 3. Gruplara ayırma yöntemlerinden biri kullanılarak sınıf beşer kişilik gruplara ayrılır ve her gruba birer tane A4 kâğıdı verilir. Aşağıdaki açıklama yapılır: "Şimdi her gruptan Çalışma Yaprağı-1'i grup arkadaşlarıyla incelemesini ve grupça en yüksek puan verilen yaşam değerini belirlemesini istiyorum."

Süreç
(Uygulama
Basamakları):

Sonrasında bu yaşam değerinin önemini anlatan kısa bir hikâye yazmasını istiyorum. Hikâyenizi oluştururken hikâyenin kahramanı olarak herhangi bir canlıyı kullanabilirsiniz. Bir insan olabilir hayvan olabilir, bitki olabilir. Önemli olan size verilen yaşam değeri ile seçtiğiniz canlıyı ilişkilendirebilmenizdir. Yazdığınız hikâyede tüm grup üyelerinin katkısının olmasına dikkat ediniz."

4. Bu aşamada uygulayıcı, gruplar arasında dolaşarak öğrencilere yardımcı olur ve tüm grup üyelerinin çalışmaya katkıda bulunması için onları cesaretlendirir. Hikâyelerine bir başlık vermeleri gerektiğini hatırlatır. Hikâyelerin olabildiğince hızlı tamamlanmasını sağlamak amacıyla telkinlerde bulunabilir ancak öğrenciler yetiştirme kaygısını hissetmemelidir.
5. Gruplar hikâyelerini tamamladıktan sonra aşağıdaki açıklama yapılır:
"Şimdi sırayla grup hâlinde tahtaya gelmenizi ve seçtiğiniz sözcünün önce yaşam değerinizi, hangi canlı ile ve neden o canlı ile ilişkilendirdiğinizi söylemesini, ardından hikâyeyi okumasını istiyorum. Sonra hikâyeyi sınıf panosuna asabilirsiniz."
6. Tüm gruplar hikâyelerini okuyup panoya astıktan sonra sürece aşağıdaki tartışma soruları ile devam edilir:
  - Sizlere verilen yaşam değerlerini önem sırasına koyarken neler hissettiniz?
  - Grup çalışmasında belirlediğiniz yaşam değerine uygun hikâyeyi oluştururken zorlandınız mı? Evet ise, hangi konularda zorlandınız?
  - Daha önce yaşam değerleriniz üzerine düşünmüş müydünüz?
  - Yaşam değerlerimizin farkına varmanın bize ne gibi katkıları olabilir?
  - Yaşam değerlerinin hayatımızda yaptığımız önemli seçimlerde ne gibi etkisi olabilir?
7. Tartışma soruları sonrasında aşağıdaki yönerge ile etkinlik sonlandırılır:

"Bugün sizlerle yaşam değerlerimiz hakkında konuştuk. Yaşam değerleri kişiden kişiye göre değişebilir ve çok fazla çeşitlendirilebilir. Her biriniz birbirinizden farklı bireyler olarak farklı yaşam değerlerine sahip olabilirsiniz. Ancak bugün hem kendi yaşam değerlerimizin farkına vardık hem de sınıfımız için ortak öneme sahip olan yaşam değerlerini belirlemiş olduk. Bu sayede ileride yapacağımız seçimlerde bizleri yönlendirecek olan yaşam değerlerimizin önemini kavradık ve onları değerlendirmemiz, gerektiğinde değiştirmemiz gerektiğini fark ettik."

Kazanımın
Değerlendirilmesi:

1. Öğrencilerden yaşam değerlerini yazıp puanladıkları çalışma yapraklarını evde çalışma masalarının üzerine yapıştırmaları ve zaman içinde yaşam değerlerine verdikleri puanlarında gerçekleşebilecek değişiklikleri değerlendirmeleri istenir.

Uygulayıcıya Not:

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Çalışma Yaprağı-1'in doldurulma sürecinde öğrencilere gereksinimleri doğrultusunda bireysel destek ya da akran desteği sağlanabilir.
2. Çalışma yapraklarındaki yazıların puntosu büyütülerek ve yazılar kontrast bir zemin üzerine yapıştırılarak ya da dokümanal özellikler eklenerek görme bakımından işlevsel hâle getirilebilir.
3. Öğrencilerin çalışma yaprağını hikâyeye yazarak yapmaları yerine kendi performanslarına göre farklı tepkilerle (Örneğin resim/çizim yaparak) tamamlamaları istenebilir.
4. Tartışma soruları basitleştirilerek öğrencilerin sürece katılımları kolaylaştırılabilir.

Etkinliği Geliştiren:

Nuri Cemal BALCI

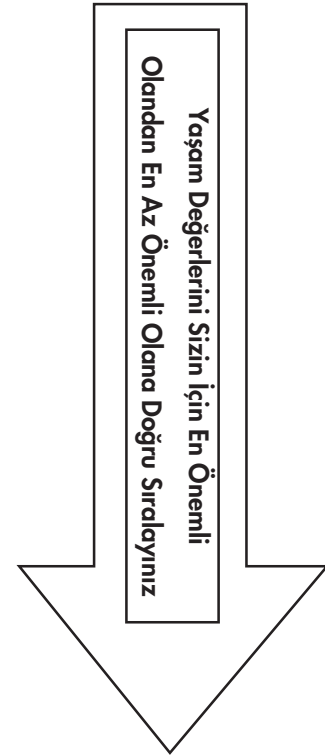
Çalışma Yaprağı 1

YAŞAM DEĞERLERİ

- a) **Başarı:** Kendine meydan okumak, kendisiyle yarışmak ve gelişmek için sıkı çalışmak.
- b) **Aidiyet:** Başkaları tarafından kabul edilmek ve onlarla aynı gruba dâhil olduğunu hissetmek.
- c) **Çevrecilik:** Çevreyi koruma, gözetme ve iyileştirme çabası içinde olmak.
- d) **Özgeçililik:** Başkalarının iyiliği için çalışmak ve onlara yardım etmek.
- e) **Yaratıcılık:** Yeni fikirlere sahip olmak ve yeni şeyler üretmek. Orijinallik ve pratik zekâ. İşleri tasarlarlarken ve yaparken yeni ve üretken yollar düşünmek.
- f) **Servet:** Para kazanmada ve bir şeyler satın almada başarılı olmak.
- g) **Sağlık:** Sağlıklı ve fiziksel olarak etkin olmak.
- h) **Tevazu:** Spot ışıkları aramamak, başarıları öne çıkarmayıp onların kendi kendini göstermesini tercih etmek, kendini diğer insanlardan daha özelmış gibi görmemek.
- i) **Bağımsızlık:** Kararlarını kendisi vermek ve kendi yolunu çizmek.
- j) **Karşılıklı bağımlılık:** Geleneklere ve ailesi veya grubunun beklentilerini izlemek.
- k) **Analiz:** Problemleri anlamak ve çözmek için mantıksal kuralları kullanmak.
- l) **Mahremiyet:** Yalnız zaman geçirmek.
- m) **Sorumluluk:** Güvenilir ve bel bağlanabilir olmak.
- n) **Maneviyat:** Varoluşun anlamı ve daha yüksek amaçlar hakkında güçlü ve tutarlı inançlara sahip olma, varoluş içindeki yerini bilmek, inançların davranışları şekillendirmesi ve bir rahatlık kaynağı olması.

YAŞAM DEĞERLERİM

- 1) ..... (14 PUAN)
- 2) ..... (13 PUAN)
- 3) ..... (12 PUAN)
- 4) ..... (11 PUAN)
- 5) ..... (10 PUAN)
- 6) ..... (9 PUAN)
- 7) ..... (8 PUAN)
- 8) ..... (7 PUAN)
- 9) ..... (6 PUAN)
- 10) ..... (5 PUAN)
- 11) ..... (4 PUAN)
- 12) ..... (3 PUAN)
- 13) ..... (2 PUAN)
- 14) ..... (1 PUAN)

KAYNAK:

- Bacanlı, H. ve Bacanlı, F. (2007). Yaşam Değerleri Envanterinin Faktör Yapısı ve Güvenirliliği. 9. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresinde sunulan bildiri. 17-19 Ekim, Çeşme.
- Işık, Ş. (2020). (Ed.) Karakter Güçleri ve Erdemler. Ankara: Pegem A

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

DEĞERLERİMİ KEŞFEDİYORUM

Gelişim Alanı	Kariyer
Yeterlik Alanı	Kariyer Farkındalığı
Kazanım/Hafta	Kendi mesleki değerlerinin farkına varır./8.Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk. (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1. Kalem 2. Çalışma Yaprağı-1 3. Çalışma Yaprağı-2 4. Etkinlik Bilgi Notu
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Çalışma Yaprağı-1 A3 boyutunda çıkartılıp tahtaya asılır ya da etkileşimli tahtadan yansıtılır. 2. Çalışma Yaprağı-2 her öğrenci için çoğaltılır. 3. Meslek değerlerini hatırlamak adına Etkinlik Bilgi Notu incelenir.
Süreç (Uygulama Basamakları):	1. Uygulayıcı tarafından sınıf tahtasına "Değer" yazılır ve ardından "Değer ne demektir?" sorusu sınıfa yöneltilerek etkinlik başlatılır. 2. Öğrencilerden gelen cevapların alınmasından sonra "Hayatımıza yön veren, çeşitli davranış ve tutumlarımıza kaynaklık eden, bizim için nelerin kabul edilir ve istenilir olduğunu, nelerin de kabul edilemez olduğunu gösteren yönlendirici ilkelere değer demekteyiz." (Güngör, 2010; Rokeach, 1973; akt: Yazıcı, 2014 ¹) şeklinde bir açıklama yapılır. 3. Uygulayıcı tarafından öğrencilere aşağıdaki açıklama yapılarak etkinliğin amacı açıklanır. <i>"Günlük hayatımızdaki davranış, düşünce ve tutumlarımıza yön veren değerlerimiz olduğu gibi mesleki tercihlerimize yön veren mesleki değerlerimiz de vardır. Mesleki değerleri; bir meslekten elde edilmesi düşünülen, mesleği bizim için tercih edilir kılan, o mesleğe girme sonucunda o mesleğin getirilerinden elde edilecek doyum alanları olarak tanımlayabiliriz. Mesleki değerler çeşitli ihtiyaçlarımıza göre bir mesleğin daha çok tercih edilebilir ya da daha az tercih edilebilir olmasına kapı aralar (Yeşilyaprak,2019)." Bugün sizlerle mesleki değerlerimizi fark etme ile ilgili bir etkinlik yapacağız.</i>

¹ Yazıcı, M. (2016). Değerler ve Toplumsal Yapıda Sosyal Değerlerin Yeri. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 24(1), 209-223.

² Yeşilyaprak, B. (2019). Mesleki Rehberlik ve Kariyer Danışmanlığı: Kuramdan uygulamaya. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Süreç
(Uygulama
Basamakları):

4. Uygulayıcı tarafından sınıf tahtasına Çalışma Yaprığı-1 mesleki değerler listesi asılır ve Etkinlik Bilgi Notunda yer alan bilgilerden de faydalanarak her bir mesleki değer hakkında kısaca bilgi verilir.
5. Öğrencilere Çalışma Yaprığı-2 dağıtılır ve tabloda yer alan örnek durumları okuyarak öncelikle birinci kutucukta yer alan benim mesleğim ile başlayan bölüme kendi mesleki değerlerini anlatan kısa bir paragraf yazmaları istenir. Ardından da diğer kutucuklardaki örnek durumlarda yer alan kişilerin mesleki tercihlerine yön veren mesleki değerlerin neler olabileceğini bulup örnek durumların altına yazmaları istenir.
6. Öğrencilerin Çalışma Yaprığı-2'yi doldurma işlerinin bitmesinden sonra sınıfa aşağıdaki sorular yöneltilerek sınıf içi etkileşim başlatılır.
  - Okuduğunuz örnek durumlarda hangi mesleki değerleri tespit ettiniz?
  - Siz kendi mesleki değerlerinizi yazdığınız metinde kendinizle ilgili hangi mesleki değerlere yer verdiniz?
  - Örneklerdeki mesleki değerlerden sizin için uygun olduğunu düşündüğünüz mesleki değerler var mı? Varsa hangileri?
  - Örnek durumlardaki kişilerin mesleki değerleri arasında ne gibi farklılıklar ve benzerlikler vardır.
7. Öğrencilerden gelen cevapların alınmasından sonra aşağıdaki sorular sınıfa yöneltilerek sınıf içi etkileşim sürdürülür:
  - Mesleki değerlerin insanların meslek seçiminde nasıl bir etkisi vardır?
  - Siz mesleki seçimlerinizi ve tercihlerinizi belirlerken mesleki değerlerinizi ne ölçüde dikkate alıyorsunuz?
8. Öğrencilerden gelen cevapların alınmasından sonra benzer ve farklı cevapların toplanmasından sonra aşağıdaki açıklama yapılarak etkinlik sonlandırılır:

"Mesleklerin sahip oldukları özelliklere verilen değer kişiden kişiye farklılık göstermektedir. Meslek seçmek durumunda olan insanlar çeşitli ihtiyaçlarının yoğunluğuna göre mesleki değerlerini önem sırasına koymakta ve en güçlü şekilde ihtiyaçlarını karşılayacağını düşündükleri mesleklere yönelmektedirler. Mesleki değerler ve bu değerlere verilen öncelikler bireylerin yaşı, cinsiyeti, kişilik özellikleri, içinde bulunduğu kültürel ve ekonomik yapıya göre farklılaşabilir. Bu farklılaşma ile bağlantılı olarak mesleki seçimler mesleki değerler tarafından da şekillendirilir. İş bulma sıkıntısının yoğun olduğu ve gelir dağılımının eşit olmadığı bir toplumda yaşayan bireyler sosyal güvence ve mesleğin kazanç durumuna mesleğin diğer özelliklerinden daha çok değer verebilirler ya da hayatında sürekli hareketlilik ve değişiklik isteyen, durağanlıktan hoşlanmayan kişiler için düzenli bir yaşamı gerekli kılan meslekler uygun olmayabilir. Bunun yanı sıra içinde bulunulan toplumsal yapıdaki zaman içinde meydana gelen değişimlerde mesleki değerleri farklılaştırabilir. Örneğin, teknoloji ve dijital platformlardaki hızlı değişme ve gelişme daha işlevsel ve gelişmiş teknolojik ürünler icat etmeyi gerekli kıldığı için yaratıcılık ve yeteneği kullanabilme ön plana çıkan bir mesleki değer olarak karşımıza çıkmaktadır. Görüldüğü gibi mesleki değerler kişisel ve toplumsal ihtiyaçlara cevap verebildiği ölçüde değerlidir ve bireylerin meslek seçimine etki eder. İnsanların ve toplumların ihtiyaçları farklılaştıkça mesleki değerleri de farklılaşmaktadır. Bu yüzden herkes için geçerli ortak bir mesleki değerden bahsetmek mümkün değildir. Bu nedenle doğru meslek tercihi yapabilmek için öncelikle ihtiyaçlarımızı tespit edebilmeli sonra bu ihtiyaçlarımızı karşılayabilecek mesleki değerlere uygun mesleklere yönelmeliyiz."

Kazanımın Değerlendirilmesi:

1. Öğrencilerin aile ve yakın çevresindeki insanların meslek seçiminde rol oynayan mesleki değerleri ve bu değerlere kaynaklık eden ihtiyaçlarını araştırmaları istenebilir.
2. Öğrencilerin son 20 yıl içinde ön plana çıkan ve daha geri planda kalan mesleki değerleri araştırmaları istenebilir.

Uygulayıcıya Not:

1. İçeriği anlaşılamayan mesleki değerler hakkında Etkinlik Bilgi Notundan faydalanılarak öğrencilere bilgi verilmelidir.
- Özel gereksinimli öğrenciler için;
1. Çalışma Yaprağı-2 kontrast renkte bir zemin üzerine yapıştırılarak veya puntoları büyütülerek görme bakımından işlevsel hâle getirilebilir.
  2. Çalışma yaprağındaki doldurulacak kısımların sayısı öğrencilerin performansına göre azaltılabilir.
  3. Sorular basitleştirilerek öğrencilerin etkinliğe katılımları desteklenebilir.

Etkinliği Geliştiren:

Çiğdem SESLİ

MESLEKİ DEĞERLER

YETENEĞİ KULLANMA

YARATICILIK

İLGİLERİ GELİŞTİRME

DEĞİŞİKLİK

KAZANÇ

DÜZENLİ YAŞAM

SOSYAL GÜVENCE

KAZANÇ

DÜZENLİ VE KARARLI
YAŞAM

İLERLEME

ÜN SAHİBİ OLMA

RİSK ALMA

LİDERLİK

BAĞIMSIZLIK

İŞ BİRLİĞİ

TOPLUMSAL SAYGINLIK

YARIŞMA

³ Kuzgun, Y. (2011). *Meslek rehberliği ve danışmanlığına giriş*. Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim ve Danışmanlık: Ankara.

Çalışma Yaprağı 2

DEĞERLERİ KEŞFEDELİM

Benim Mesleğim .....

Yapacağım işlerde birilerine hesap vermekten çok hoşlanmam. O yüzden herkesin birlikte çalıştığı ve çalışılan ortamda herkesin yaptığı işle ilgili birbirine açıklama yapmak zorunda kaldığı meslekler bana çoğu kez sıkıcı gelir. Oysa ben tüm sorumluluğun ve yetkinin bende olduğu bir meslek hayal ediyorum. Başkalarına bağımlı çalışmanın özgür ve yaratıcı kararlar almamı da engelleyeceğini düşünüyorum. Kendi kendimle kaldığım zamanlarda daha özgün fikirler ortaya koyabilirim. Yaratıcılığımı harekete geçirecek işleri tek başıma daha kolay ortaya koyabilirim.

Benim Mesleki Değerlerim: .....

Arkadaşlarım sesimin çok güzel olduğunu söylerler. Her fırsat bulduğumda onlara şarkı söylemekten, gitar çalmaktan çok hoşlanırım. Hatta çoğu zaman kendimi herkesin tanıdığı bir ses sanatçısı olarak hayal ederim. Çok iyi başardığım bir işi hem kazanç elde etmek hem de tanınır olmak için ortaya koymak benim için önemli. Gelecekteki mesleğim acaba bana bütün bunları yapma şansı verecek mi?

Benim Mesleki Değerlerim: .....

Sürekli aynı işleri yapmaktan çok hoşlanmıyorum. Her gün bir masa başında oturup bir önceki günle aynı işleri yapacağım bir meslek eminim hayatı benim için daha sıkıcı kılar. Yapacağım meslek farklı uğraşlara imkân sağlayacağı gibi önemli sorumluluklar, heyecan ve herkesin yapmaya cesaret edemeyeceği çeşitli işleri de içermeli. Elbette ki işimi yaparken aldığım riskler oranında işimdeki yetkilerim ve kazancım da yüksek olmalı.

Benim Mesleki Değerlerim: .....

İtibarın insanlar için önemli olduğunu düşünüyorum. Yaptığınız iş sizin toplumdaki yerinizi belirleyebilir. O yüzden kazancı çok yüksek olmasa bile mutlaka saygınlığı yüksek olan bir mesleğim olsun istiyorum. Hatta böyle bir işte yapılan uğraşları planlama, düzenleme ve değerlendirme yetkisine sahip olmak herkese önderlik etmek çok güzel olurdu?

Benim Mesleki Değerlerim: .....

Yaşamımdaki belirsizlikler beni çoğunlukla tedirgin eder. O yüzden seçeceğim meslek sonucunda kazanacağım para, çıktığımda iş bulabilme durumu ve çalışma saatleri benim için çok önemlidir. Gece nöbet tutmak, bir gün bir yerde başka bir gün başka bir yerde farklı şartlarda ve değişken ücretlerle çalışmak hiç bana göre değil.

Benim Mesleki Değerlerim: .....

Çevremdeki insanlarla sürekli bir etkileşim ve iletişim içinde olmaktan hoşlanırım. Hatta çoğu kez bir iş yapacağım zaman başkalarına danışır işi onlarla paylaşarak yapmayı severim. Ayrıca her an farklı koşullarda farklı yerlerde çalışmayı da tercih ederim. Gelecekteki mesleğim insanlarla birlikte bir ürün ortaya koymayı sağlayan ve her an farklı yerlerde çalışmamı sağlayan bir iş olmalı.

Benim Mesleki Değerlerim: .....

Benim için gelecekte çok para kazanmak ve tanınır olmak çok önemli. Ayrıca ne iş yaparsam yapayım o işte en iyisi olmak, mesleğin en üst noktalarında yer almak istiyorum. İlerleme ve kariyer olanaklarının kısıtlı olduğu, sürekli yerinde sayan bir çalışma koşuluna sahip mesleklerin beni geliştirmeyeceğini ve mutlu etmeyeceğini düşünüyorum.

Benim Mesleki Değerlerim: .....

ETKİNLİK BİLGİ NOTU 2

MESLEKİ DEĞERLER⁴

1.Yeteneği kullanma ve geliştirme	Yeteneklere uygun işler yapma ve yetenekleri geliştirme
2.Yaratıcılık	Özgün fikirler ortaya koyabilme ve bunları uygulayabilme.
3.İlgileri Geliştirme	Hoşa giden etkinliklerde bulunma, ilgi çekici işler yapma
4.İşlerin çeşitli olması	İş yerinde görevlerin değişiklik ihtiyacına cevap vermesi.
5.Kazanç	Çok para kazanma
6.Düzenli ve kararlı bir yaşam sürme	İş saatlerinin ve elde edilecek gelirin düzenli olması.
7.Sosyal güvence	İşsiz kalmama, gelecekte rahat bir yaşam için kararlı bir gelire sahip olma (emeklilik vb.).
8.İlerleme:	Bilgi ve deneyimi geliştirerek meslekte üst konumlara geçebilme.
9.Ün, şöhret sahibi olma	Adını duyurma, herkesçe tanınan bir kimse olma.
10.Risk Alma	Bazı tehlikeleri göze alarak daha çok kazanç, daha üst düzeyde mevki veya ün sahibi olabilme
11.Liderlik	Başkalarını yönetebilecek bir konuma gelme.
12.Bağımsızlık	Kendi işinin sahibi olabilme, başkalarına bağımlı olmadan çalışabilme.
13. İş birliği	Başkalarına danışarak sorumluluğu başkaları ile paylaşarak çalışabilme
14.Toplumsal saygınlık	Toplumda saygın bir yer edinme, iyi bir mevki sahibi olma
15.Yarışma	Başkaları ile yarışarak başkalarına üstün olduğunu kanıtlama.

⁴ Kuzgun, Y. (2011). *Meslek rehberliği ve danışmanlığına giriş*. Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim ve Danışmanlık: Ankara.

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

BENİM MESLEĞİM BENİM DEĞERLERİM

Gelişim Alanı	Kariyer
Yeterlik Alanı	Kariyer Farkındalığı
Kazanım/Hafta	Kendi mesleki değerlerinin farkına varır./9.Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk. (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1. Kalem 2. Çalışma Yaprağı-1 3. Çalışma Yaprağı-2
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Çalışma Yaprağı-1 A3 boyutunda çıkartılıp tahtaya asılır ya da etkileşimli tahtadan açılır. 2. Çalışma Yaprağı-2 her öğrenci için çoğaltılır.
Süreç (Uygulama Basamakları):	<ol style="list-style-type: none"> Uygulayıcı tarafından aşağıdakine benzer bir açıklama yapılarak etkinliğin amacı açıklanır: <i>"Sevgili çocuklar, geçtiğimiz hafta mesleki değerleri tanımak ile ilgili bir etkinlik yapmış, mesleki değerlerin ve değer önceliklerinin kişiden kişiye, ihtiyaçlara ve içinde yaşanılan toplumun şartlarına göre farklılık göstereceğinden, herkes için geçerli olan ortak bir mesleki değer olamayacağından bahsetmiştik. Bugün de geçtiğimiz hafta yaptığımız paylaşımlar doğrultusunda kendi mesleki değerlerimizin farkında olmak ile ilgili bir etkinlik yapacağız."</i> Uygulayıcı tarafından sınıf tahtasına Çalışma Yaprağı-1 asılır ve mesleki değerler sınıfa tekrar kısaca hatırlatılır. Öğrencilere Çalışma Yaprağı-2 dağıtılır ve aşağıdakine benzer bir açıklama yapılır. <i>"Hepimizin "İleride ne olacaksınız?" sorusu sorulduğunda gelecekte yapmayı düşündüğümüz iş ile ilgili bir hayali vardır. Yapmayı düşündüğümüz işleri tanımlarken seçeceğimiz meslekle ilgili uğraşlar sonucunda elde edeceğimiz doyumlara da vurgu yaparız. Bazılarımız için seçmeyi düşündüğü meslek ün sahibi olmanın yolunu açtığı için değerli olurken, bazılarımız meslekte yapılan uğraşlar sonucunda yeteneğini kullanma imkânına sahip olacağı için değerli olur. Benzer şekilde toplumsal saygınlık bizim için önemli ise, bizim bu beklentimizi karşılayacağını düşündüğümüz mesleklere yönelebiliriz ya da yarışmaya, rekabete dayalı uğraşlar bizim için doyum kaynağı ise özünde yarışma ve yarışarak kazanmaya dayalı işlerin ön planda olduğu meslekleri seçebiliriz. Şimdi sizlerden seçmeyi düşündüğünüz meslekleri ve bu meslekler yoluyla hangi mesleki değerlerinizin karşılanıyor olmasını is-</i>

Süreç
(Uygulama
Basamakları):

tediğinizi Çalışma Yaprağı-2'nin 1. ve 2. bölümüne yazmanızı istiyorum."

4. Öğrencilerin Çalışma Yaprağı-2'yi doldurma işlerinin bitmesinden sonra sınıfa aşağıdaki sorular yöneltilerek sınıf içi etkileşim başlatılır:
  - Gelecekte seçmeyi düşündüğünüz meslekler hangileri?
  - Bu mesleklerin karşılmasını istediğiniz mesleki değerler hangileri?
5. Öğrencilerden gelen cevapların alınmasından sonra öğrencilere tekrar Çalışma Yaprağı-2'ye bakmaları ve mesleki değerlerini kendileri için en önemli olandan daha az önemli olana doğru sıralamaları istenir.
6. Öğrencilerin Çalışma Yaprağı-2'nin son bölümünü de tamamlamalarından sonra aşağıdaki sorular yöneltilerek sınıf içi etkileşim sürdürülür:
  - Mesleki değerlerinizi bir tercih sırasına koyduğunuzda sizin için meslek seçimlerinize etki eden öncelikli mesleki değerleriniz hangileridir?
  - Hangi mesleki değerler sizin için daha az önemli?
  - Seçmek istediğiniz mesleklerdeki öne çıkan mesleki değer alanları sizin öncelikli mesleki değer öncelik sıralamanızla ne ölçüde uyumlu?
7. Öğrencilerden gelen cevapların paylaşılmasından sonra öğrencilere aşağıdakine benzer bir açıklama yapılır:

"Meslek seçmek durumunda olan kişilerin birtakım ihtiyaçlarına ve içinde buldukları kişisel ve sosyal şartlara göre mesleki değerlerinin önem sırası değişebilir. Örneğin, maddi açıdan sıkıntılı bir ailede yetişen bir kişi için yapacağı meslektan kazanacağı para, bu meslekte başkaları ile iş birliği içinde çalışmaktan daha önemli olabilir. Bazı kişiler ise mesleğin kazancından, mesleğin kendisine sağladığı düzenli yaşam olanaklarını ön planda tutabilir. Bunun sonucu olarak da daha çok kazanç getirmese bile düzenli bir yaşamı garanti edeceğine inandığı mesleklere yönelebilir. Bunun yanında seçmeyi düşündüğümüz meslekte yapılan işler ve çalışma koşulları ile o mesleği tercih etmeniz hâlinde ulaşmayı düşündüğümüz doyum alanları arasında da bir uyum olmalıdır. Örneğin, başkasına karşı sorumlu olmadan kendi işini yapabilmeye, bağımsızlığa önem veren bir kişi ast üst ilişkileri içerisinde başkalarına bağlı ve belli bir hiyerarşinin olduğu meslekleri yaparken zorlanabilir ve yaptığı meslektan doyum alamaz."

8. Uygulayıcı tarafından aşağıdaki sorular sınıfa yöneltilerek sınıf içi etkileşim sürdürülür:
  - Bugünkü etkinlikte kendi mesleki değerlerinizle ilgili elde ettiğiniz bilgilere baktığınızda, var olan mesleki değerleriniz arasında ne gibi ortak yönler var?
  - Mesleki değerlerinizin farkında olmak, meslek seçimi konusunda size nasıl bir katkı sağlar?
  - Değerlerinize uygun bir meslek seçimi yaptığınızda bunun kişisel ve mesleki yaşamınız üzerinde ne gibi katkıları olur?
9. Öğrencilerden gelen cevapların paylaşılmasından sonra aşağıdakine benzer bir açıklama yapılarak etkinlik sonlandırılır:

"Meslek seçmek yaşam biçimini seçmek demektir. Bütün hayatımızı etkileyecek bir kapsama sahip olan mesleki yaşantımızdan doyum almadığımızda yaşamdan alacağımız doyum da etkilenecektir. Meslekten doyum alabilmenin yolu seçeceğimiz mesleğin yetenek ve ilgilerimize uygun olmasının yanı sıra meslekte yapılan işler ve çalışma koşulları yönüyle bizim ihtiyaçlarımıza ve doyum alanlarımıza karşılık gelmesinden geçmektedir. Bir meslekteki uğraşlar ve çalışma koşulları ne kadar bizim için değerli olan doyum alanlarına karşılık geliyorsa o oranda meslekteki verimliliğimiz ve yaşam doyumumuz artacaktır. Bu anlamda mesleki değerlerimizin, bir meslekten neler beklediğimizin farkında olmalı ve seçimlerimizi bu yönü de dikkate alarak yapmalıyız."

Kazanımın
Değerlendirilmesi:

1. Öğrencilerin şu an ki mesleki değerlerini ve mesleki değer önceliklerini çalışma odalarında görebilecekleri bir yere yazmaları, belirli zaman aralıkları ile bu değerler ve öncelikleri açısından kendilerini gözden geçirmeleri istenir. Süreç içinde değer öncelikleri değişirse bu değişiklikleri not etmeleri söylenir.

Uygulayıcıya Not:

1. Uygulayıcı bu etkinlikte mesleki değerleri hatırlatacağı Çalışma Yaprağı-1 için bir önceki hafta yapılan etkinlikte kullanılan Çalışma Yaprağı-1'i kullanabilir.
- Özel gereksinimli öğrenciler için;
1. Çalışma Yaprağı-2 kontrast renkte bir zemin üzerine yapıştırılarak veya puntoları büyütülerek görme bakımından işlevsel hâle getirilebilir.
  2. Çalışma yaprağındaki doldurulacak kısımların sayısı öğrencilerin performansına göre azaltılabilir.
  3. Sorular basitleştirilerek öğrencilerin etkinliğe katılımları desteklenebilir.

Etkinliği Geliştiren:

Çiğdem SESLİ

Çalışma Yaprağı 1¹

MESLEKİ DEĞERLER

YETENEĞİ KULLANMA

YARATICILIK

İLGİLERİ GELİŞTİRME

DEĞİŞİKLİK

KAZANÇ

DÜZENLİ YAŞAM

SOSYAL GÜVENCE

KAZANÇ

DÜZENLİ VE KARARLI
YAŞAM

İLERLEME

ÜN SAHİBİ OLMA

RİSK ALMA

LİDERLİK

BAĞIMSIZLIK

İŞ BİRLİĞİ

TOPLUMSAL SAYGINLIK

YARIŞMA

¹ Kuzgun, Y. (2011). *Meslek rehberliği ve danışmanlığına giriş*. Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim ve Danışmanlık: Ankara.

Çalışma Yaprağı 2

BENİM MESLEĞİM, BENİM DEĞERLERİM

Gelecekte Seçmeyi Düşündüğüm Meslekler

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....

Seçeceğim Mesleğin Karşılmasını İstedğim Değerler

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....

Benim İçin Önceliği Olan Değerler

(Seçmeyi düşündüğünüz meslekler yoluyla karşılanmasını istediğiniz mesleki değerlerinizi, sizin için en öncelikli olandan daha az öncelikli olana göre sıralayınız.)

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

YOLA ÇIKMAK

Gelişim Alanı	Akademik
Yeterlik Alanı	Eğitsel Planlama ve Başarı
Kazanım/Hafta	Akademik gelişimi için amaçlar oluşturur./10.Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk. (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1. Çalışma Yaprağı- 1 2. Etkinlik Bilgi Notu
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Çalışma Yaprağı-1 öğrenci sayısı kadar çoğaltılır. 2. Etkinlik Bilgi Notu etkinlik öncesi uygulayıcı tarafından incelenir.
Süreç (Uygulama Basamakları):	<ol style="list-style-type: none"> Etkinliğin amacının bireylerin akademik gelişimi için amaçlar oluşturması olduğu belirtilerek etkinliğe başlanır. Aşağıdaki araştırma okunarak etkinliğe devam edilir: <i>"Almanya'nın Tübingen şehrinde bulunan Max Planck Biyolojik Sibernetik Enstitüsünde yapılan bir araştırma insanların bir referans noktası olmadığı zaman düz bir çizgi üzerinde yürüyemediğini göstermiştir. (Souman, 2009). Araştırmacılar, GPS aygıtları yardımıyla Tunus'ta Sahra Çölü'nde, Almanya'da da Bienwald Ormanında saatlerce yürüyen gönüllüleri takip etmiştir. Sonuçlar katılımcıların sadece ay ya da güneşi görebildikleri zaman düz bir yolda ilerleyebildiğini gösterir. Referans noktaları bulutların arkasına girer girmez, katılımcılar farkında olmadan çember çizmeye başlarlar."</i> Yukarıda anlatılan araştırma hakkında öğrencilerin düşünceleri alınır. Öğrencilere eğitsel başarıları ve akademik gelişimleri için ne tür amaçlarının olduğu sorulup verilen cevaplar tahtaya yazılır. Öğrencilerin amaçları tahtaya yazıldıktan sonra Çalışma Yaprağı-1, her bir öğrenciye dağıtılıp öğrencilerden Çalışma Yaprağı-1'de yer alan özelliklere göre amaç belirlemeleri istenir. Çalışma Yaprağı-1 doldurulduktan sonra gönüllü öğrencilerin amaçlarını sınıfla paylaşmaları istenir. Süreçe aşağıdaki tartışma soruları ile devam edilir: <ul style="list-style-type: none"> Sizin ve arkadaşlarınızın belirlediği amaçlarda ortak ve farklı yönler nelerdir?

Süreç
(Uygulama
Basamakları):

- Bu etkinlikte amaç belirlerken neleri fark ettiniz?
  - Amaç belirlemek, akademik gelişiminizi nasıl etkiler?
  - Amaçlarınızın ulaşılabilir olması, sizi nasıl etkiler?
  - Amaçlarınızın basit, açık ve anlaşılır olması neden önemlidir?
8. Aşağıdaki açıklama ile etkinlik sonlandırılır:

“Akademik gelişiminiz için oluşturacağınız amaçlar ihtiyacınıza yönelik olmalı, belli bir zaman diliminde potansiyelinize uygun olarak gerçekleştirilebilmeli, sizler için anlamlı olmalı, ölçülebilir olmalı; açık, net, anlaşılır ifadeler içermelidir. Amaç oluşturmanız akademik gelişiminiz için yola çıkmanın ilk adımıdır.”

Kazanımın
Değerlendirilmesi:

1. Öğrencilerden Çalışma Yaprağı-1’de oluşturdukları her bir amaç için bir hafta boyunca yaptıklarını, günlük olarak not edip bir sonraki derste sınıfla paylaşmaları istenir.

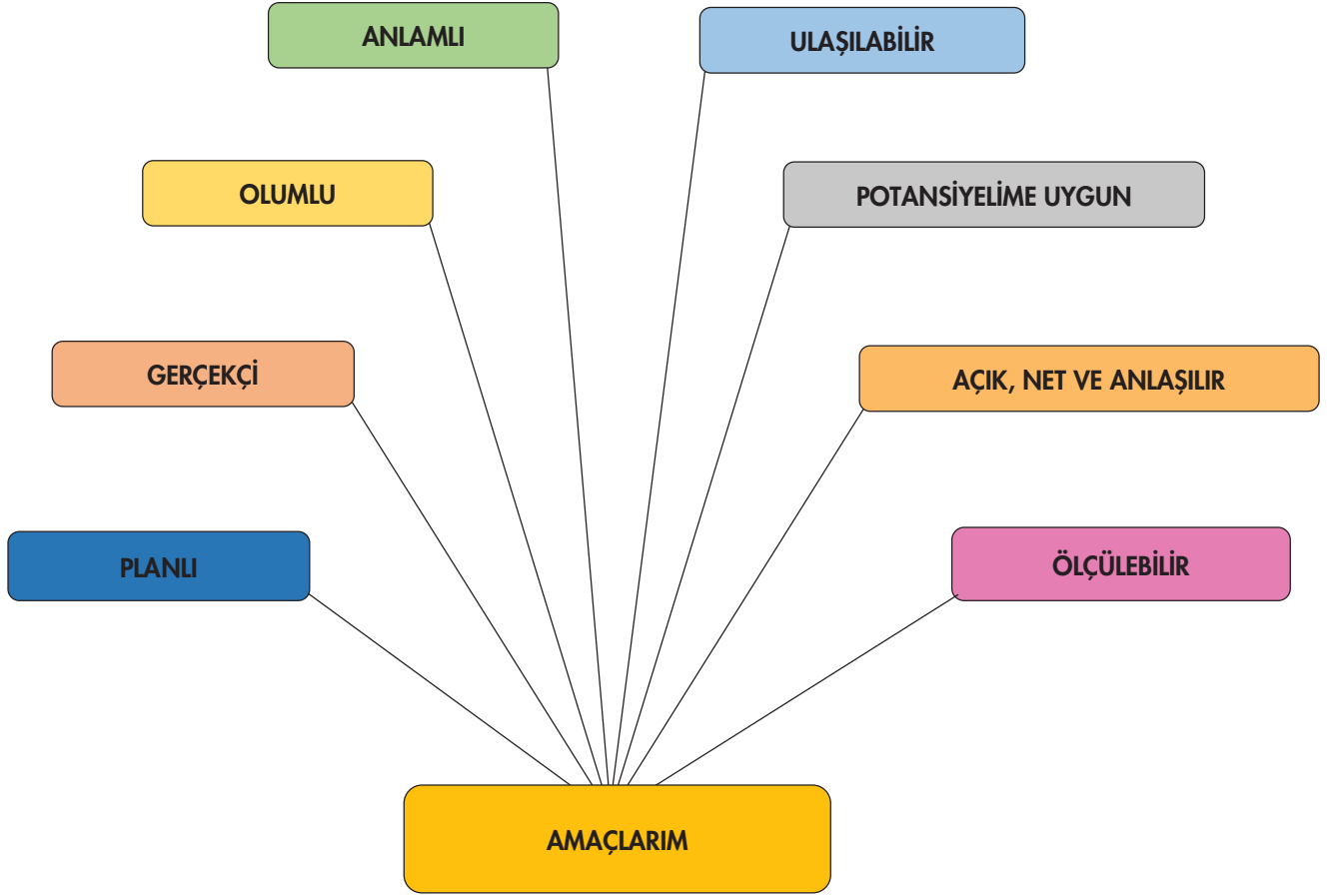
Uygulayıcıya Not:

1. Çevrim içi ders yapılıyor ise beşinci süreçte, Çalışma Yaprağı-1 ekrana yansıtılıp öğrencilerden amaç oluşturması istenir.
  2. Sürecin altıncı basamağında, uygulayıcı tarafından, Etkinlik Bilgi Notundan yararlanılarak öğrencilerin uygun amaçlar belirleyebilmesine destek olunur.
- Özel gereksinimli öğrenciler için;
1. Öğrencilerin destek alabilecekleri akranları ile bir arada, grup çalışması yapmaları desteklenerek sosyal ortam düzenlenebilir.
  2. Ek süre verilerek öğrencilerin çalışma kâğıdını tamamlamalarına destek olunabilir.
  3. Çalışma Yaprağı-1’de yer alan yazıların puntosu büyütülebilir, kâğıt kontrast renkte bir zemin üzerine yapıştırılarak veya dokunsal özellikler eklenerek görme bakımından işlevsel hâle getirilebilir.

Etkinliği Geliştiren:

Safa BİNGÖL

Çalışma Yaprağı 1

☐	.....
☐	.....
☐	.....
☐	.....
☐	.....
☐	.....
☐	.....
☐	.....
☐	.....
☐	.....

ETKİNLİK BİLGİ NOTU¹

Amaç belirlerken dikkat etmemiz gerekenler:

Yapmak istediğim şey nedir?

Gerçekleştirmek istediklerinizin çerçevesini açık ve olumlu ifadelerle tanımlayın. Örneğin "Bunu yapmayacağım, bunu istemiyorum." gibi olumsuz ifadeler yerine, "Bunu yapacağım, yapmak istiyorum." gibi olumlu ifadeler kullanmalısınız.

Yapmak istediğim şey benim için ulaşılabilir mi?

Sizin için ulaşılması çok zor olan veya mantıksız amaçlar sizde bıkkınlık yaratabileceği gibi gerekli olan çabayı göstermenizi engelleyecektir.

Amacıma ulaşmak için gerekli özelliklere sahip miyim?

Amaçlarınızı belirlerken kendi kapasitenizi ve kabiliyetinizi dikkate almalısınız. Kendinizi aşan amaçlar veya size uymayan amaçlar belirlerseniz hayal kırıklığına uğrarsınız ve öz güveniniz sarsılır.

Amaçlarım açık, net, anlaşılır ve gerçekçi mi?

Amaçlarınız, açık ve kesin olmalıdır. Çünkü bu ifade ne için uğraştığımızı bize hatırlatan ve tüm süreç boyunca hedefe ulaşmak için gerekli olan motivasyonu sağlayan önemli bir unsurdur.

Amaçlarınız planlanabilir mi?

Hedefinizi açık ve net bir şekilde tanımladıktan sonra bu hedefe ulaşmak için atmanız gereken adımların planlanması gerekir. Planlama hedefe ulaşmanızda size bir yol haritası çizer ve hedefe doğru ilerleyişinizi izleme-değerlendirme imkânı sunar.

¹ Bursa İl Millî Eğitim Müdürlüğü- Kitapçık No: 6 Amaç Belirleme Ve Motivasyon

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

AKADEMİK GELİŞİMİM İÇİN OKUL ŞART

Gelişim Alanı	Akademik
Yeterlik Alanı	Sosyal Duygusal
Kazanım/Hafta	Okula devam etme ve akademik gelişim arasındaki ilişkiyi değerlendirir./11.Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk. (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1. Etkileşimli tahta 2. Tahta kalemi
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Çalışma Yaprağı-1 sınıf mevcudu kadar çoğaltılır.
Süreç (Uygulama Basamakları):	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uygulayıcı tarafından etkinliği amacının okula devam etme ve akademik gelişim arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi olduğu açıklanır. 2. Uygulayıcı tarafından "Okula gelmek hangi yönlerden bizim gelişimimizi sağlar?" diye sorularak öğrencilerden gelen cevaplar alınır. Sonrasında aşağıdakine benzer toparlayıcı bir cümle ile açıklama yapılır: <i>"Okula gelmek ve devam etmek öğrenciler için birçok açıdan gelişim fırsatı sunar: İletişim, sosyalleşme, yetenekleri keşfetme, mesleki amaçlar oluşturma veya mesleğe yönelme, mesleki bilgi ve beceri geliştirme, empati kurma, kendine ait bir değerler sistemi oluşturma... Bunlardan bir tanesi de akademik gelişimi desteklemesidir."</i> 3. Öğrencilere "Eğer okul olmasaydı akademik gelişiminizi nasıl sağlardınız?" diye sorularak öğrenci cevapları alınır ve tahtaya yazılır. 4. Uygulayıcı tarafından "Okula zaman zaman çeşitli nedenlerle (hastalık, geç kalma, sınavlara hazırlanma vs.) devam edemeyebiliyorsunuz. Devam etmediğiniz günlerden sonra okula geldiğinizde derslerdeki akademik durumunuzla ilgili neler söylersiniz? Derslerde ne gibi zorluklar yaşarsınız?" diye sorularak öğrenci cevapları alınır ve tahtaya yazılır. 5. Çalışma Yaprağı-1 sınıfa dağıtılarak öğrencilerin cevaplamaları için 10 dakika süre verilir. Süre bittikten sonra gönüllü öğrencilerden Çalışma Yaprağı-1'e yazdıklarını paylaşmaları istenir. Etkileşim aşağıdaki sorularla devam ettirilir:

Süreç
(Uygulama
Basamakları):

- Çalışma Yaprağı-1'i cevaplarırken neler hissettiniz?
  - Akademik gelişiminizin desteklenmesi için başka nelere ihtiyaç duyar-sınız?
  - Okula devam etmediğiniz zaman nelerden geri kaldığınızı düşünüyor-sunuz?
6. Aşağıdakine benzer bir açıklama yapılarak etkinlik sonlandırılır:
- "Okula devam etme akademik olarak bize birçok açıdan katkı sağlar. Örneğin daha planlı oluruz. Sabah kalkmak, belirli bir süre planlanmış derslere katılmak, derslere ilişkin sorumluluklarımızı yerine getirmek, yeni bilgiler öğrenmek, iletişimimizi güçlendirmek, arkadaşlarla sosyalleşmek gibi konularda katkı sağlar. Bunlar da hedeflediğimiz noktaya doğru daha emin adımlarla gitmemize yardımcı olur."*

Kazanımın
Değerlendirilmesi:

1. Öğrencilerden Çalışma Yaprağı-1'e yazdıklarını tekrar gözden geçirmeleri, gelecek haftaya kadar eklemek istediklerini eklemeleri ve isteyenlerin sınıfta paylaşımları istenebilir.

Uygulayıcıya Not:

1. Çalışma Yaprağı-1'in çoğaltılma imkânı yok ise etkileşimli tahtadan açılarak veya perdeye/duvara yansıtılarak öğrencilerin cevaplarını herhangi bir kâğıda yazmaları istenebilir.
- Özel gereksinimli öğrenciler için;
1. Çalışma yaprağında yer alan yazılı materyallere Braille yazı eklenebilir ya da punto büyütülerek materyal desteği sağlanabilir.
  2. Etkinliğin tamamlanması için öğrencilere ek süre verilebilir.
  3. Çalışma yaprağının doldurulması sırasında öğretmen desteği sağlanabilir.

Etkinliği Geliştiren:

İbrahim AYDOĞDU

Çalışma Yaprağı 1

Okula Devam ve Akademik Gelişim

Okula devam etme ile akademik gelişim arasında nasıl bir ilişki vardır?

Okula devam ettiğinizde akademik olarak kendinizi nasıl değerlendirirsiniz?

Okula devam etmediğin zaman derslere karşı tutumunda bir değişiklik oluyor mu? Nasıl?

Okula devam etmediğinde akademik olarak ne gibi zorluklarla karşılaşıyorsun?

Akademik gelişim için okula devam etme size göre neden önemlidir?

Akademik olarak sınıftan geri kaldığınızda bunu nasıl telafi edebilirsiniz?

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

DUYGULARINI DA SÖYLE

Gelişim Alanı	Sosyal Duygusal
Yeterlik Alanı	Benlik Farkındalığı
Kazanım/Hafta	Kişiler arası ilişkilerde duyguları ifade etmenin önemini fark eder./12.Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk. (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1. Çalışma Yaprağı-1
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Her öğrenci için Çalışma Yaprağı-1 çoğaltılmalıdır.
Süreç (Uygulama Basamakları):	<ol style="list-style-type: none"> Aşağıdaki açıklama ile etkinliğe giriş yapılır: <i>"Sevgili arkadaşlar, çoğu kez duygularımızı ifade etmekten çekiniriz. Bunun birçok sebebi olabilir. Alacağımız tepkiden çekinebiliriz, yanlış anlaşılmak ya da kendimizi yanlış ifade etme kaygısı bizleri durdurabilir. Bugün sizlerle duygularımızı ifade etme ile ilgili bir etkinlik gerçekleştireceğiz. Sizlere birer çalışma yaprağı dağıtacağım ve çalışma yaprağındaki örnek olaylara ilişkin, duyguların nasıl ifade edilebileceğine ilişkin kişisel cevaplarınızı yazmanızı isteyeceğim."</i> Açıklamanın ardından öğrencilere Çalışma Yaprağı-1 dağıtılır. Çalışma Yaprağı-1'i doldurmaları için 10 dakika verilir. Öğrencilerin tam olarak kendilerinden ne beklendiğini, duygularını nasıl ifade edeceklerini kolaylaştırmak adına aşağıdaki açıklama paylaşılır: <i>"Çalışma Yaprağı-1'de görmüş olduğunuz örnek olayları yaşamış ya da olaylara şahit olmuş olabilirsiniz. Böyle bir durumla karşılaşmış duygularınızı en açık hâliyle ifade ettiğinizde iletişime olan katkısını gözleme fırsatı edinmiş olacağız. Şunu özellikle belirtmeliyim ki çalışma yaprağındaki örnek olaylarda bir doğru cevap yoktur, sizin için doğru olan duyguyu belirtmenizi ve nasıl ifade edeceğinizi yazmanızı istiyorum."</i> Çalışma yaprağı doldurulduktan sonra her bir örnek olay üzerine konuşulur. Örnek olaylara yönelik şu sorular öğrencilere sorulur. Gönüllü öğrencilerden cevaplarını paylaşmaları istenir. <ul style="list-style-type: none"> Bu örnek olayda karakter/karakterlerin duyguları nelerdi? Sizler bu duyguları ifade ederken hangi cevapları verdiniz?

Süreç
(Uygulama
Basamakları):

4. Öğrencilere aşağıdaki sorular sorulur.

- Duygularımızı açıkça ifade etmek iletişimi güçlendirir mi?
- Duygularımızı doğru tanımlamak, ifade etme biçimimizi etkiler mi?
- Duygularımızı ifade etmemiz kişiler arası ilişkilerimizi (aile, arkadaş, çevre) nasıl etkiler?

5. Aşağıdaki açıklama yapılarak etkinlik sonlandırılır:

“Sevgili gençler, bu etkinlikte gördük ki hepimiz benzer olaylar yaşayabiliriz ama bu olaylara karşı aynı duyguları hissetmeyiz. Burada mühim olan, ne hissetmiş olursak olalım duygumuzu doğru ifade ettiğimizde iletişimimizde sağlıklı bir yol alabileceğimize. Kimle ne yaşarsak yaşayalım, duygularımızı doğru ve anlaşılır bir şekilde ifade etmek, tüm ilişkilerimizin daha sağlıklı devam etmesini sağlayacaktır. Lise hayatına yeni başlamış sizlerin duygularınızı tanımlama ve açıkça ifade etme becerisi kazanmanız, sağlıklı ve uzun ömürlü ilişkiler kurmanızı ve lise hayatınızı daha mutlu geçirmenize katkı sağlayabilir.”

Kazanımın
Değerlendirilmesi:

1. Kişiler arası ilişkilerde duyguları ifade etmenin önemine ilişkin öğrencilerin daha önce yaşadıkları benzer olayları düşünmeleri ve etkinlikteki gibi durumu kısaca özetleyip sonrasında duygusunu nasıl ifade edeceğini düşünmeleri, bu doğrultuda mümkünse o kişi ya da kişilerle iletişime geçerek mümkün değilse kâğıda yazarak duygularını ifade etmeleri yönünde cesaretlendirebilirsiniz.

Uygulayıcıya Not:

1. Bu etkinlikte esas amaç öğrencilerin duygularını ifade edebilmelerinin, iletişimlerine ve yaşantılarına faydalarının altını çizmektir. Etkinlik sürecinde öğrencileri bu konuda teşvik edici cümleler kullanılabilir.

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Çalışma Yaprağı-1 daha büyük puntoda ya da Braille yazı ile hazırlanarak materyallerde uyarlama yapılabilir.
2. Çalışma Yaprağı-1 ile çalışırken tüm örnek olayların bir seferde tamamlanması yerine görevler parçalara bölünerek ve aşamalı hâle getirilerek etkinlik basitleştirilebilir.
3. Etkinliğin tamamlanması için ek süre verilerek öğrenme süreci farklılaştırılabilir.

Etkinliği Geliştiren:

Mehtap BOZDEMİR

Çalışma Yaprağı 1

Örnek Olay: Ayşe o gün okuldan sonra tiyatro etkinliği için okulda kalmak zorundadır. Okulda çalışmaya kalacağına annesine haber vermeyi unutmuştur. Okul çıkış saatinden iki saat sonra eve gittiğinde annesi kapıda onu beklemektedir.

Annenin duygusu nedir?

Duygusunu nasıl ifade etmelidir?

Ayşe'nin duygusu nedir?

Duygusunu nasıl ifade etmelidir?

Örnek Olay: Sabah okula gelirken otobüse binen Burçin, boş bulduğu bir koltuğa oturmuş kitap okuyordu. Kitaba dalmış olan Burçin yanında ayakta duran yaşlı kadının sesiyle irkildi. Yaşlı kadın yüksek sesle, Burçin'e bakarak gençlerin saygısız olmaları ve kendisinin ayakta kalmasından yakınıyordu.

Burçin'in duygusu nedir?

Duygusunu nasıl ifade etmelidir?

Örnek Olay: Kaan arkadaşlarına takılmaktan, onlara dış görünüşleriyle ilgili şakalar yapmaktan keyif alıyordu. Oğuz'un ise kendi dış görünüşüyle ilgili takıntıları vardı. Kaan o gün sınıfta herkese yaptığı gibi Oğuz'a da dış görünüşüyle ilgili şaka yaptı. Bunu daha önceleri de yapmıştı.

Oğuz'un duygusu nedir?

Duygusunu nasıl ifade etmelidir?

Örnek Olay: Furkan ve Melis okul başkanlığı için aday olmuşlardı. Zorlu bir seçim sürecinden sonra okul bahçesinde herkesin önünde konuşma yapmaları gerekiyordu. Melis heyecandan konuşması esnasında çok takıldı. Okul arkadaşları arasında gülüşmeler oldu. Konuşma sırası gelen Furkan, konuşmasına "Melis arkadaşımız bu seçim için çok çalıştı, bu nedenle sizlerin karşısında heyecanlandı. Onun için kocaman bir alkış istiyorum, teşekkürler Melis." diyerek başladı.

Melis'in duygusu nedir?

Duygusunu nasıl ifade etmelidir?

Örnek Olay: Matematik dersinde çok çalışmasına rağmen istediği sonucu alamayan Nazlı, bugün yapılacak yazılıya çalışmak için geç saatlere kadar ders çalışmıştı. Sınav olduktan sonra öğretmenleri ikinci derste cevapları söylemişti. Nazlı yine düşük alacaktı, cevapları doğru değildi. Sıra arkadaşı Zeynep ise yüksek bekliyordu, öğretmenin söylediği her cevapta yüksek sesle seviniyor ve çok kolaydı deyip duruyordu. Nazlı istemsizce ağlamaya başladı.

Zeynep'in duygusu nedir?

Duygusunu nasıl ifade etmelidir?

Nazlı'nın duygusu nedir?

Duygusunu nasıl ifade etmelidir?

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

DEĞERLERİ BULUYORUM PUANLARI TOPLUYORUM

Gelişim Alanı	Kariyer
Yeterlik Alanı	Kariyer Farkındalığı
Kazanım/Hafta	Yaşam değerleri ile mesleki değerlerini ayırt eder./13.Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk. (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1. Çalışma Yaprağı-1 2. Etkinlik Bilgi Notu
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Çalışma Yaprağı-1 her öğrenci için çoğaltılır. 2. Yaşam değerleri ve meslek değerlerini hatırlatmak ve öğrencilerle paylaşabilmek adına Etkinlik Bilgi Notu süreç boyunca yanınızda olmalıdır.
Süreç (Uygulama Basamakları):	<ol style="list-style-type: none"> Süreç şu açıklamayla başlatılır: <i>"Sevgili öğrenciler, geçtiğimiz haftalarda önce, bir hafta yaşam değerlerinden, sonra da iki hafta mesleki değerlerden bahsetmiştik. Bugün yapacağımız etkinlikte yaşam değerlerini ve mesleki değerleri ne kadar hatırladığımız ve bunların farkları üzerine konuşacağız. Aranızda hatırlayanlar vardır eminim. Bugün değerleri ne kadar hatırladığınızı ve hangi değer hangi alana ait olduğunu bulmaya çalışacağız. Bunu eğlenceli bir şekilde yapacağız. Her birinize bir Çalışma yaprağı vereceğim. Bu formun üst kısmında "sen kimsin" yazan bölüme gizli bir rumuz yazmanızı isteyeceğim. Yani kimin kâğıdı olduğunu bilmeyeceğiz ve lütfen rica ediyorum elinizden geldiğince cevaplarınızı gizleyiniz. Süreniz 10 dakika olacak."</i> Öğrencilere Çalışma Yaprağı-1 dağıtılır. Öğrenciler rumuzlarını belirlerken açıklamaya şu şekilde devam edilir: <i>"Çalışma yaprakları tamamlanıp toplandıktan sonra kâğıtlar karma bir şekilde sizlere tekrar dağıtılacak ve siz yalnızca rumuzunu gördüğünüz arkadaşınızın formunun doğruluğunu kontrol edeceksiniz."</i> Öğrenciler formları doldurmaya başladıkları zaman uygulayıcı büyük ve okunur bir şekilde tahtanın soluna Yaşam Değerleri, sağına da Mesleki Değerler yazmalıdır. Öğrencilere Çalışma Yaprağı-1'i doldurmaları için verilen 10 dakika sonunda kâğıtlar toplanır ve karışık bir şekilde öğrencilere tekrar dağıtılır. Şu açıklamayla birlikte etkinliğin diğer aşamasına geçilir: <i>"Evet çocuklar, hatırladığınız kadarıyla Yaşam Değerlerini ve Mesleki Değerleri ayırdınız. Şimdi sizlerle birlikte tahtaya sırasıyla tüm değerlerimizi yazacağız. Sizler, elinizdeki arkadaşlarınızın formu üzerinde doğru yerleştirilmiş her bir değer için 3 puan vereceksiniz. Tüm değerlerimizi tamamlama-</i>

Süreç
(Uygulama
Basamakları):

“dığımızda bakalım kimler değerlere ve değerler arasındaki farklara hâkim göreceğiz.”

4. Tahtaya öğrencilerden alınan yanıtlarla birlikte değerlerin yazımına geçilir. Her yazılan değer üzerine Etkinlik Bilgi Notundan yararlanılarak kısa açıklamalar yapılabilir.
5. Aşağıdaki sorularla etkileşim devam ettirilir:
  - Değerler arasında, benzerlik gösterdiğini düşündüğünüz değerler var mı, neden?
  - Birbirleriyle bağlantılı olduğunu düşündüğünüz iki ayrı değer grubunda benzer değerler var mı?
  - Yaşam değerleri ile mesleki değerler arasında en temel fark sizce nedir?
6. Tüm değerler tahtaya yazıldıktan sonra öğrencilerin arkadaşlarına değerlendirme notları vermeleri istenir. En yüksek puanı alan rumuzun/rumuzların sahibi öğrenci/öğrenciler, kimliğini/kimliklerini açıklayabilirler.
7. Aşağıdakilere benzer sorularla tartışma başlatılır:
  - Mesleki değerlerle yaşam değerlerini bilmek neden önemlidir?
  - Bu etkinlik sonrası mesleki değerleriniz ile yaşam değerlerinizi ayırt edebildiniz mi?
  - Sizin 9. sınıf öğrencileri olarak yaşam değerleri ve meslek değerlerinde başı çeken değerleriniz nelerdir, neden?
8. Aşağıdakine benzer bir açıklama ile etkinlik sonlandırılır:

“Evet gençler, bu etkinliğimizde gördük ki yaşam değerleri doğumdan ölüme kadar tüm zamanları ve tüm insanları kapsar; mesleki değerler ise eğitim süreciyle başlayıp kişinin kendisi için en doğru mesleği seçmesi, seçtiği meslekten memnuniyet duymasına kadar olan zamanı kapsayan değerlerdir.”

Kazanımın
Değerlendirilmesi:

1. Öğrencilerden yaşam değerleri ve mesleki değerlerini birlikte ele alarak evde kendi değer sıralamalarını oluşturmaları, daha sonraki derste gönüllü öğrencilerin sıralamalarını paylaşmaları istenebilir. Böylelikle iki ayrı gruba ait değerlerin aynı sıralamada olabileceğinin, yaşam değerleri ile mesleki değerlerin hayatta birbirinden bağımsız olamayacağını altı çizilebilir.
2. Öğrencilerden çalışma kâğıtlarını evlerine götürmeleri ve aileleri ile yaşam değerleri ve mesleki değerler üzerine konuşmaları istenebilir. Aileleri ile sahip oldukları ortak ve farklı değerler üzerine konuşulabilir.

Uygulayıcıya Not:

1. Bu etkinlikte öğrencilerin önceki haftalarda yapmış oldukları etkinlikleri göz önünde bulundurarak değerleri hatırlamaları ve bu değerlerin tanımlarına hâkim olmaları hedeflenmektedir. Değerlerin daha kalıcı öğrenilmesi için sınıf panosuna Yaşam Değerlerimiz ve Mesleki Değerlerimiz şeklinde bir görsel asılabilir.

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Çalışma Yaprağı-1, kontrast renkte bir zemin üzerine yapıştırılarak veya yazı puntosu büyütülerek görme bakımından işlevsel hâle getirilebilir.
2. Çalışma yaprağındaki doldurulacak kısımların sayısı öğrencilerin performansına göre azaltılabilir.
3. Ek süre verilerek öğrencilerin etkinliği tamamlamalarına destek olunabilir.

Etkinliği Geliştiren:

Mehtap BOZDEMİR

ETKİNLİK BİLGİ NOTU

MESLEK DEĞERLERİ¹

- 1. Yeteneği kullanma ve geliştirme:** Yeteneklere uygun işler yapma ve yetenekleri geliştirme.
- 2. Yaratıcılık:** Özgün fikirler ortaya koyabilme ve bunları uygulayabilme.
- 3. İlgileri geliştirme:** Hoşa giden etkinliklerde bulunma, ilgi çekici işler yapma.
- 4. İşlerin çeşitli olması:** İş yerinde görevlerin değişiklik ihtiyacına cevap vermesi.
- 5. Kazanç:** Çok para kazanma.
- 6. Düzenli ve kararlı bir yaşam sürme:** İş saatlerinin ve elde edilecek gelirin düzenli olması.
- 7. Sosyal güvence:** İşsiz kalmama, gelecekte rahat bir yaşam için kararlı bir gelire sahip olma. (Emeklilik vb.)
- 8. İlerleme:** Bilgi ve deneyimi geliştirerek meslekte üst konumlara geçebilme.
- 9. Ün-şöhret sahibi olma:** Adını duyurma, herkesçe tanınan bir kimse olma.
- 10. Risk Alma:** Bazı tehlikeleri göze alarak daha çok kazanç, daha üst düzeyde mevki veya ün sahibi olabileme.
- 11. Liderlik:** Başkalarını yönetebilecek bir konuma gelme.
- 12. Bağımsızlık:** Kendi işinin sahibi olabilme, başkalarına bağımlı olmadan çalışabilme.
- 13. İş birliği:** Başkalarına danışarak sorumluluğu başkaları ile paylaşarak çalışabilme.
- 14. Toplumsal saygınlık:** Toplumda saygın bir yer edinme, iyi bir mevki sahibi olma.
- 15. Yarışma:** Başkaları ile yarışarak başkalarına üstün olduğunu kanıtlama.

YAŞAM DEĞERLERİ²

- 1. Başarı:** Kendine meydan okumak, kendisiyle yarışmak ve gelişmek için sıkı çalışmak.
- 2. Aidiyet:** Başkaları tarafından kabul edilmek ve onlarla aynı gruba dâhil olduğunu hissetmek.
- 3. Çevrecilik:** Çevreyi koruma, gözetme ve iyileştirme çabası içinde olmak.
- 4. Özgecilik:** Başkalarının iyiliği için çalışmak ve onlara yardım etmek.
- 5. Yaratıcılık:** Yeni fikirlere sahip olmak ve yeni şeyler üretmek.
- 6. Servet:** Para kazanmada ve bir şeyler satın almada başarılı olmak.
- 7. Sağlık:** Sağlıklı ve fiziksel olarak etkin olmak.
- 8. Tevazu:** Başarıları hakkında ağırbaşlı ve ılımlı olmak.
- 9. Bağımsızlık:** Kararlarını kendisi vermek ve kendi yolunu çizmek.
- 10. Karşılıklı bağımlılık:** Geleneklere ve ailesi veya grubunun beklentilerini izlemek.
- 11. Analiz:** Problemleri anlamak ve çözmek için mantıksal kuralları kullanmak.
- 12. Mahremiyet:** Yalnız zaman geçirmek.
- 13. Sorumluluk:** Güvenilir ve bel bağlanabilir olmak.
- 14. Maneviyat:** Kendinden büyük bir şeyleri parçası olarak manevi inançları olmak.

¹ Kuzgun, Y. (2011). Meslek rehberliği ve danışmanlığına giriş. Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim ve Danışmanlık: Ankara.

² Bacanlı, H. Ve Bacanlı, F. (2007) 9.Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresinde sunulan bildiri. 17-19 Ekim, Çeşme..

Çalışma Yaprağı 1

Çalışma Yaprağı 1

Sen Kimsin: .....

Yaşam Değerleri	Yeteneği kullanma ve geliştirme	Mahremiyet	Liderlik	Yaratıcılık	Yarışma	Mesleki Değerler
	Yaratıcılık	Çevrecilik	Özgeçilicilik	Düzenli ve kararlı bir yaşam sürme	Bağımsızlık	
	İlgileri geliştirme	Bağımsızlık	İlerleme	Sorumluluk	Sosyal güvence	
	İşlerin çeşitli olması	Sağlık	Servet	Toplumsal saygınlık	Risk Alma	
	Kazanç	Tevazu	İş birliği	Analiz	Başarı	
	Aidiyet	Ün-şöhret sahibi olma	Karşılıklı bağlılık	Maneviyat	Hatırla, ayırt et☺	

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

OKULUMDA GÜVENDEYİM

Gelişim Alanı	Akademik
Yeterlik Alanı	Okula ve Okulun Çevresine Uyum
Kazanım/Hafta	Okul ve çevresinde risk oluşturabilecek durum ve ortamlara karşı kendisini korur./14.Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk. (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1. 5 adet renkli fon kartonu 2. 5 adet renkli keçeli kalem (5 gruba yetecek kadar) 3. Bant (Kartonları tahtaya yapıştırmak için)
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. 5 adet fon kartonuna her kartona bir başlık olacak şekilde "SINIFLAR, LABORATUVAR VE ATÖLYELERDE", "MERDİVEN, KORİDOR VE TUVALETLERDE", "KANTİNDE", "OKUL BAHÇESİNDE", "OKUL ÇEVRESİNDE" yazılır. 2. Etkinliğin 3. ve 5. adımlarındaki uygulamalar için "Etkinlik Bilgi Notu" önceden okunur.
Süreç (Uygulama Basamakları):	1. Etkinliğin amacının okulda ve okul çevresinde karşılaşılabilecek tehlikeli veya riskli durumları fark etmek ve bu durumlardan korunmak olduğu açıklanarak etkinliğe giriş yapılır. 2. "Tehlike", "Risk" ve "Güvenli" kelimeleri tahtaya yazılarak sınıfa bu kelimelerin ne anlam ifade ettiği sorulur ve öğrencilerin paylaşımları alınır. Paylaşımlar alındıktan sonra öğrencilerin söylediklerini pekiştirmek üzere bir özet yapılarak kavramlar kısaca tanımlanır ve ardından aşağıdaki açıklama yapılır: <i>"Hayatımızda fiziksel ve psikolojik sağlığımızı tehdit edebilecek pek çok risk ve tehlike ile karşı karşıya kalabiliriz. Evde, okulda, sokakta, gittiğimiz herhangi bir yerde bu risklerle ilgili kazalar geçirebiliriz. Günümüzün büyük bir çoğunluğunu okulda geçirdiğimizi ve okulda çok sayıda kişi ile bir arada yaşadığımızı düşündüğümüzde riskli ve tehlikeli olabilecek durumların farkında olmamızın çok önemli olduğunu unutmamız gerekir. Şimdi sizlerle okulda tehlike oluşturabilecek veya çeşitli kazalara sebep olabilecek durumları tartışacağımız bir etkinlik yapacağız."</i> 3. Açıklamadan sonra öğrenciler 5 gruba ayrılır. Önceden hazırlanan "SINIF, LABORATUVAR VE ATÖLYELERDE", "MERDİVEN, KORİDOR VE TUVALETLERDE", "KANTİNDE", "OKUL BAHÇESİNDE", "OKUL ÇEVRESİNDE" başlıklı kartonlar gruplara paylaşılır ve etkinlik yönergesi aşağıdaki şekilde verilir:

Süreç
(Uygulama
Basamakları):

"Vermiş olduğum kartonlardaki başlıklarda belirtilen yerlerde karşılaşılabileceğimiz tehlikeli durumları grup arkadaşlarınızla birlikte tartışarak yazmanızı istiyorum. Bunun için 2 dakika süreniz var. 2 dakikadan sonra gruplar yer değiştirerek bir sonraki grubun yerine geçecek ve bu sefer de o grubun önündeki kartonda belirtilen yerdeki tehlikeleri ve riskli durumları yazacak, arkadaşlarınızın yazdıklarına eklemeler yapacaksınız. Tüm gruplar tüm başlıklarla çalıştıktan ve gruplar eski yerlerine geldikten sonra da yazılanları paylaşacağız."

4. Gruplara verilen süre bittikten sonra bir sözcü seçmeleri ve seçilen sözcülerden yazılanları büyük grupla paylaşmaları istenir. Eksik görülen noktalar öğretmen tarafından ekleme yapılarak (Etkinlik Bilgi Notundan faydalanılarak) tamamlanır ve aşağıdaki açıklama ile sürece devam edilir:

"Günümüzün büyük bir çoğunluğunu geçirdiğimiz okulumuzun içinde ve çevresindeki tehlikeli olabilecek veya sağlığımız için risk oluşturabilecek durumları hep beraber keşfettik. Okullarda ve bizim okulumuzda da okul idareleri, çalışan herkesin ve siz öğrencilerin güvenliğini sağlamak üzere çeşitli güvenlik önlemleri alıyor; kantinde sağlığımız için zararlı olmayan maddelerin satılması, merdivenlerin teneffüs saatine kadar kuruyacak şekilde silinmesi, acil durumlarda yangın merdivenlerinin kullanılmasını sağlamak gibi. Alınan söz konusu önlemlere ek olarak sizlerin de güvende olmakla ilgili önemli sorumluluklarınız var. Olası riskler ve tehlikeler karşısında güvenli ve tedbirli davranışları sergilemeniz çok önemli. Haydi şimdi de biraz önce keşfettiğimiz tehlike riski taşıyan durumlarda güvenli davranışların neler olabileceğini tartışalım."

5. Açıklama yapıldıktan sonra kartonlar herkesin görebileceği şekilde duvara veya tahtaya asılır ve yazılan maddeler üzerinde tek tek durularak belirtilen durumlarda güvenli ve tedbirli davranışların neler olabileceği sorularak öğrencilerin düşünmeleri ve sınıfla paylaşmaları sağlanır. Paylaşımların ardından öğrencilere okulda ve çevrede bulunan uyarı işaretlerinin tedbirli davranılması için yol gösterici olduğu bilgisi verilerek bu uyarı işaretlerine uymanın bireyleri güvende tutacağı ifade edilir.

6. Aşağıdaki tartışma soruları öğrencilere yöneltilerek öğrencilerin düşünmesi ve tartışması sağlanır:

- Bugün yaptığımız etkinlik size daha önce fark etmediğiniz hangi riskli durumları fark ettirdi?
- Etkinlik sonucunda öğrendiklerinizden yola çıkarak, riskli durumlar karşısındaki davranışlarınızı ne kadar güvenli buldunuz? Neleri değiştirmeniz gerektiğini düşündünüz?
- Okul idaresi tarafından güvenliğinizi için alınan önlemlere karşı duyarlı ve sorumlu olduğunuz davranışlara örnekler verebilir misiniz?

7. Tartışma soruları ile ilgili öğrenci değerlendirmeleri alındıktan sonra aşağıdaki açıklama ile etkinlik sonlandırılır:

"Bugün sizlerle vaktimizin büyük bir kısmını geçirdiğimiz okulumuzun çeşitli bölümlerinde, bahçesinde ve çevresinde tehlikeli olabilecek veya çeşitli kazalara sebebiyet verebilecek durumları keşfettik. Söz konusu durumlarla ilgili nasıl güvenli davranabileceğimizi tartıştık. Okulunuzun sizlerin fiziksel ve psikolojik sağlığını korumak adına, söz konusu risklerle ilgili aldığı önlemler kadar, sizlerin bu önlemlere ilişkin farkındalığınız, duyarlılığınız ve sorumlu hissetmeniz ve ayrıca güvenli davranış sergilemeniz çok önemlidir. Her birey bu konudaki kişisel sorumluluklarını kabul eder ve özenli davranırsa hem fiziksel hem de hem psikolojik açıdan sağlıklı ve güvenli bir okul ortamı sağlanabilir."

Kazanımın Değerlendirilmesi:

1. Öğrencilerden evden okula gelirken okulun çevresinde ve okulun içinde gördüğü uyarı işaretlerini not etmeleri ve bu işaretleri etkinlikte konuşulan risklerle ilişkilendirecek şekilde bir görsel veya poster hazırlamaları istenebilir.

Uygulayıcıya Not:

1. Etkinliğin girişinde öğrencilerle tartışılan kavramlar kısaca aşağıdaki şekilde tanımlanabilir:

Tehlike: Zarara yol açabilecek durum veya olay.

Risk: Tehlikeden kaynaklı zararlı sonuç meydana gelme ihtimali.

Güvenli: Emniyetli, tehlikesiz.

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Tehlike, risk ve güvenlik kavramları örnek olaylar ile anlatım ise görsellerle sunulurak zenginleştirilebilir.
2. Etkinliğin tamamlanması için ek süre verilebilir.
3. Grup çalışması sırasında akran eşleştirmesi yapılarak akran desteği sağlanabilir.

Etkinliği Geliştiren:

Sedef ÜNSAL SEYDOOĞULLARI

ETKİNLİK BİLGİ NOTU

RİSKLİ DURUMLAR VE GÜVENLİ DAVRANIŞLAR

Okulun içinde, bahçesinde ve çevresinde; çalışan, öğretmen ve öğrencilerin sağlığı ve güvenliğini tehdit edebilecek, öğrencilerin dikkat etmesi gereken durumlar ve güvenli öğrenci davranışları aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

(Öğretmen, etkinliğin 3. ve 4. adımlarında, verilen bilgilerden faydalanarak öğrencilerin cevaplarına eklemeler yapabilir.)

SINIFLAR, LABORATUVAR VE ATÖLYELER

- Sınıf kapıları (Kapıları açıp kapatırken bir başkasına çarpmamasına dikkat etmek, parmak sıkışması gibi kazalara ilişkin kişisel önlemler almak.)
- Sınıf pencereleri (Camlar açıkken yaklaşmamak, camlardan sarkmamak, dışarıya herhangi bir cisim atmamak.)
- Sınıftaki kolon, köşe, radyatör veya metal direkler (varsa- okul idaresi tarafından alınan önlemlere –izolasyon malzemesi ile kaplanması gibi- zarar vermemek, korumak)
- Sınıftaki elektrik prizleri (Prizler açıkta ise okul yönetimine bilgi vermek.)
- Sınıfın hijyeni (Okul idaresinin aldığı önlemlerin yanında kişisel temizliğe ve sınıf temizliğine özen gösterme konusunda sorumlu davranmak.)
- Elektrikli araç gereçler (Öğretmen kontrolünde kullanmak.)
- Açık durumdaki prizler (Okul idaresi tarafından alınan önlemleri koruma sorumluluğunu taşımak ve güvenlik önlemlerinin zarar görmesi durumunda öğretmeni bilgilendirmek.)
- Laboratuvarlarda tehlikeli ve kimyasal maddeler (Deney maddelerine öğretmen izni olmadan yaklaşmamak, alınan izin dahilinde kullanırken eldiven, gözlük gibi gerekli güvenlik tedbirlerini almak.)
- Atölyelerde bulunan makine ve aletler (Söz konusu aletleri öğretmen izni olmadan, gerekli tedbirleri almadan çalıştırmamak ve onlara yaklaşmamak.)

MERDİVEN, KORİDOR VE TUVALETLER

- Lavaboların sağlamlığı (Lavabolara yaslanma, yük bindirme gibi davranışlarda bulunmamak, sağlam olmaması durumunda öğretmen veya okul idaresini bilgilendirmek.)
- Lavaboların hijyeni (Hijyen kurallarına dikkat etmek.)
- Islak zeminler (Kaygan zeminlerdeki kayma riskini göz önünde bulundurarak koşmamak.)
- Merdivenler (Düşme riskini göz önünde bulundurarak koşmamak.)
- Tırabzanlar (Tırabzanalardan sarkmamak, kaymamak, üzerine oturmamak.)
- Yangın merdivenleri (Acil durumlar dışında yangın merdivenlerini kullanmamak.)

KANTİN

- Satılan yiyeceklerin sağlığa uygunluk durumu (Okul idaresi tarafından gerekli önlemler alınır.)
- Kantin ortamının hijyen durumu (Okul idaresi tarafından gerekli önlemler alınmasına rağmen, hijyenik olmayan bir

durumla karşılaşıldığında gerekli bilgilendirmelerin yapılması.)

- Kantinde satılan ürünlerin hijyeni (Okul idaresi tarafından gerekli önlemler alınmasına rağmen, hijyenik olmayan bir durumla karşılaşıldığında ürünün tüketilmemesi ve gerekli bilgilendirmelerin yapılması.)
- Kantinde çalışanların hijyeni
- Kantin alanı (Çalışanların bulunduğu alana girmemek.)

OKUL BAHÇESİ

- Bahçedeki basketbol potası, voleybol ve kale direkleri (Sahalardaki hasar görmüş, kırık, sallanan ve yıkılma riski taşıyan alet ve alanlara yaklaşılmaması ve öğretmen veya okul idaresinin bilgilendirilmesi.)
- Bahçede rögar, foseptik çukuru, kanalizasyon, kuyu vb.nin varlığı (İlgili uyarı işaretlerini dikkate alarak bu bölgelere yaklaşılmaması.)
- Araç park yerleri (Araç giriş çıkışlarına ve park yerlerine yaklaşmamak.)
- Bahçe ve girişlerdeki zeminin buzlu ve kaygan olması (Kayıp düşmelere karşı kaygan ve buzlu zeminlerde dikkatli yürümek.)

OKULUN ÇEVRESİ

- Okul çevresinden veya yakınından trafik akışı veya ana yol olması (Okul giriş ve çıkışlarında yoldan geçen araçlara varsa ışıklara ve uyarı işaretlerine dikkat etmek, kaldırımdan yürümek.)
- Okul yakınında inşaat yapımının olması (İnşaata yaklaşmamak.)
- Okul etrafındaki büfe veya bakkalların öğrenciler için güvenliği (Bakkal veya büfede öğrenci sağlığına uygun olmayan ürünler varsa satın almamak.)
- Okul çevresinde rögar, foseptik çukuru, kanalizasyon, kuyu vb.nin varlığı (Uyarı levhalarını dikkate alarak tehlikeli alanlara yaklaşmamak.)
- Okul çevresinde görülen ve öğrencilerle iletişimde bulunan yabancı ve şüpheli kişiler (Fark edildiğinde okul idaresine bilgi verme sorumluluğunu taşımak.)

¹ Millî Eğitim Bakanlığı. (2015) İş Sağlığı ve Güvenliği-Çalışanların El Kitabı

Memduhoğlu, H. B. ve Taştan, M. (2007). Okul ve öğrenci güvenliği: Kavramsal bir çözümleme. Çukurova Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 34(3), 69-83

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

KARIYER TRENİ

Gelişim Alanı	Kariyer
Yeterlik Alanı	Kariyer Hazırlığı
Kazanım/Hafta	Kısa ve uzun vadeli kariyer amaçlarını tekrar inceler./15.Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk. (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	<ol style="list-style-type: none"> 1. Etkileşimli tahta 2. Çalışma Yaprağı-1 3. Çalışma Yaprağı-2 4. Etkinlik Bilgi Notu 5. Tahta ve tahta kalemi
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	<ol style="list-style-type: none"> 1. Çalışma Yaprağı-1 öğrenci sayısı kadar çoğaltılır. 2. Uygulama öncesinde sınıftaki sıralar Etkinlik Bilgi Notunda gösterilen şekle getirilir. 3. Çalışma Yaprağı-2'deki görseller etkileşimli tahtada gösterilmeye hazır olacak şekilde bekletilir.
Süreç (Uygulama Basamakları):	<ol style="list-style-type: none"> 1. Öğrencilere aşağıdaki yönerge verilir: <i>"Sevgili gençler, bugün sizlerle meslek seçiminde hedef belirleme üzerine bir etkinlik yapacağız. Hedef belirleme tıpkı bir tren yolculuğu gibidir. Ulaşmak istediğimiz yere gidebilmemiz için önce doğru trende olduğumuzdan emin olmamız gerekir. Bu yolculuğu tamamlamak için de birkaç istasyonda durmamız gerekir. Aynı tren yolculuğundaki gibi önce bize uygun mesleği seçmeli, sonra bu amaçta kısa ve uzun vadeli hedeflerimizi belirlemeliyiz."</i> 2. Öğrencilerin hepsine Çalışma Yaprağı-1'de bulunan tren biletleri dağıtılır. 3. Çalışma Yaprağı-2'deki ilk görsel açılır ve aşağıdaki yönerge verilir: <i>"Mesleki hedef belirlerken doğru trene bindiğimizden emin olmamız gerekir. Bunun için de kendi özelliklerimizi gözden geçirmeliyiz. Bu özelliklerimizi şöyle gruplayabiliriz: İlgilerimiz, yeteneklerimiz, değerlerimiz, kişilik özelliklerimiz. İlgilerimiz; yapmaktan hoşlandığımız ve yaparken keyif aldığımız işlerdir. Yeteneklerimiz; çok hızlı öğrenebildiğimiz, çok iyi yapabildiğimiz uğraşlardır. Değerlerimiz; ün, maddi kazanç, saygınlık, esneklik gibi işle ilgili kriterlerimizdir. Kişilik özelliklerimiz ise girişkenlik, cesaret, konuşkanlık, soğukkanlılık gibi bireysel özelliklerimizdir. Şimdi sizden de bunların her biri</i>

Süreç
(Uygulama
Basamakları):

İçin sizi en iyi tanımlayan 2 nitelik seçmenizi ve bunları biletinize yazmanızı istiyorum. Ayrıca içinizden iki kişinin etkinlikte bana yardımcı olmasını rica ediyorum."

4. Gönüllü öğrencilerden biri gişe memuru, biri yazman olarak belirlenir; Etkinlik Bilgi Notunda gösterildiği gibi yerlerine geçmeleri sağlanır.
5. Gönüllü bir öğrenci yolcu olarak seçilir ve "Şimdi ..... (öğrencinin adı), bilet gişesinden sana uygun bileti almak için görevliye bilgilerini vermelisin." yönergesi verilir.
6. Gişe memuru özellikleri sesli bir şekilde okur. Yazman bunları tahtaya yazar. Öğrenci kendisine uygun olduğunu düşündüğü mesleği trenin varış noktası olarak söyler. Sınıf bu özelliklerin hangi mesleği çağrıştırdığı konusunda fikir üretmek de arkadaşlarına seçenek sunar.
7. Uygulayıcı tarafından öğrencilere "..... (öğrencinin adı) arkadaşınız, rotasını seçecek trenine binecek." açıklaması yapılır.
8. Gişe memuru bilete mesleği yazar, öğrenciye geri verir.
9. Çalışma Yaprağı-2'deki ikinci görsel açılır ve aşağıdaki açıklama yapılır:
"Sevgili gençler kendimize uygun mesleği seçtikten sonra yapmamız gereken, kısa ve uzun vadedeki amaçlarımızı belirlemektir. Kısa süreli hedeflerimiz 12 aya kadar bir süreyi kapsarken uzun vadeli hedeflerimiz yıllar süren bir zamanı kapsar."
10. Öğrenciye bu yolculukta ilk istasyonda nereye ulaşacağı aşağıdakine benzer şekilde sorulur ve ardından sınıf da fikir sunarak öğrenciye katkıda bulunur:
"En kısa sürede gerçekleştirmeyi düşündüğün hedefin nedir? İlk istasyon nerede olacak?"
11. Daha sonra öğrenciye bu yolculukta ikinci istasyonda nereye ulaşacağı sorulur:
"Uzun bir sürede ulaşacağını düşündüğün hedefin nedir? Sonraki istasyon nerede olacak?"
12. Ardından yolcu varış noktasına ulaşır ve ona şu soru yöneltilir:
"Hedefine ulaştın ..... (öğrencinin ismi). Nasıl hissediyorsun?"
13. Bu süreç süreye dikkat edilerek birkaç öğrenciyle daha yürütülebilir.
14. Aşağıdaki tartışma sorularıyla süreç değerlendirilir:
  - Kısa ve uzun vadeli hedef belirlemek kariyer planlamamıza nasıl katkı sağlar?
  - Kısa ve uzun vadeli hedef belirlenmediğinde ne olur?
15. Etkinlik şu yönergeyle sonlandırılır:
"Bugün sizlerle uygun meslek seçmenin, kariyeri kısa ve uzun vadeli olarak planlamanın ne kadar önemli olduğunu gözlemledik. Hedeflerimizi bu şekilde kısa ve uzun vadede gerçekçi bir şekilde planlarsak nasıl davranmamız gerektiğini de net olarak görebiliriz. Eve gittiğinizde biletinizi çalışma odanıza, yatağınızın yanına, cüzdanınıza koyabilirsiniz. Biletinize baktıkça yolculuğunuzu hatırlayın. Siz kendiniz için doğru kararı verdikten sonra o yolculuk çok keyifli ve huzurlu geçecek inanın."

Kazanımın
Değerlendirilmesi:

1. Öğrencilerden biletlerini daha sonra ara ara incelemeleri ve kısa ve uzun vadeli hedefleri konusunda tekrar düşünmeleri istenir.

Uygulayıcıya Not:

1. Etkileşimli tahta ya da projeksiyon cihazı olmaması durumunda uygulayıcı sunumları kişisel bilgisayarından açabilir, renkli çıktı alıp tahtaya asabilir ya da şemaları tahtaya aynı şekilde çizebilir.
  2. Farklı öğrencilere söz verilerek grubun tamamının sürece katılması amaçlanmalıdır.
  3. Öğrencilerin kısa ve uzun vadeli hedefleri birden fazla olabilir, hepsi üzerinde durulabilir.
- Özel gereksinimli öğrenciler için;
1. Çalışma Yaprağı-1 ve 2, kontrast renkte bir zemin üzerine yapıştırılarak ve puntoları büyütülerek görme bakımından işlevsel hâle getirilebilir.
  2. Tartışma soruları basitleştirilerek öğrencilerin etkinliğe katılımları desteklenebilir.
  3. Öğrencilerden desteğe gereksinimi olanlara yönelik etkinlik sürecinde akran eşleşmesi yapılabilir.

Etkinliği Geliştiren:

Duygu ÖZMEN GÜLPEK

Çalışma Yaprığı 1

TREN BİLETİ

YOLCU ADI:

YOLCU BİLGİLERİ:

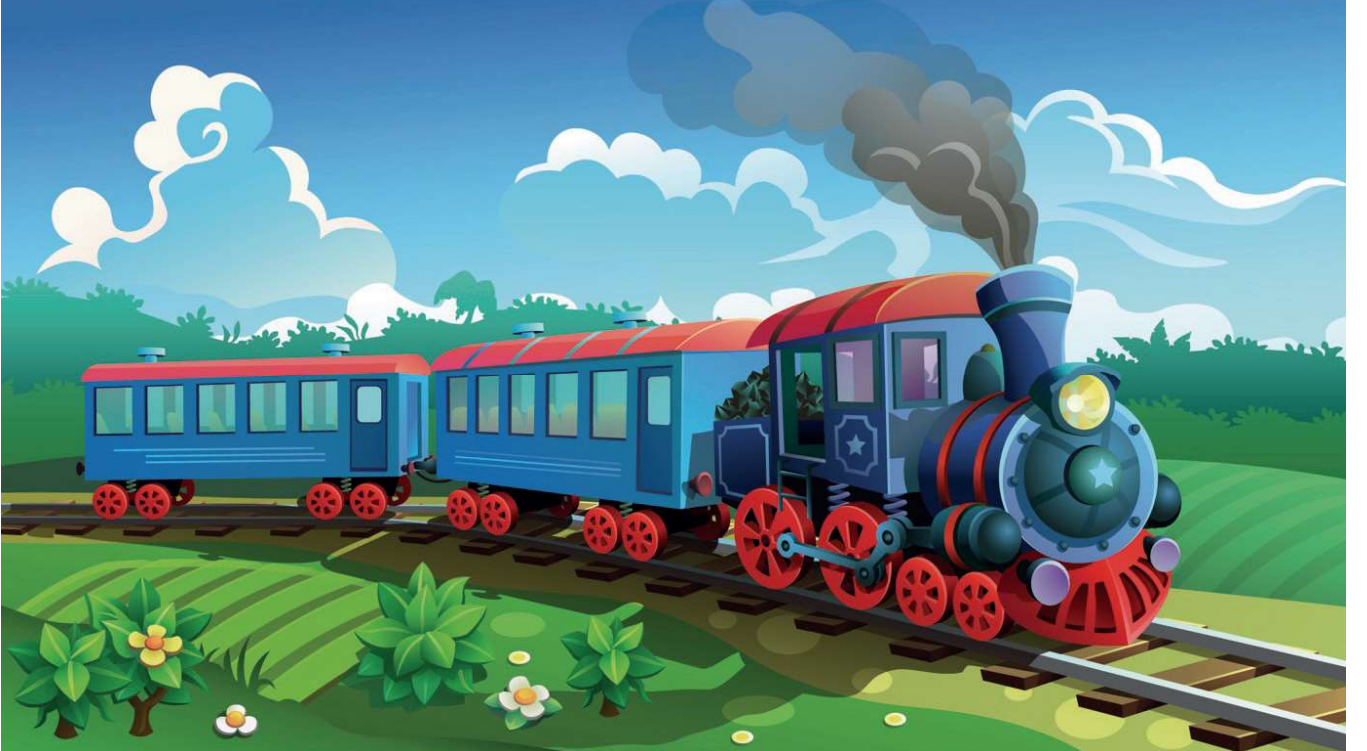
VARIŞ NOKTASI:

İLGİLERİM:

YETENEKLERİM:

DEĞERLERİM:

ÖZELLİKLERİM:

Çalışma Yaprağı 2

İLGİLERİM

YETENEKLERİM

DEĞERLERİM

ÖZELLİKLERİM

BANA UYGUN MESLEK

BANA UYGUN MESLEK

UZUN VADELİ HEDEFLERİM

KISA VADELİ HEDEFLERİM

ETKİNLİK BİLGİ NOTU

GİŞE MEMURU

YAKIN İSTASYON

UZAK İSTASYON

T
A
H
T
A

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

BLOG SAYFAM

Gelişim Alanı	Sosyal Duygusal
Yeterlik Alanı	Benlik Farkındalığı
Kazanım/Hafta	Fiziksel, duygusal, sosyal ve kültürel açıdan bireysel farklılıkları kabul eder./16.Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk. (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	<ol style="list-style-type: none"> 1. Etkileşimli tahta veya projeksiyon 2. Tahta ve tahta kalemi 3. Çalışma Yaprağı-1 4. Çalışma Yaprağı 2
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	<ol style="list-style-type: none"> 1. Çalışma Yaprağı-2 öğrenci sayısınca çoğaltılmalıdır.
Süreç (Uygulama Basamakları):	<ol style="list-style-type: none"> 1. Etkinliğin amacının fiziksel, duygusal, sosyal ve kültürel açıdan bireysel farklılıkların kabul edilmesi olduğu açıklanır. 2. Uygulayıcı tarafından etkileşimli tahtada Çalışma Yaprağı-1 açılır, sonrasında etkinliğe aşağıdaki soru ile devam edilir ve gönüllü öğrencilerin cevapları alınır. <ul style="list-style-type: none"> • Tahtadaki görüntü sizler için neler ifade ediyor? 3. Uygulayıcı tarafından "Parmak izi kişiye özel bir koddur. Hiç birinizin parmak izi birbirine benzemez. Parmak izinden başka ne gibi özelliklerimiz bizi diğer insanlardan farklı kılar?" sorusu sorulur. Tahta fiziksel, duygusal ve sosyal-kültürel farklar şeklinde üçe bölünür. Alınan cevaplar ilgili başlığın altına yazılır. Sonrasında aşağıdaki açıklama yapılır: <p>"İnsanları birbirinden ayıran özelliklere bireysel farklılıklar denir. Bireysel farklılıklar fiziksel, duygusal, sosyal ve kültürel alanlar ile ilgi ve yetenek alanlarını kapsar. Bizi diğerlerinden ayıran bu özellikler, bizi biz yapan özelliklerdir."</p> 4. Uygulayıcı tarafından "Şimdi sizlerle kendi blog sayfamızı tasarlamak için bir etkinlik yapacağız." denir ve Çalışma Yaprağı-2 öğrencilere dağıtılır. Sonrasında "Kendi sayfanızı hazırlarken kendinizi başkalarından farklı kılan özellikleriniz ile ilgili bilgiler vermeye dikkat edin." denir. Öğrencilere 10 dakika süre verilir ve sonrasında gönüllü öğrencilerden kendi internet sayfasının özelliklerini sınıfa sunması istenir. Etkinlik aşağıdaki sorularla devam eder:

Süreç
(Uygulama
Basamakları):

- Kendi sayfanızı hazırlarken neler hissettiniz?
- Kendinizle ilgili neler fark ettiniz?
- Arkadaşlarınız blog sayfalarını okurken neler dikkatinizi çekti?
- Herkesin farklı sayfalar tasarlamasını nasıl değerlendiriyorsunuz?
- Fiziksel, duygusal, sosyal ve kültürel açıdan farklılıkları kabul ettiğinizin göstergeleri neler? (Yaşamınızda bunu nasıl gösteriyorsunuz/deneyimliyorsunuz?)

5. Sonrasında aşağıdaki açıklama yapılarak etkinlik sonlandırılır:

"Benim Sayfam etkinliğinde de olduğu gibi herkesin dünyayı algılama biçimi, ihtiyaçları, özellikleri, olaylara bakış açıları, yetenekleri ve ilgi alanları birbirinden farklıdır. Bu farklılık bizleri biz yapan, toplumları oluşturan en büyük zenginliktir. Birbirimizden farklı yönlerimizle bir bütün olarak yaşamak sosyal yaşamın en temel gerekliliğidir."

Kazanımın
Değerlendirilmesi:

1. Her öğrencinin kendi blog sayfasını tasarlaması ve isteyen öğrencilerin sayfalarını sınıf panosuna asmaları sağlanabilir.
2. Öğrenciler isterlerse kendi kişisel web ya da sosyal medya hesaplarında etkinlik kapsamında hazırladıkları blogları paylaşabilirler.

Uygulayıcıya Not:

1. Çalışma Yaprağı-2'nin çoğaltılma imkânı yok ise etkileşimli tahta veya projeksiyon kullanılarak öğrencilerden cevaplarını boş kâğıtlara yazmalarını istenebilir. Özel gereksinimli öğrenciler için;
1. Öğrencilerin kendi blog sayfalarını hazırlama aşamasında öğretmen/akran desteği sağlanabilir.
2. Etkinliğin tamamlanması için ek süre verilebilir.

Etkinliği Geliştiren:

İbrahim AYDOĞDU

Çalışma Yaprağı 1

Çalışma Yaprağı 2

BLOG SAYFAM

BLOG Sayfam

Seni sen yapan 3 özelliğin

.....

.....

.....

Fotoğraf Alanı

Kendinle ilgili sayfanda hangi özelliklerini anlattırısın?

.....

.....

.....

Benim Bloğum kısmında fiziksel, sosyal, kültürel ve duygusal farklılıklar kabul etme ile ilgili ne paylaşımı yapmak istersin?

.....

.....

.....

Fiziksel, sosyal, kültürel ve duygusal farklılıklar kabul ettiğini gösteren nasıl bir resim/görsel kullanırısın?

.....

.....

.....

Ana Sayfa

Hakkımda

Benim Bloğum

İletişim

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

DÖNÜŞEN MESLEKLER

Gelişim Alanı	Kariyer
Yeterlik Alanı	Kariyer Farkındalığı
Kazanım/Hafta	Mesleklerin zaman içindeki değişimini ve gelişimini takip eder./17.Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk. (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	<ol style="list-style-type: none"> 1. Çalışma Yaprağı-1 2. Çalışma Yaprağı-2 3. Etkileşimli tahta, bilgisayar veya projeksiyon cihazı 4. Yazı tahtası kalem veya tebeşir 5. 20x20 cm ebatlarında kapaklı bir kutu veya kumbara
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uygulayıcı sınıfa gelmeden önce kendisine yazılan, "Uygulayıcıya Not:" kısmını okur. 2. Uygulayıcı sınıfta süreci başlatmadan önce "Eski ve yeni meslekler" formunu tahtaya yansıtır, gösterir veya tahtaya çizer.
Süreç (Uygulama Basamakları):	<ol style="list-style-type: none"> 1. Süreci başlatmak için öğrencilere, "Meslek nedir?" sorusu sorulur, etkileşim başlatılır. Öğrencilerden gelen cevaplar tahtaya yazılır. 2. Uygulayıcı tarafından "meslek" tanımı okunur: "Meslek, belirli bir eğitim ile kazanılan, sistemli bilgi ve becerilere dayalı, insanlara yararlı mal üretmek, hizmet vermek ve karşılığında para kazanmak için yapılan kuralları belirlenmiş iştir." (TDk.,1988:1012) 3. Öğrencilere "Tarihsel süreç boyunca gelişmelere paralel olarak değişen insan ihtiyaçları doğrultusunda meslekler de dönüşmüştür. Geçmişte daha çok insan gücüne dayanan, bedenen çalışma gerektiren işler yaygınken günümüzde daha çok bilgi, beceri, yaratıcılık, planlama gibi zihinsel beceriler gerektiren meslekler daha yaygın hâle gelmiştir. Ağır, tehlikeli, hassas nitelikli işler makineler, robotlar hatta yapay zekâ uygulamaları tarafından yapılmaktadır. Sonuç olarak bazı meslekler de unutulmaya yüz tutmuştur." açıklaması yapılır ve ardından "Unutulmaya yüz tutan mesleklerden hangilerini aklınıza geliyor?" sorusu sorulur. Öğrencilerden gelen cevaplar tahtaya yazılır. 4. Çalışma Yaprağı-1 tahtaya yansıtılır, öğrencilerin incelemesi için zaman tanınır. At arabalarının yerini motorlu araçların alması ile geçerliliğini yitiren ve hayatımıza yeni giren mesleklere örnek verilir. Öğrencilere bu listeye eklenebilecek güncelliğini yitiren başka meslek bilip bilmedikleri sorulur, gelen cevaplar da listeye eklenir.

Süreç (Uygulama Basamakları):

5. Öğrencilere "Geleceğin meslekleri neler olabilir?" diye sorularak etkinliğe devam edilir. Öğrencilerden gelen cevaplar tahtaya yazılır.
6. Çalışma Yaprağı-2 Geleceğin Meslekleri, tahtaya yansıtılır ve öğrencilerin incelemesi için zaman tanınır.
7. Öğrencilere "Hangilerini ilk kez gördünüz? Hangileri değişik geldi? Hangileri ilginizi çekti?" soruları sorularak etkileşim sürdürülür.
8. Uygulayıcı tarafından aşağıdakine benzer bir açıklama yapılarak etkinlik sonlandırılır:

"Meslek seçerken güncel hatta gelecek ihtiyaçları göz önüne almak iş bulma açısından akılcı olacaktır. Ancak meslek seçerken sadece iş bulma imkânlarına bakmak da yeterli değildir. Öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini gerçekçi biçimde değerlendirmeleri, kendilerini iyi tanımaları gereklidir. Birçok faktörün etkili olduğu meslek seçme sürecinde öğrenciler meslek seçimi konusunda araştırma yapabilir, çevrelerindeki mesleklerle ilgili gözlemler yapabilir, meslek sahipleri ile görüşebilir, EBA ve internet ortamında meslek tanıtımları ile ilgili videoları izleyebilirler. Ayrıca bu konuda rehberlik ve psikolojik danışma servisinden destek alabilirsiniz."

Kazanımın Değerlendirilmesi:

1. Öğrencilerden ilgilerini çeken güncel meslekleri küçük bir deftere not etmeleri istenebilir.
2. Sınıfta bir kutu oluşturulabilir. Öğrencilerden ilgilerini çeken mesleklerin isimlerini yazarak bu kutuya atmaları istenebilir. Bir hafta sonra kutu açılarak içindeki meslek isimleri incelenebilir. En çok merak edilen meslekler tespit edilerek ayrıca bir meslek tanıtma etkinliği hazırlanabilir.

Uygulayıcıya Not:

1. Etkinliğin amacı öğrencilerin kendileri ile ilgili farkındalıklarını geliştirmektir. Bir taraftan kendilerini keşfederken diğer taraftan da meslekleri keşfetmeleridir. Kendileri ile ilgili farkındalıkları arttıkça, kendilerine en uygun mesleği seçme imkânı da artacaktır. Bu tip etkinliklerle kariyer planlarını oluşturmalarına destek verilmiş olacaktır.
2. Etkinliğin verimini artırmak için öğrencilerin katılımını teşvik etmek çok önemlidir. Öğrencileri duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri için cesaretlendirmek, gönüllü öğrencileri kutlamak, sınıf içinde güven ortamı sağlamak ve bunu sürdürmek çok belirleyicidir.
3. Kararsızlık yaşayan veya meslekler konusunda hiçbir fikri olmadığını söyleyen öğrenciler ile ders sonunda, bireysel olarak görüşüp rehberlik ve psikolojik danışma servisinden konu ile ilgili destek alabileceği söylenir.

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Çalışma Yaprağı-1'deki açıklamaların yanına görselleri de eklenebilir.
2. Soruları yanıtlama sürecinde öğrencilere ipuçları verilerek hatırlatmalar yapılabilir.

Etkinliği Geliştiren:

Nihal ÇINAR

Çalışma Yaprağı 2

100 / 2000 ÖNCELİKLİ ALANLARDAN ÖRNEKLER

Mikro ve Nano Teknoloji	Veri Bilimi ve Bulut Bilişim
Ağ Teknolojileri (5G Nesnelerin İnterneti)	Robot Teknolojileri
Akıllı ve Yenilikçi Malzemeler	Moleküler Onkoloji
Cebir ve Kodlama Teorisi	Siber Güvenlik / Kriptoloji
Blokzincir Teknolojisi	Uzaktan Algılama ve Coğrafi Bilgi Sistemleri
İleri ve Akıllı İmalat	İlaç Çalışmaları
Yapay Zeka ve Makine Öğrenmesi	Moleküler Farmakoloji ve İlaç Araştırmaları
Gıda İşleme Teknolojileri	İnsan Beyni ve Nörobilim
Sürdürülebilir ve Akıllı Ulaşım	Aşı Çalışmaları
Sürdürülebilir Su Kaynakları	Göç Çalışmaları

KAYNAK:

YÖK – Geleceğin Meslekleri Çalışmaları s:13 <https://www.google.com/search?q=geleceğin+meslekleri&oq=geleceğin&aqs=chrome.1.69i57j0i-433j0i131i433j0l2.5724j0j8&client=tablet-android-samsung-nf-rev1&sourceid=chrome-mobile&ie=UTF-8>

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

ZORBALIK MI? HANGİSİ?

Gelişim Alanı	Sosyal Duygusal
Yeterlik Alanı	Kişiler Arası Beceriler
Kazanım/Hafta	Zorbalık ve türlerini bilir./18.Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk. (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1. Çalışma Yaprağı-1 2. Etkinlik Bilgi Notu
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Çalışma Yaprağı-1 grup sayısınca çoğaltılır. 2. Etkinlik Bilgi Notundan 1 adet çıktı alınarak etkinlik öncesinde incelenmelidir.
Süreç (Uygulama Basamakları):	<ol style="list-style-type: none"> Aşağıdaki açıklama ile etkinliğe giriş yapılır: "Sevgili öğrenciler, bugün sizlerle zorbalık ve türlerini öğrenmemizi sağlayacak bir etkinlik yapacağız. Zorbalık, bir ya da birden çok kişinin kendilerinden daha zayıf birilerine tekrarlı bir biçimde yaptıkları olumsuz davranışlardır." Zorbalık ve zorbalık türleri hakkında bilgilerin yer aldığı Etkinlik Bilgi Notu, etkileşimli tahta/projeksiyon yardımıyla tahtaya yansıtılarak ya da okunarak sınıf rehber öğretmeni tarafından öğrencilere aktarılır. Zorbalık ve türleri hakkında bilgi aktarımı yapıldıktan sonra, öğrencilerin bilgilerini pekiştirmeleri amacıyla, sınıf 4 kişilik gruplara ayrılarak her gruba bir adet Çalışma Yaprağı-1 dağıtılır. Her grubun örnek olayları okuyarak; örnek olayın zorba davranış olup olmadığı, zorba davranışsa bunun sebebi, hangi zorbalık türüne girdiği ile zorba ve kurbanın muhtemel özellikleri grup üyeleri arasında tartışılır ve ardından çalışma yaprağındaki ilgili boşluklara, grubun düşüncelerini yazmaları istenir. Bu etkinlik için gruplara 10 dakikalık süre verilir. Tüm grupların çalışması sona erdikten sonra, örnek olaylar sırayla sınıf rehber öğretmeni tarafından okunup grupların paylaşımları tek tek alınır. Her gruptan en az bir üye, paylaşım yapması için teşvik edilir. Örnek olaylarla ilgili, gruplardan farklı cevaplar gelmesi durumunda, sınıfla birlikte cevaplar tartışılarak doğru cevaplara ulaşılmaya çalışılır. Sürece aşağıdaki tartışma sorularıyla devam edilir: <ul style="list-style-type: none"> Tüm bu çalışmalardan sonra sizin zorbalık tanımınız nedir? Fiziksel zorbalık kapsamında daha önce şahit olduğunuz ya da zorba

Süreç
(Uygulama
Basamakları):

davranış kapsamında olabileceğini düşündüğünüz ne tür örnekler verebilirsiniz?

- Sözel zorbalık kapsamında daha önce şahit olduğunuz ya da zorba davranış kapsamında olabileceğini düşündüğünüz ne tür örnekler verebilirsiniz?
- Sosyal olarak dışlama kapsamında daha önce şahit olduğunuz ya da zorba davranış kapsamında olabileceğini düşündüğünüz ne tür örnekler verebilirsiniz?

8. Tartışma soruları sonrasında aşağıdaki açıklama ile etkinlik sonlandırılır:

"Bugün sizlerle zorbalık ve türleri hakkında konuştuk. Zorbalığa maruz kalma; zorba, kurban ve izleyiciler açısından olumsuz durumlara sebep olabilmektedir. Zorbalık ve türlerini tanımak; yaşayabileceğiniz ya da çevrenizde yaşanabilecek muhtemel bir zorba davranışı tanıyıp bu davranışa, uygun tepkiler verebilme ya da gerektiğinde bir yakınınızdan/öğretmeninizden/uzmandan yardım alma konusunda size yol gösterici olacaktır."

Kazanımın
Değerlendirilmesi:

1. Öğrencilerden kitle iletişim araçlarını taramaları ve burada zorbalık ile ilgili, en az 3 haber bulmaları istenebilir. Etkinlikte yapıldığı gibi haberlerdeki konuları neden zorbalık olarak değerlendirdikleri, bu zorbalıkların hangi zorbalık türüne girdiği ve bu zorbalıkların mağdur kişiye etkilerinin neler olabileceği kapsamında değerlendirme yapmaları ve bunları not almaları istenebilir.

Uygulayıcıya Not:

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Gruplar oluşturulurken uygun akran eşleştirmesi yapılarak sosyal çevre düzenlenebilir.
2. Yapılan açıklamalar ve sorulan sorularda kullanılan dil kelime sayısı ve zorluğu dikkate alınıp sadeleştirilerek etkinlik basitleştirilebilir.
3. Kazanımın değerlendirilmesi aşamasında, öğrencilerin kitle iletişim araçlarını tarayarak zorbalık haberi bulmaları etkinliğinde, öğrencilerden istenilen haber sayısı azaltılarak etkinlik basitleştirilebilir.

Etkinliği Geliştiren:

Münire KAYTAN LEVENT

ETKİNLİK BİLGİ NOTU

ZORBALIK VE TÜRLERİ

Zorbalık, bir ya da birden çok kişinin kendisinden daha zayıf birisine tekrarlı bir biçimde yaptığı olumsuz davranışlardır. Bir davranışın zorbalık olarak kabul edilmesi için, kişiye yönelik kasıtlı zarar verme amacı gütmesi, davranışın süreklilik göstermesi ve zorba ile kurban arasında bir güç dengesizliğinin olması gerekmektedir. Fiziksel, sözel ve sosyal olarak dışlama olmak üzere üç farklı zorbalık türü bulunmaktadır. Fiziksel zorbalık; bir başkasına zarar vermek amacıyla itmek, tekmelemek, yumruk atmak, vurmak, tokat atmak, çelme takmak gibi davranışları içerirken; sözel zorbalık, başkalarına şişko, dört göz gibi rahatsız edici isim takmak, alay etmek, küçük düşürmek, tehdit etmek, hakaret etmek, küfür etmek gibi davranışları içermekte; sosyal olarak dışlama olarak adlandırılan zorbalık türü ise; başkasını görmezlikten gelme, umursamama ya da hiçbir şeye dâhil etmeme gibi davranışlarını içermektedir (Ayas ve Pişkin, 2011).

Zorbalık ve saldırganlık birbirinden farklı kavramlardır. Zorbalıkta, saldırganlıktan farklı olarak; zorba ve kurban arasında zorba lehine güç dengesizliğinin olması, kurbanın zorbalıktan etkilenerek kendisini savunmasız hissetmesi ve zorbaca davranışın birçok kez tekrar etmesi gerekmektedir. Zorbalığı yapan öğrenci zorba olarak tanımlanmaktadır ve zorbalar genellikle öfke kontrolleri olmayan, kendileri de geçmişte zorbalığa maruz kalan ve zorbalığı eğlence olarak gören öğrenciler olarak betimlenmektedir. Zorbalığa maruz kalan, zorba davranışın yöneldiği öğrencilere ise kurban denilmektedir. Kurbanlar akranlarına göre daha kolay incinebilen, kaygılı, güvensiz, genellikle psikolojik ve fizyolojik olarak zayıf olan öğrencilerdir. Zaman zaman zorbalık yaparken zaman zaman da zorbalığa maruz kalan öğrenciyi zorba/kurban ve zorbalığa dâhil olmayan öğrencileri niteleyen zorbalığa, katılmayan grubu denilmektedir (Totan ve Kabakçı, 2010).

KAYNAK:

- Ayas, T. ve Pişkin, M. (2011). Lise öğrencileri arasındaki zorbalık olaylarının cinsiyet, sınıf düzeyi ve okul türü bakımından incelenmesi. İlköğretim Online, 10(2), 550-568.
- Totan, T. ve Kabakçı, Ö. (2010). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinde sosyal duygusal öğrenme becerilerinin zorbalığı yordama gücü. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23 (2), 575-600.

Çalışma Yaprağı 1

Örnek Olay	Zorba Davranış Mı?	Evetse, Zorba Davranış Olma Sebebi	Evetse, Zorba Davranış Türü	Zorbanın Muhtemel Özellikleri	Kurbanın Muhtemel Özellikleri
12. sınıf öğrencisi Efe'nin, 9. sınıf öğrencisi Mert'e kantinden istediklerini almadığı için "Çıkışta görüşürüz." demesi.	Evet ..... Hayır				
10. sınıf öğrencisi Ayşe'nin farklı bir kültüre mensup olduğu için sınıf arkadaşları tarafından yalnız bırakılması, Ayşe'yle iletişime geçilmemesi.	Evet ..... Hayır				
Sınıf arkadaşlarından daha az güçlü olan Ali'ye, sınıf arkadaşlarından bazılarının şakaşma bahanesiyle, Ali'nin kafasına vurmaları.	Evet ..... Hayır				
9-A ve 9-B sınıfı öğrencilerinin öğlen arası çıkan bir anlaşmazlık sonucu birbirleriyle kavga etmeleri.	Evet ..... Hayır				
Maddi durumu yeterli olmayan Zeynep'in kullandığı eski model cep telefonunu gören Merve'nin, her zaman yaptığı gibi Zeynep'e küçümseyici bir ses tonuyla "Alexander Graham Bell'in telefonunu mu kullanıyorsun?" demesi.	Evet ..... Hayır				
Maç sırasında iki öğrencinin birbirine kötü sözler söylemeleri.	Evet ..... Hayır				
Gizem'in sınıf arkadaşları tarafından kendilerinden farklı olduğu bahanesiyle proje ödevlerine, sınıfa ait sosyal medya gruplarına dâhil edilmemesi.	Evet ..... Hayır				
Yemekhane sırasında 11. sınıf öğrencisi Murat ve Mesut'un sonradan gelecek 9. Sınıf öğrencisi Burak'ı itip, sıranın önüne geçmeleri.	Evet ..... Hayır				
Emre'nin kendisine isim takan sınıf arkadaşının üzerine yürümesi.	Evet ..... Hayır				

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

HADİ GEL KONUŞALIM...

Gelişim Alanı	Sosyal Duygusal
Yeterlik Alanı	Kişiler Arası Beceriler
Kazanım/Hafta	Başlangıç sosyal becerileri kullanır./19.Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk. (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	<ol style="list-style-type: none"> 1. Çalışma Yaprağı-1 2. Çalışma Yaprağı-2 3. Çalışma Yaprağı-3 4. Çalışma Yaprağı-4 5. Etkinlik Bilgi Notu
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	<ol style="list-style-type: none"> 1. Etkinlik Bilgi Notu etkinlik öncesinde okunur. 2. Çalışma Yaprağı-1 ve Çalışma Yaprağı-2 bir adet çoğaltılır ve ilgili yerlerinden kesilerek hazır hâle getirilir. 3. Çalışma Yaprağı-3 ve Çalışma Yaprağı-4 bir adet çoğaltılır.
Süreç (Uygulama Basamakları):	<ol style="list-style-type: none"> 1. Etkinliğin amacının dinleme, konuşma ve soru sorma gibi sosyal becerileri kullanmak olduğu açıklanır. 2. Aşağıdaki açıklama ile etkinliğe giriş yapılır: <i>"Sevgili arkadaşlar, bugün yaşadığımız her anında kullandığımız dinleme, konuşma ve soru sorma üzerinde duracağız. Her zaman kullanmamıza rağmen doğru kullanılmadığında kişiler arası sorunlara kaynaklık eden 3 önemli konuyu konuşacağız."</i> 3. Aşağıdaki sorular öğrencilere sorularak grup paylaşımı yapılır: <ul style="list-style-type: none"> • Dinlemek neden önemlidir? • Konuşmayı başlatırken ve sürdürürken nelere dikkat etmek gerekir? • Soru sormanın iletişimdeki yeri hakkında düşünceleriniz nelerdir? 4. Sınıftaki öğrencilerden 4 grup oluşturulur. Birinci gruba Çalışma Yaprağı-1, ikinci gruba Çalışma Yaprağı-2, üçüncü gruba Çalışma Yaprağı-3 ve dördüncü gruba Çalışma Yaprağı-4 dağıtılır ve aşağıdaki açıklama yapılır:

Süreç
(Uygulama
Basamakları):

“Sevgili öğrencilerim, her grupta bir çalışma yaprağı bulunmakta. 1. grup dinleme, 2. grup konuşmayı başlatma, 3. grup konuşmayı sürdürme ve 4. grup soru sorma etkinliğini tamamlayacak. 1. gruptaki öğrencilerin verilen durumları sınıfın önünde canlandırmasını istiyorum. 2. gruptaki öğrencilerin verilen durumlara ilişkin bir konuşma başlatmasını ve konu üzerinde konuşmasını istiyorum. 3. gruptaki öğrencilerin verilen duruma ilişkin konuşmayı sürdürmesini istiyorum. 4. gruptaki öğrencilerin ise verilen durumlara uygun soru sormasını istiyorum. Tüm bunları gruplarınızda öncelikle tartışın. Bunun için 5 dakikanız var. İsterseniz yazılı olarak çalışma kâğıtlarına not alabilirsiniz. Daha sonrasında her bir grup içerisindeki gönüllü öğrencilerin sınıf önüne gelerek paylaşımda bulunmasını istiyorum.”

5. Öncelikle 1. grup dinleme etkinliğindeki durumları sınıf içinde canlandırır. Aşağıdaki sorular sorularak sınıf paylaşımı yapılır. Gerekli durumlarda Etkinlik Bilgi Notundan yararlanır.
  - Sizce durumlar arasında dinleme yönünden ne gibi farklılıklar var?
  - Konuşan kişi bu durumlarda ne gibi duygular hissetmiştir?
  - İyi bir dinleyici olmak için nelere dikkat etmek gerekir?
6. 2. grup konuşmayı başlatma etkinliğindeki durumları sınıf içerisinde canlandırır ve konuşmayı başlatır. Aşağıdaki sorular sorularak sınıf paylaşımı yapılır. Gerekli durumlarda Etkinlik Bilgi Notundan yararlanır.
  - Hangi durumda konuşmayı başlatmak daha kolaydı?
  - Konuşmayı başlatırken dikkat ettiğiniz noktalar nelerdir?
7. 3. grup konuşmayı sürdürme etkinliğindeki metne dayalı konuşmayı sürdürür. Gruptaki gönüllü öğrenciler sınıfın önüne geçerek konuşmayı devam ettirir. Aşağıdaki sorular sorularak sınıf paylaşımı yapılır. Gerekli durumlarda Etkinlik Bilgi Notundan yararlanır.
  - Konuşmayı sürdürürken hangi noktalara dikkat edilmelidir?
  - Bu konuşmayı farklı şekilde nasıl sürdürdünüz?
8. 4. grup soru sorma etkinliğine ilişkin sordukları soruları sınıf ile paylaşır. Aşağıdaki tartışma soruları sorularak grup paylaşımı yapılır. Gerekli durumlarda Etkinlik Bilgi Notundan yararlanır.
  - Bu soruları sorarken amacınız nelerdi?
  - Hangi durumlarda soru sorma ihtiyacı duyarız?
  - Soru sorma iletişimi nasıl etkiler?
9. Tartışma sorularının ardından uygulayıcı tarafından aşağıdaki açıklama yapılarak etkinlik sonlandırılır:

“Dinlemenin, konuşmayı başlatmanın, konuşmayı sürdürmenin ve soru sormanın önemi üzerinde durduk. Aynı zamanda sınıf içerisinde bu becerileri gerek grup içinde gerek sınıf ortamında paylaştık. Bu konular başında da belirttiğimiz gibi hayatımızın her anında bizimle. Bu nedenle bu becerileri doğru kullanmanın yaşantımıza katkısı oldukça fazla olacaktır. Özellikle kişiler arası ilişkilerimizi daha da güçlendirecektir.”

Kazanımın Değerlendirilmesi:

1. Aşağıdaki sorular öğrencilere sorularak düşünmeleri ve bir sonraki haftaya kadar kısaca yanıtlarını yazmaları istenir:
  - Bugüne kadar tanıdığınız birinin yanından selam vermeden, merhaba demeden geçtiniz mi? Neden?
  - Bugüne kadar bir tanıdığınız yanınızdan selam vermeden, merhaba demeden geçti mi? Bu durum size ne hissettirdi?
  - Haftaya kadar 3 kişiyi etkin dinlemeye çalışın.
  - Haftaya kadar 3 kişiyle konuşmayı başlatın ve sürdürün.
  - İletişim sürecindeki sorularınıza dikkat edin.

Uygulayıcıya Not:

- Özel gereksinimli öğrenciler için;
1. Çalışma yaprağında yer alan yazılı materyallere Braille yazı eklenebilir ya da punto büyütülerek öğrencilere materyal desteği sağlanabilir.
  2. Etkinliğin tamamlanması için ek süre verilebilir.
  3. Çalışma yapraklarının doldurulması sırasında öğretmen desteği sağlanabilir.
  4. Grup çalışması sırasında akran eşleştirmesi yapılarak akran desteği sağlanabilir.

Etkinliği Geliştiren:

Seda SEVGİLİ KOÇAK

ETKİNLİK BİLGİ NOTU

Dinleme, konuşmayı sürdürme ve soru sorma süreçlerinde aşağıdaki adımlara dikkat edilir:

- Konuşan kişinin yüzüne doğru bakınız.
- Karşı tarafın söylediklerini sonuna kadar dinleyiniz ve gerektiğinde "hıhı", "evet" gibi sözcükler kullanarak dinlediğinizi belli edecek şekilde başınızı sallayınız.
- Karşı tarafın sözü tamamlandıktan sonra söylemek istediklerinizi söyleyiniz.
- Soru sorarak, duygularınızı ya da düşüncelerinizi ifade ederek konuşmayı devam ettiriniz.

Konuşmayı başlatırken aşağıdaki noktalara dikkat edilir:

- Öncelikle karşıdaki kişiye selam, günaydın, iyi akşamlar, merhaba gibi uygun olan kelimeyle selamlayın.
- "Nasılsınız?" gibi bir giriş yapın.
- Karşınızdaki kişi sizi dinliyor ise ana konuya başlayın (Akkök, 1999).

KAYNAK:

- Akkök, F. (1999). İlköğretimde sosyal becerilerin geliştirilmesi: Öğretmen el kitabı. İstanbul: Özgür Yayınları.

Çalışma Yaprağı 1

Aşağıdaki görev metinleri A ve B olmak üzere ayrı ayrı kesilir ve birinci gruba dağıtılır. Öğrencilerin A ve B olmak üzere ikili şekilde görevleri canlandırmaları istenir.

GÖREV I

A kişisi: Karşınızdaki kişiye tatilinizi nasıl geçirdiğinizi anlatın. Birlikte vakit geçirmekten hoşlandığınız insanlar, ziyaret ettiğiniz yerler ve yediğiniz yiyecekler hakkında konuşun.

B kişisi: Karşınızdaki konuşurken mümkün olduğunca ilgisiz olmaya çalışınız. Bakışlarınızı sınıfın etrafında dolaştırın, yere bakın, saatinizle oynayın. Göz kontağı kurmayın ve karşınızdakine bakmayın. Daha fazla açıklama yapmasını ya da bilgi vermesini istemeyin.

GÖREV II

A kişisi: Karşınızdaki kişiye tatilinizi nasıl geçirdiğinizi anlatın. Birlikte vakit geçirmekten hoşlandığınız insanlar, ziyaret ettiğiniz yerler ve yediğiniz yiyecekler hakkında konuşun.

B Kişisi: Karşınızdaki kişinin konuşmasını bölmeye çalışın. Kendi tatiliniz hakkında konuşarak konuşmayı kontrolünüz altına almaya çalışın. Karşınızdakinin konuşmasına değil kendi anlatacaklarınıza odaklanın.

GÖREV III

A kişisi: Karşınızdaki kişiye tatilinizi nasıl geçirdiğinizi anlatın. Birlikte vakit geçirmekten hoşlandığınız insanlar, ziyaret ettiğiniz yerler ve yediğiniz yiyecekler hakkında konuşun.

B Kişisi: Tüm dikkatinizi karşınızdaki konuşan kişiye verin. Ona bakın, başınızı sallayın, biraz öne doğru eğik şekilde oturun, sık sık göz teması kurun, gülümseyin, sorular sorun ve daha ilgili olduğunuzu gösterin. "Evet", "Hıhı", "anlıyorum" gibi şeyler söyleyin ve tamamen dikkatinizi ona verdiğinizi gösterin. Kısaca etkin dinleyin.

Çalışma Yaprağı 2

Aşağıdaki durumlar karşısında konuşmayı nasıl başlatır ve nasıl devam ettirirsin?

Sınıfta konuşmak istediğin bir arkadaşın var ve soru çözüyor. Bu arkadaşınla konuşmayı nasıl başlatır ve konuşmayı nasıl devam ettirirsin?

Üst sınıftan 3 arkadaş koridorda sohbet ediyor. Sen de onların konuşmasına katılmak istiyorsun. Konuşmayı nasıl başlatır ve konuşmayı nasıl devam ettirirsin?

Sınıf arkadaşlarından ikisi birlikte proje ödevlerini yapıyor. Sen de onların projelerine katkı sağlamak istiyorsun. Projeye dâhil olmak için konuşmayı nasıl başlatır ve konuşmayı nasıl devam ettirirsin?

Ödevini yaparken zorlandın. Bir arkadaşından destek almak istiyorsun. Bu durumu arkadaşına nasıl söylersin?

Çalışma Yaprağı 3

Defne ve Demir sınıf arkadaşıdır. Bir gün öğretmenleri sınıfta münazara yapılacağını belirtir. Sosyal medyanın günümüzdeki yeri üzerine öğrencilerin çalışma yapmasını ister. Bunun üzerine Defne sosyal medyanın günümüzdeki önemine değinirken, Demir, sosyal medyada vakit öldürmek yerine daha farklı kazanımlar sağlayacak etkinliklerin yapılması yönünde görüşünü bildirir. Defne ve Demir'in yerinde olsaydınız bu konuşmayı nasıl sürdürdünüz?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Çalışma Yaprağı 4

Bu yılki derslerinizi düşünün. Anlamadığınız bir konu var. Bu konu ile ilgili öğretmene soru sormak istiyorsun? İletişimi başlatmak için nasıl sorular sorabilirsin?

.....

.....

Arkadaşınız sizden ödünç aldığı kitabı kaybediyor. Bu nedenle size bu durumu açıklamaya çalışıyor. Arkadaşının kendini ifade etmesini kolaylaştırmak için bu süreçte ne gibi sorular sorabilirsin?

.....

.....

Yarın için okuldan sonra arkadaşlarıyla bir plan yaptın. Ancak bu durumu henüz ailenle konuşmadın. Ailenden izin alma sürecinde kendi durumunu açıklarken ve onları dinlerken ne gibi sorular sorarsın?

.....

.....

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

TEŞEKKÜRLER HAYAT

Gelişim Alanı	Sosyal Duygusal
Yeterlik Alanı	Kişiler Arası Beceriler
Kazanım/Hafta	Başlangıç sosyal becerileri kullanır./20.Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk. (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1. Çalışma Yaprağı-1 2. Bir kutu 3. Etkinlik Bilgi Notu
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Etkinlik Bilgi Notu etkinlik öncesinde okunur. 2. Çalışma Yaprağı-1 bir adet çoğaltılır ve ilgili yerlerden kesilerek kutuya atılır.
Süreç (Uygulama Basamakları):	<ol style="list-style-type: none"> Uygulayıcı sınıfa gelince öncelikle öğrencilerden bir kalem ister. Kalem veren öğrenciye vurgulu bir şekilde teşekkür eder. Etkinliğin amacının teşekkür etme, iltifat etme, kendini tanıtmaya ve diğer insanları tanıtmaya gibi sosyal becerileri kullanmak olduğu açıklanır. Aşağıdaki açıklama ile etkinliğe giriş yapılır: "Bir önceki hafta sizlerle dinleme, konuşma ve soru sormanın önemi üzerinde durmuştuk. Bu hafta da yine yaşantımızda çok önemli olan teşekkür etme, iltifat etme, kendini ve diğer insanları tanıtmaya konularını konuşacağız. Tıpkı bir önceki haftada olduğu gibi bu konular da yaşantımızın her anında bizimle." Gerekli durumlarda Etkinlik Bilgi Notundan bilgi paylaşımı yapılarak öğrencilere aşağıdaki sorular sorulur ve grup paylaşımı yapılır: <ul style="list-style-type: none"> Teşekkür etmek neden önemlidir? Hangi durumlarda teşekkür ederiz? İltifat etme nedir? İltifat ederken nelere dikkat etmeliyiz? Kendinizi tanıtırken nelere dikkat edersiniz? Diğer insanları tanıtırken hangi özelliklerini söylersiniz? Tartışma sorularından sonra aşağıdaki açıklama yapılır: "Sevgili öğrencilerim, şimdi elimdeki kutuda bulunan not kâğıtlarından birer tane çekeceksiniz. Bu kâğıtlarda bir arkadaşına teşekkür et, bir arkadaşına iltifatta bulun, kendini sınıfa tanıtır ve bir kişiyi tanıtır (Bir arkadaşınız, akrabanız, aile üyeniz, model aldığınız vb. herhangi biri olabilir.) şeklinde yazılar

Süreç (Uygulama Basamakları):

bulunmaktadır. Sizlerden isteğim bu çektiğiniz kâğıtlarda yazanları yerine getiriniz. Hazırsanız ilk sıradan kutuyu dolaştırmaya başlıyorum."

6. Kutuda yer alan not kâğıtları ile ilgili sırasıyla öğrencilerin paylaşımları alınır. Etkinlik sürecinde zorlanan öğrenciler ya da paylaşımda bulunmak istemeyen öğrenciler uygulayıcı tarafından desteklenebilir ya da yeni bir not kâğıdı seçmeleri istenilebilir.
7. Paylaşımın ardından aşağıdaki tartışma soruları sorulur.
  - Teşekkür ederken kendinizi nasıl hissettiniz? Sizce karşınızdaki ne hissetti?
  - İltifat ederken kendinizi nasıl hissettiniz? Sizce karşınızdaki ne hissetti?
  - Sınıfa kendinizi tanıtırken nelere dikkat ettiniz?
  - Bir kişiyi diğer insanlara nasıl tanıttınız? Tanıtırken nelere dikkat ettiniz?
8. Tartışma soruları sonrasında aşağıdaki yönerge ile etkinlik sonlandırılır:

"Bugün sizlerle teşekkür etme, iltifat etme, kendinizi tanıtma ve bir kişiyi tanıtma üzerine durduk. Bir önceki hafta da benzer şekilde önemli sosyal becerilerden birkaçını etkinlikler aracılığıyla değerlendirmiştik. Bu sosyal becerilerin yaşantımızdaki yeri oldukça büyük. Bu nedenle sosyal becerilerimizi uygun şekilde geliştirmek için günlük yaşantımızda sıklıkla kullanmalıyız."

Kazanımın Değerlendirilmesi:

1. Bir sonraki haftaya kadar öğrencilerden aşağıdaki sosyal becerileri gerçekleştirmeleri ve gerçekleştirebildiklerini not etmeleri istenir.
  - 3 kişiye teşekkür etme
  - 3 kişiye iltifat etme
  - 1 kişiyi kendini tanıtma ve 1 kişiyi diğer insanlara tanıtma

Uygulayıcıya Not:

1. Çalışma Yaprağı-1'de her bir kategoriden on tane olmak üzere toplam kırk kart bulunmaktadır. Sınıftaki öğrenci sayısına göre Çalışma Yaprağı-1'den birden fazla çıktı alınarak her öğrenciye bir kart gelmesi sağlanır.
2. Öğrencilerin birbirine teşekkür ederken ve iltifat ederken alaycı bir dil kullanmamasına dikkat ediniz.
3. Sınıfta her öğrenci için konuşulmasına özen gösterin. Eksik kalan öğrenciler olursa o kişiler için uygulayıcı iltifatta bulunabilir veya o kişilere kendilerini tanıtmaları için söz hakkı verebilir.
4. Teşekkür ederken sınıfında kendisine daha önce bir iyilikte bulunan veya yardımcı olan öğrenciye yönelik etmesini sağlayın. Örnek olarak "Ali bana daha önce ders notlarını vermişti. Teşekkür ederim." cümlesi verilebilir.
5. Kendisini tanıtırken zorlanan öğrenciler aşağıdaki sorularla desteklenebilir:
  - Nerelisin? İsminin bir konma hikâyesi var mı? En sevdiğin renk hangisidir? Dünyada en çok hangi ülkeyi görmek istersin?

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Çalışma yaprağında yer alan yazılı materyallere Braille yazı eklenebilir ya da punto büyütülerek öğrencilere materyal desteği sağlanabilir.
2. Etkinliğin tamamlanması için ek süre verilebilir.
3. Çalışma yapraklarının doldurulması sırasında öğretmen desteği sağlanabilir.
4. Teşekkür etme, iltifat etme, kendinizi tanıtma ve bir kişiyi tanıtma becerilerine örnek canlandırılmaları yer verilerek öğretmen desteği sağlanabilir.

Etkinliği Geliştiren:

Seda SEVGİLİ KOÇAK

Çalışma Yaprağı 1

Teşekkür Et	İltifat Et	Kendini Tanıt	Bir Kişiyi Tanıt
Teşekkür Et	İltifat Et	Kendini Tanıt	Bir Kişiyi Tanıt
Teşekkür Et	İltifat Et	Kendini Tanıt	Bir Kişiyi Tanıt
Teşekkür Et	İltifat Et	Kendini Tanıt	Bir Kişiyi Tanıt
Teşekkür Et	İltifat Et	Kendini Tanıt	Bir Kişiyi Tanıt
Teşekkür Et	İltifat Et	Kendini Tanıt	Bir Kişiyi Tanıt
Teşekkür Et	İltifat Et	Kendini Tanıt	Bir Kişiyi Tanıt
Teşekkür Et	İltifat Et	Kendini Tanıt	Bir Kişiyi Tanıt
Teşekkür Et	İltifat Et	Kendini Tanıt	Bir Kişiyi Tanıt
Teşekkür Et	İltifat Et	Kendini Tanıt	Bir Kişiyi Tanıt
Teşekkür Et	İltifat Et	Kendini Tanıt	Bir Kişiyi Tanıt

ETKİNLİK BİLGİ NOTU

İltifat etme ve teşekkür etme iletişim sürecinde ve arkadaşlık ilişkisinde oldukça önemlidir. İltifatta hoş ve güzel şeyler söylenir. İltifatın nasıl söylendiği veya gelecek iltifatın karşısında verilecek tepkinin nasıl olacağı bazı çalışmalarda açıklanmaya çalışılmıştır. İltifatı kabul etmede ilk süreç "teşekkür etmek"tir (Öztürk, 2016).

Sınıf içerisinde öğrencilerin birbirine yapabileceği bazı iltifat ifadelerine aşağıda yer verilmiştir:

- Saçının kesimini çok beğendim.
- Montunun rengi çok güzel.
- Bunu başarmak için çok çalışmış olmalısın.
- Oldukça azimli bir arkadaşsın.
- Aferin, oldukça fazla emek verdin.

Teşekkür etme sürecinde aşağıdaki adımlardan yararlanılabilir:

• Karşınızdaki kişi size iyilik mi yaptı? Yardım mı etti? İltifat mı etti? Öncelikle teşekkür etmesini gerektiren bir şey yaptı mı bunu düşünerek karar verin.

- Doğru zamanda ve doğru yerde dostça teşekkürlerinizi sunun.
- Teşekkür ederken neden teşekkür ettiğinizi de belirtin (Erkan ve Kaya, 2005).

KAYNAK:

- Erkan, S. ve Kaya, A. (2005). Grupla psikolojik danışma ve rehberlik programları. Ankara: Pegem.
- Öztürk, N. (2016). Arkadaşlık becerisi psiko-eğitiminin 9-12 yaş arası öğrencilerin arkadaşlık niteliğine etkisi. Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

İYİLİK HÂLİM

Gelişim Alanı	Sosyal Duygusal
Yeterlik Alanı	Kişisel Güvenliği Sağlama
Kazanım/Hafta	İyilik hâlini destekleyen davranışlar açısından kendini gözden geçirir./21.Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk. (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1. Tahta kalem 2. A3 Kâğıdı 3. Pano iğnesi 4. Renkli yapışkan kâğıtlar
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Öğrencilerden 1 hafta boyunca kendilerini; öz bakım, fiziksel egzersiz, beslenme ve uyku düzeni başlıklarında güçlü ve zayıf olduğu yanlarını gözlemlemeleri, gözlemlerini not almaları ve bu notları etkinlik günü yanlarında getirmeleri istenir. 2. Grup sayısı kadar A3 kâğıdı temin edilir. 3. Her gruba 10 adet dağıtılacak sayıda renkli yapışkan kâğıt temin edilir.
Süreç (Uygulama Basamakları):	1. Öğrencilere aşağıdaki açıklama yapılarak grup etkileşimi başlatılır: "Sevgili gençler, daha önce farklı yıllarda ve derslerde iyilik hâlini destekleyen davranışlarla ilgili bilgi edindiniz. Bugün bu davranışların neler olduğunu, bu davranışlara sahip olmanın yararlarını ve olumsuz etkilerini tekrar gözden geçireceğiz. Sevgili gençler, geçen hafta iyilik hâlini destekleyen davranışları gözlemlemenizi ve bunları not almanızı istemiştim." 2. Öğrencilere etkinliğin uygulanabilmesi için gruplara ayrılacakları açıklanır. 3. Tahtaya öz bakım, fiziksel egzersiz, beslenme ve uyku düzeni başlıkları yazılarak tahta dörde ayrılır. Öğrencilerden iyilik hâlini destekleyen dört başlıktan birini seçmeleri istenir. Öğrencinin adı seçtiği başlık altına yazılır. Çok sayıda öğrencinin bir başlığı seçmesi durumunda aynı başlık altında birkaç grup oluşturulur. 4. Oluşturulan gruplarda öğrencilerin birbirlerini görerken birlikte çalışabilecekleri masa ve sıra düzeni oluşturmaları sağlanır. 5. Her gruba farklı iki renkte toplam 10 yapışkan kâğıt dağıtılır ve aşağıdaki yönerge öğrencilerle paylaşılır: "Geçen hafta sizlerden dört başlıkta kendinizi gözlemlemenizi ve bunları not almanızı istemiştim. Oluşturduğumuz gruplarda seçtiğiniz iyilik hâli davranışı (öz bakım, fiziksel egzersiz, beslenme ve uyku düzeni) üzerinde çalışma

Süreç (Uygulama Basamakları):

yapacaksınız. *Sevgili öğrenciler, size dağıtılan iki farklı renkteki yapışkan kâğıtlardan birine grup temasında yer alan iyilik hâlini destekleyen davranışa sahip olmanın yaşamımıza katkıları/faydaları/olumlu etkilerini düşünüp yazacaksınız. Diğer renkteki yapışkan kâğıda ise iyilik hâlini destekleyen davranışa yeterince sahip olmamanın yaşamımıza olumsuz etkilerini ve bu durumun ortaya çıkardığı sonuçları yazacaksınız.*

6. Her gruba A3 kâğıdı dağıtılır ve gruplardan A3 kâğıtlarını ikiye bölmeleri istenir.
7. Tüm gruplar çalışmalarını tamlandıktan sonra gönüllü olan gruptan başlanarak grup üyelerinin kendi yaşantılarındaki gözlemlerinden yola çıkarak yazdıkları örnekleri sınıfla paylaşmaları ve yapışkan kâğıtları gruplara dağıtılan A3 çalışma kâğıtlarının bir yanına olumlu etkileri diğer yana olumsuz etkileri olmak üzere yapıştırılmaları istenir.
8. Birinci grup paylaşımlarını tamlandıktan sonra diğer gruplardaki öğrencilerin eklemek istedikleri olup olmadığı sorulur. Varsa paylaşımlar alınarak ikinci gruba geçilir. Bu şekilde tüm grupların paylaşımlarını tamamlamaları sağlanır.
9. Uygulayıcı tarafından grupların sunumundan sonra Etkinlik Bilgi Notundan yararlanılarak öğrencilerin eksiklikleri tamamlanır ve Etkinlik Bilgi Notu özetlenerek öğrencilerle paylaşılır.
10. Süreç tartışma soruları çerçevesinde değerlendirilir:
  - İyilik hâlini destekleyen davranışlarla ilgili güçlü ve zayıf yönleriniz nelerdir?
  - Zayıf yönlerinizi azaltmak için yaşantınıza eklemeyi planladığınız davranışlar neler?
  - İyilik hâlimize zarar veren hayatınızdan çıkarmak istediğiniz davranışlar neler?
  - İyilik hâlinizi destekleyen davranışların birisinde yaşanan dengesizlik diğer davranışları da olumsuz etkiler mi?

11. Tartışma soruları sonrasında çalışma kâğıtları sınıf panosuna asılır ve aşağıdaki açıklama ile etkinlik sonlandırılır:

“Sevgili öğrenciler, iyilik hâlini destekleyen davranışlar bir araya gelerek anlamlı bir bütün oluşturur. Dolayısıyla günlük hayatımızda düzenli olarak öz bakımımızı yapmalı, yeterli ve dengeli beslenmeli, spor yapmalı ve uyku düzenimize dikkat etmeliyiz.”

Kazanımın Değerlendirilmesi:

1. 1-7 Mart Yeşilay Haftası'nda ya da 7-13 Nisan Dünya Sağlık Haftası'nda öğrencilerden, iyilik hâlini destekleyen davranışlar ile ilgili afiş, poster veya slogan hazırlamaları istenebilir.
2. Rehberlik panosu öğrenciler tarafından hazırlanan poster, afiş ve sloganlarla düzenlenebilir.

Uygulayıcıya Not:

- Özel gereksinimli öğrenciler için;
1. Uygulayıcı, etkinlik sürecinde yapılacakları aşama aşama görselleştirebilir ve nasıl yapılacağını bunun üzerinden öğrencilere anlatabilir.
  2. Öğrencilerin grup oluşturma sürecinde destek alabilecekleri akranları ile bir arada olmaları desteklenerek sosyal ortam düzenlenebilir.
  3. Tartışma soruları basitleştirilerek öğrencilerin sürece katılımları desteklenebilir.

Etkinliği Geliştiren:

Orhan KÜTÜKOĞLU

ETKİNLİK BİLGİ NOTU

İyilik Hâlimizi Destekleyen Davranışlar

Vücudumuzda doğal bir denge hâli mevcuttur. Bu doğal denge hâlinin korunması iyilik hâlimizi destekler. Bunun içinde bilinçli bir gayret gösterilmesi gerekir. Vücudumuzda ki doğal dengenin korunması ve iyilik hâlimizin desteklenmesi için;

Yeterli ve Dengeli Beslenin

Günlük hayatımızda, metabolizmamızın harcadığı enerjiye bağlı olarak almamız gereken bir kalori miktarı mevcuttur. Kalori ihtiyacımızın günlük olarak karşılanmasına yeterli beslenme denir. Dengeli beslenme ise, yeterli beslenmenin vücudun ihtiyacı olan tüm maddelerden yeterli miktarda alınmasına denir. Dengeli beslenmede kaloriyle beraber besinin niteliği de önemlidir. İhtiyaç harici aldığımız maddeler zaman geçtikçe çeşitli hastalıklara neden olacaktır.

Sağlıklı Beslenmek İçin:

- Çok şişman ya da aşırı zayıf değil, ideal vücut ağırlığında olun.
- Abur cuburla ve sürekli aynı yiyecek içeceklerle beslenmeyin.
- Katkı maddesi içeren yapay gıdalardan uzak durun.
- Enerji ve besin içeren yiyeceklerin her çeşidinden yeterli miktarlarda yiyin.
- Bir öğünde tıka basa yemek yerine, yiyeceklerinizi öğünlere bölün.
- Kaynağı ve üretim süreci belirsiz gıdalarla değil, hijyenik gıdalarla beslenin.
- Yiyeceklerinizi bilinçsizce değil; rengini, tazelikliğini, tadını ve kokusunu değerlendirerek alın.
- Ambalajlı ürünleri gözü kapalı değil, etiketlerini okuyup inceleyerek alın.
- Herhangi bir kronik hastalığınız yoksa günde en az 2 litre su tüketmeye özen gösterin.

Kişisel Hijyeninize Özen Gösterin

Kişisel Bakıma Özen Göstermek İçin

- Yüz, ağız, göz ve kirpik; saç, kulak, boyun, el ve tırnaklarınızı temiz tutun.
- Beden, koltuk altı, genital bölge, ayak ve ayak tırnaklarınızı temiz tutun.
- Ağız ve diş, kulak, burun temizliğinize özen gösterin.
- Günlük bakımınızı ve banyonuzu yapın.
- Yaşadığınız çevreyi ve ortamı temiz tutun.
- Kişisel bakım aletlerinizi (diş fırçası, tırnak makası) kimseyle paylaşmayın, onları ortalık yerlerde bırakmayın.
- Bulaşıcı hastalığı olanların eşyalarını kullanmayın.
- Lokanta vb. yerlerdeki çatal-kaşık temizliğini kontrol edin.
- Tuvaletleri temiz kullanın.

Hareketli Olun, Spor Yapın

Günlük yaşam içinde herkes az ya da çok fiziksel aktivitede bulunur ve enerji harcar. Ancak beslenmeyle aldığımız enerji gün içinde harcanandan fazlaysa bu fazla enerji vücut tarafından yağa dönüştürülerek depolanır. Bu yağ deposu da çeşitli hastalıklara davetiye çıkarır. Oysa düzenli fiziksel aktivite ve egzersizin, sağlıklı yaşama-ya doğrudan ve dolaylı birçok katkısı vardır.

Spor ve hareketliliğin faydaları;

- Kalp ve damar sağlığını iyileştirir.
- Dokuların daha iyi beslenmesini sağlar.
- Kandaki kolesterol ve şeker seviyesini düzenler.

- Vücudun görünümünü güzelleştirir.
- Beyne giden kanın dolaşımını ve hormonların salgılanmasını düzene sokar ve böylece düşünme, iletişim kurma, akılda tutma, yorumlama ve karar verme gibi entelektüel işlevleri iyileştirir.

İyi fiziksel aktivite için;

- Tempolu yürüyüşten daha şiddetli bir egzersiz türü uygulayacaksanız uzman yardımı almayı unutmayın.
- Yumuşak tabanlı spor ayakkabı, teri emen pamuklu atlet ve rahat eşofmanlarla egzersiz yapın.
- Egzersize başlamadan önce ısınma ve bitirdikten sonra soğuma hareketleri yapmayı ihmal etmeyin
- Beden sınırlarını zorlamadan egzersiz yapın. Kalp atışlarının rahatsız edecek derecede artması veya herhangi bir ağrı hissetmeniz durumunda egzersize ara verin.

Uykunuza Dikkat Edin

Sağlıklı bir hayat için uyku, yemek içmek kadar önemli bir ihtiyaçtır. Uyku sayesinde beden dinlenir, zihin yenilenir. Organlar kendini tamir eder. Çocuklar yeterli miktarda uyursa sağlıklı büyür; gençler, orta yaşlılar ve yaşlılar yeterli uykuyla sağlıklarını korurlar. Beynin içindeki bir bezden salgılanan ve melatonin adı verilen hormon uykuyu yönetir, düzenler, vücudun biyolojik saatini ayarlar. Bu hormon karanlıkta salınmaya başlar, ışıqla salınması azalır. Özellikle ani ve parlak ışık melatonin seviyesini azaltır!

Uyku ile İlgili Nelere Dikkat Edelim?

• Herkes için geçerli olan sabit bir uyku süresi yoktur. Bu süre kişiden kişiye, bünyeden bünyeye farklılık gösterebilir. Ancak insanların büyük bir bölümü için ortalama uyku süresi 6-8 saattir. Bununla beraber insan, hayatının farklı evrelerinde daha az veya daha çok uykuya ihtiyaç duyabilir.

• Gereğinden az veya çok uyumak sağlık açısından sakıncalıdır. Yaşam biçimi yeterli uykuya izin verecek şekilde planlanmalıdır. Uyku saatleri günlük işlere göre düzenlenebilir. Ancak ideal olanın gece uykusu olduğu unutulmamalıdır.

• Uyku ruh sağlığına dair bir göstergedir. Uykusuzluk bazı hastalıklara yol açabileceği gibi, bazı rahatsızlıkların belirtisi de olabilir. Ayrıca burun tıkanıklığı ve aşırı şişmanlık gibi fiziksel etkenler de uykusuzluk sebebi olabilir. Uyuyamayan veya uyuduğu hâlde dinlenemeden uyananların hekime başvurmaları gerekir.

• Her yaşta insanda uyku bozukluğu görülebilir. Uyku bozukluğu sadece gece boyunca uykusuz kalmak değildir. Aynı zamanda uykunun kalitesinin bozulmasıdır.

• Vücudun asıl ihtiyacı uzun süre uyumak değil, derin ve dinlendirici bir uykudur.

Kaliteli Bir Uyku İçin;

- Akşamları hafif yemekler tercih edin.
- Uykudan kısa süre önce ağır yemekler yemeyin.
- Kahve ve kafeinli içecekleri çok tüketmeyin, özellikle uyku saatine yakın zamanlarda bu tür içecekleri içmemeye dikkat edin.

• Hareketsiz kalmayın, gün içinde olabildiğince hareketli olmaya çalışın.

• Işık açıkken uyumaya çalışmayın, uyumak için mümkün olduğunca karanlık bir ortam oluşturun.

• Uygun bir yatak ve yastık seçtiğinizden emin olun.

• Gece geç saatlere kadar beklemeyin, çok geç olmadan yatın.

• Uyandıktan sonra tekrar uyumaya çalışmayın, uyandıysanız uykunuzu almışsınız demektir, hemen kalkın.

• Sabah erken kalkın.

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

SEÇMEYİ DÜŞÜNDÜĞÜM MESLEK KİŞİSEL ÖZELLİĞİME UYGUN MU?

Gelişim Alanı	Kariyer
Yeterlik Alanı	Kariyer Planlama
Kazanım/Hafta	Kendi özellikleriyle kariyer kararlarını ilişkilendirir./22.Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk. (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1. Çalışma Yaprağı-1 2. Çalışma Yaprağı-2
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Çalışma Yaprağı-1 ve 2 her öğrenci için çoğaltılır.
Süreç (Uygulama Basamakları):	<ol style="list-style-type: none"> Öğrencilerin kişilik özellikleri ile meslekler arasında bağ kurmalarını kolaylaştırmak amacıyla Çalışma Yaprağı-1 öğrencilere dağıtılır ve aşağıdaki açıklama yapılır: "Sevgili öğrenciler, meslek ile kişilik özellikleri arasında önemli bir ilişki vardır. Kariyerinizle ilgili seçmek istediğiniz mesleğin kendinize ne kadar uygun olup olmadığını bilmek, kendi kişisel özelliklerinizi tanımaktan geçer. Örneğin doktor olmak isteyen birinin soğukkanlı ve gerçekçi olması; avukat olmak isteyen birinin ikna gücü yüksek ve dışa dönük olması; psikolog olmak isteyen birisinin ise dinleyebilme yetisinin gelişmiş, sabırlı ve empatik olması gerekmektedir. Bugün kişisel özelliklerinizle kariyer kararlarınızı doğru ilişkilendirmenize yönelik bir etkinlik yapacağız. Bunun için Çalışma Yaprağı-1'de belirtilen kişilik özellikleri ile meslekler arasındaki bağı incelemenizi istiyorum." Öğrencilerden Çalışma Yaprağı-1'i inceledikten sonra kendi kişilik özelliklerini Çalışma Yaprağı-1'in boş sayfasına yazmaları istenir. Her öğrenciye Çalışma Yaprağı-2 dağıtılarak aşağıdaki açıklama yapılır ve öğrencilere Çalışma Yaprağı-2'yi doldurmaları için 15 dakika süre verilir: "Çalışma Yaprağı-2'de bir daire ve bu dairenin etrafında kareler görüyorsunuz. Sizden istediğim dairenin içine seçmeyi düşündüğünüz mesleği/meslekleri yazın. Karelerin içine ise Çalışma Yaprağı-1'den faydalanarak bu mesleğin/mesleklerin gerektirdiği kişisel özellikleri yazın." Öğrenciler Çalışma Yaprağı-2'yi doldurduktan sonra gönüllü öğrencilerin paylaşımları sağlanır. Tartışma sorularıyla etkinlik süreci devam ettirilir: <ul style="list-style-type: none"> Kişilik özelliklerinize uygun olabilecek başka hangi meslekler olabilir?

Süreç
(Uygulama
Basamakları):

- Kişilik özelliklerinize uygun olmayan meslekler hangileri olabilir?
- Kişisel özelliklerinize uymayan bir mesleği seçmek sizi nasıl etkiler?
- Kişilik özelliklerimizle kariyer kararlarımızın uyumlu olması neden önemlidir?

6. Aşağıdaki açıklamayla etkinlik sonlandırılır:

"Sevgili çocuklar, bu etkinliğimizde her mesleğin kendine özgü bazı kişilik özellikleri gerektirdiğini gördük. Kişilik özelliklerinizin farkına vardığınızda kariyer seçimlerinizi sağlıklı yapmış olursunuz. Böylece ilerde seçtiğiniz mesleği yaparken de seyerek yaparsınız."

Kazanımın
Değerlendirilmesi:

1. Öğrencilerin Çalışma Yaprağı-2'yi evlerinde pano, duvar vb. yerlere asmaları ve ilerleyen zamanlarda kendilerinde fark ettikleri kişisel özellikleri yazmaları istenebilir. Bu kişisel özellikleri karşılayabilecek yeni meslekler keşfettiklerinde bunu eklemeleri istenebilir.

Uygulayıcıya Not:

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Çalışma yaprağındaki görseller ve yazılar büyütülerek, kontrast renkte bir zemin üzerine yapıştırılarak ya da dokunsal özellikler eklenerek materyal görme bakımından işlevsel hâle getirilebilir.
2. Sorular basitleştirilerek öğrencilerin sürece katılımları desteklenebilir.
3. Öğrencilere etkinliği tamamlamaları için ek süre verilebilir.

Etkinliği Geliştiren:

Orhan KÜTÜKOĞLU

Çalışma Yaprağı 1

HOLLAND'IN 6 KİŞİLİK TİPİ

KİŞİLİK TİPİ	BELİRGİN ÖZELLİKLERİ	BASKIN TALEPLER/ ETKİNLİKLER	TİPİK MESLEKLER
GERÇEKÇİ	Sabırlı ve hoşgörülü, pratik, maddeci, erkeksi, anti sosyal, uyumlu, içten, doğal, sabırlı, iç görüleri ve başarıma güduları fazla	*Kas etkinliği, motor koordinasyonu gerektiren işler * Açık havadaki işler, mekanik, sistematik çalışmalar *Nesneler, eşyalar, makineler ve hayvanlarla ilgili etkinlikler	Otomobil tamircisi-her çeşit araç teknisyeni, elektrikçi, mühendis, ziraat ile ilgili meslekler, beden eğitimi öğretmeni
ARAŞTIRICI	Entelektüel, analitik düşünce yapısına sahip, rasyonel, eleştirel, titiz, sabırlı, yöntemci, bağımsız, popüler olmaktan hoşlanmayan	* Analitik gözlem yapma *Sistematik deneysel çalışma *Fiziksel, biyolojik ve kültürel olguları araştırma	Biyolog, genetikçi, matematikçi, kimyager, fizikçi, astronot, antropolog, tıp teknisyeni
ARTİSTİK	Heyecan ve coşkuları dengesiz, hayalci, fevri, karmaşık, sezgileri güçlü, bağımsız, duygusal, uyumlu olmayan, duyarlı ve etkileyici	*Estetik faaliyetler yapma *Tutkulu, bağımsız, sistematik olmayan aktiviteler *Sanatsal etkinlik ve ürünler yaratma *Bağımsız yaratıcı çalışmalar	Yazar, ressam, aktör, tiyatro sanatçısı, müzisyen, kompozitör, dekoratör ve mimar
SOSYAL	Yardımsaver, sorumluluk sahibi, sosyal iş birliğine yatkın, empatik, arkadaş canlısı, içten, sabırlı, nazik, anlayışlı	*İnsanlarla birlikteliği saptayan aktiviteler *Başkalarını eğiterek geliştirmek, yardım etmek *Başkalarını ikna etme, yönlendirme	Sosyal hizmet uzmanı, rehabilitasyon danışmanı, psikolog, psikolojik danışman, halkla ilişkiler uzmanı, üniversite öğretmeni üyesi, öğretmen
GİRİŞİMCİ	Dışa dönük, enerjik, kendine güvenli, atılgan, fevri, ikna yeteneği yüksek, sabırsız, meraklı, maceracı, iyimser, sosyal, konuşkan	*Başkalarını ikna etmeye yönelik faaliyetler *Sosyal eğlendirici etkinlikler *Organize edilmiş çalışmalar	Satıcı, pazarlamacı, komisyoncu, menajer, politikacı, avukat
GELENEKSEL	Dikkatli, titiz, itaatkâr, tutarlı, esnek olmayan, düzenli, sabırlı, vicdanlı, öz denetimli, hayal gücünden yoksun, dengeli	*Sistemli kurallara bağlı aktiviteler *Nesnelerle ilgili sistematik çalışmalar *Kayıt tutma, hesaplama, kontrol işlemleri, veri işleme makineleri kullanma	Banka veznedarı, kütüphaneci, daktilograf, postacı, muhasebeci, kitapçı, finans elemanı

KAYNAK:

Prof. Dr. Binnur YEŞİLYAPRAK Mesleki Rehberlik ve Kariyer Danışmanlığı Kuramdan Uygulamaya-201

Çalışma Yaprağı 2

Bu mesleğin gerektirdiği kişisel özellikler

Bu mesleğin gerektirdiği kişisel özellikler

Seçmek İstedğim Meslek/
Meslekler

Bu mesleğin gerektirdiği kişisel özellikler

Bu mesleğin gerektirdiği kişisel özellikler

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

SİBER ZORBALIĞIN FARKINA VAR

Gelişim Alanı	Sosyal Duygusal
Yeterlik Alanı	Kişisel Güvenliğini Sağlama
Kazanım/Hafta	Siber zorbalığın yaşamındaki etkilerini fark eder./23.Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk. (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1. Etkinlik Bilgi Notu 2. Çalışma Yaprağı-1 3. 14 adet A4 kâğıt
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Etkinlik Bilgi Notu fotokopi çektilir ya da dijital ortamda yansıtılır. 2. Çalışma Yaprağı-3 1 adet çoğaltılır ve etkinlik öncesinde ilgili yerlerden kesilerek hazır hâle getirilir.
Süreç (Uygulama Basamakları):	<ol style="list-style-type: none"> Öğrencilere aşağıdaki açıklama yapılarak etkinlik başlatılır: "Değerli gençler, bugün sizinle siber zorbalığın yaşamımızdaki etkileri üzerine bir etkinlik gerçekleştireceğiz. İnternet temelli iletişim araçlarının kullanımının yaygınlaşması hayatımızda birçok alanda kolaylık sağlamıştır. Ancak bu iletişim araçları kolaylığın yanı sıra problemleri de beraberinde getirmiştir. Sizce ne gibi problemleri beraberinde getirmiş olabilir? Siber zorbalık nedir?" Cevaplar alındıktan sonra siber zorbalığın tanımı yapılır: "Siber Zorbalık: Bilgisayar, cep telefonu ve diğer teknolojik temelli araçları kasıtlı ve tekrarlı bir biçimde kullanarak başkalarına zarar vermektir (Hinduja ve Patchin, 2015). Karşılaştığımız veya karşılaşılabileceğimiz siber zorbalık eylemlerinin tümü kendi içinde farklılıklar göstermektedir. Siber zorbalığın ne olduğunu, etkilerini anlamak ve korunmak için sorunun çeşitlerini bilmemizde fayda vardır." Etkinlik Bilgi Notunda verilen siber zorbalık türleri öğrencilere açıklanır. Daha sonra sınıf yedi gruba ayrılır. Her grubun kendine isim vermesi istenir. Her gruba A4 kâğıt dağıtılarak grup isimlerini yazmaları istenir. Bu sırada uygulayıcı tarafından daha önceden Çalışma Yaprağı-1'de verilen siber zorbalık türleri kesilerek hazırlanan küçük kâğıtlar her gruba bir tane olacak şekilde dağıtılır ve aşağıdaki açıklama yapılır: "Hepinizden elinizdeki siber zorbalık türünün olası etkilerini anlatan bir kısa hikâye yazmanızı istiyorum. Hikâye yazarken önce mekân, kişi, zaman ve olay yapısını belirleyerek yazmaya başlamanızı kolaylaştıracaktır. Süreniz 10 dakikadır."

Süreç
(Uygulama
Basamakları):

5. Uygulayıcı tarafından "Sizlerden şimdi siber zorbalığın etkilerini anlatan hikâyelerinize vurgulayıcı bir slogan oluşturmanızı istiyorum." açıklaması yapılarak gruplara A4 kâğıdı dağıtılır.
6. Çalışmalar tamamlandıktan sonra, grup sözcüleri tarafından hikâyeler ve sloganlar sınıfla paylaşılır.
7. Aşağıdaki sorular öğrencilere yöneltilir:
  - Yakın bir zamanda çevrenizde bu hikâyelere benzer sorun yaşayan tanıdıklarınız oldu mu? Neler yaptılar?
  - Dinlediğiniz hikâyelere benzer olaylarla karşılaştınız mı? Bu olaylar yaşamınızı nasıl etkiledi? (Öğrencilere yardımcı olması için bu başlıklar sorulabilir: Aile ilişkileri, okul başarısı, arkadaş ilişkileri ve kendinize yönelik duygu/düşünce ve davranışlarınız vb.)
  - Siz dinlediğiniz hikâyelere benzer olaylarla karşılaştaysanız neler yaptınız, neler hissederdiniz?
8. Aşağıdaki açıklama ile etkinlik sonlandırılır:

"Değerli gençler; siber zorbalıkla ilgili yaşanan deneyimlerin yol açtığı stres, korku ve hayal kırıklıklarının ciddi akademik, psikosozyal ve yaşamsal problemlere sebep olabileceğini gördük. Yaşadığınız hayal kırıklığı, endişe, kızgınlık, kendini üzgün hissetme gibi duygular okul yaşamını, arkadaş ve aile ilişkilerinizi de etkileyebilmektedir. Güvenli internet kullanımı konusunda bilgi sahibi olmak, siber zorbalığa maruz kalma riskini azaltacaktır. Ayrıca öğrencilere; siber zorbalığın yasal olarak suç olduğu, savcılığa suç duyurusunda bulunulması gerektiği, bu tür davranışla karşılaştıklarında ailelerinden ve okul rehberlik ve psikolojik danışma servisinde yardım alınması gerektiği hatırlatılır."

Kazanımın
Değerlendirilmesi:

1. Yazılan hikâyeler ve sloganlar eşleştirilerek sınıf panosuna asılır.
2. Öğrencilerden haftaya siber zorbalığın etkilerini ve yazdıkları sloganları içeren poster hazırlamaları istenebilir.
3. Etkinlik sonunda EBA'dan "İnterneti Güvenli Kullanın" videosu izletilebilir.

Uygulayıcıya Not:

- Özel gereksinimli öğrenciler için;
1. Gruplar oluşturulurken uygun akran eşleştirmesi yapılarak sosyal çevre düzenlenebilir.
  2. Yapılan açıklamalar ve verilen yönergelerde kullanılan dil; kelime sayısı, kelime zorluğu veya yabancılığı (psikosozyal vs.) temelinde sadeleştirilerek etkinlik basitleştirilebilir.
  3. Hikâye yazarken ve slogan oluştururken öğretmen gruplara rehberlik ederek destek sunabilir.

Etkinliği Geliştiren:

Handan AKKAYA

ETKİNLİK BİLGİ NOTU

SİBER ZORBALIK TÜRLERİ

Siber zorbalık, eylemin yapılış amacını dikkate alınarak yedi farklı kategoriye ayrılır. Bunlar aşağıda açıklanmıştır.

1. Çevrim İçi Kavga: Kaba ve öfkeli bir dil kullanarak çevrim içi kavga etmek olarak tanımlanmıştır. Çevrim içi kavgalar hakaret, tehdit, kaba bir dil ve saldırganca tutum içerir. Bu tarz siber zorbalık olayları genellikle çevrim içi oyunlarda, forumlarda, bir haberin altındaki yorumlarda veya sohbet odalarında meydana gelmektedir (Willard, 2007; Kowalski, Limber, ve Agaston, 2008, s.62; Hinduja ve Patchin, 2015).

2. Zarar Verme: Sürekli olarak edepsiz ve hakaret içeren mesajlar göndermek şeklinde tanımlanmıştır. En önemli noktalardan birisi "süreklilik" göstermesidir. Çevrim içi kavgadan farkı ise daha uzun süreli olmasıdır. Genellikle kişisel iletişim kanalları/araçları (elektronik posta, anlık mesajlaşma, metin mesajı vb.) kullanılarak yapılır (Willard, 2007; Özer, 2016).

3. Kötüleme, İftira Atma: Biri ile internet ortamında dalga geçmek, aşağılamak, itibarına ve arkadaşlık ilişkilerine zarar vermek için o kişi hakkında dedikodu yayma, paylaşım yapmak olarak tanımlanmıştır. Mağdur genellikle yapılan paylaşımı doğrudan görmez. Ayrıca sıklıkla öğrenciler tarafından okul personeline ve arkadaşlarına karşı kullanılabilir (Willard, 2007, s.7-8).

4. Başka Bir Kimliğe Bürünme: Kendi kimliğini gizleyerek başka birine zarar verecek şekilde paylaşımında bulunmak şeklinde tanımlanmıştır. Bu siber zorbalık türünde amaç mağdurun saygınlığını zedeleyerek arkadaşlık ilişkilerini bozmak, onu sıkıntıya sokmaktır (Özer, 2016). Siber zorbalığın bu türü mağdurun kişisel internet sayfası, blogu ya da profili kullanılarak gerçekleştirilebilir. Zorba mağdurun hesabını kullanarak onun ağzından başka birine tehditkâr bir mesaj gönderebilir.

5. Kandırma: Birine ait bir sırrı veya onun hakkında utandıracak bir bilgiyi, görüntüyü çevrim içi ortamda paylaşmak olarak tanımlanmıştır. Zorba, bu bilgileri veya görüntüleri açığa çıkarmak için o kişiye arkadaşça yaklaşır ve elde edilen özel bilgileri internet ortamında yayar (Hinduja ve Patchin, 2015). Bu siber zorbalık türü intikam almak veya birini tehdit etmek amacıyla yapılabilir. Ayrıca birine ait kişisel mesajları okumak da bu kategori içinde değerlendirilebilir (Willard, 2007, s.9).

6. Dışlama: Birini kasıtlı bir biçimde acımasızca çevrim içi bir gruptan dışlamak veya gruba almamak olarak tanımlanmıştır. Dışlama herhangi bir çevrim içi oyun, blog ya da şifre korumalı iletişim ortamında meydana gelebilir. Dışlama mağdur üzerinde yoğun bir duygusal etkiye neden olabilir (Kowalski vd., 2008, s.65).

7. Siber Taciz: Birini tekrarlı olarak yoğun tehdit ve korku içeren bir biçimde kasıtlı olarak taciz etmek olarak tanımlanmıştır.

KAYNAK:

- Korkmaz, K. (2018) Bilişsel Davranışçı Temelli Siber Zorbalık Önleme Programının Etkisi. Yüksek Lisans Tezinden alınmıştır.

Çalışma Yaprığı 1

ÇEVİRİM İÇİ KAVGA

ZARAR VERME

KÖTÜLEME, İFTİRA ATMA

BAŞKA BİR KİMLİĞE BÜRÜNME

KANDIRMA

DIŞLAMA

SİBER TACİZ

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

YOL HARİTAM

Gelişim Alanı	Sosyal Duygusal
Yeterlik Alanı	Kişiler Arası Beceriler
Kazanım/Hafta	Zorbalıkla baş etme yollarını kullanır./24.Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk. (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1. Çalışma Yaprağı-1 2. Etkinlik Bilgi Notu 3. Makas
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Uygulayıcı, Çalışma Yaprağı-1'in çıktısını almalıdır. Bu yaprakları formuna uygun olarak keserek etkinliğe hazırlamalıdır.
Süreç (Uygulama Basamakları):	<ol style="list-style-type: none"> Aşağıdaki açıklama ile etkinliğe giriş yapılır: "Sevgili arkadaşlar, daha önceki derslerimizde zorbalık ve türlerine dair bazı çalışmalarımız olmuştu. Bugün de sizlerle 'Zorbalıkla karşılaştığımızda neler yapabiliriz, zorbalıkla nasıl baş ederiz?' konusu üzerine bir etkinlik yapacağız." Öğrenciler 5 gruba ayrılır. Hazırlanan örnek hikâyeler gruplara dağıtılır ve şu açıklama yapılır: "Arkadaşlar, sizlere dağıttığım örnek hikâyeleri grup olarak okuyarak üzerine düşünmenizi istiyorum. Sizler böyle bir durumla karşılaştığınızda neler yaparsınız, nasıl mücadele edersiniz? Grup olarak bir yol haritası hazırlamanızı istiyorum. Bunun için 5 dakikalık süremiz olacak. 5 dakikalık süremiz başlamıştır." 5 dakikalık süre dolduktan sonra şu açıklamayla etkinliğe devam edilir: "Süremiz bitmiştir. Çalışmalarımızı tamamlayalım. Sizlerden bir grup sözcüsü seçmenizi istiyorum. Grup sözcüleri hazırlanan yol haritalarını sınıfa sunacaktır. Hazır olan grubu tahtaya alalım. Kim başlamak ister?" Gruplar çalışmalarını tamamladıktan sonra her grubun sözcüsünden önce örnek hikâyeyi, ardından grupça hazırladıkları yol haritasını sınıfa sunması istenir. Ardından, örnek hikâye ve sunulan yol haritasıyla ilgili diğer öğrencilerden de görüşler alınır. Bu işlemler tüm örnek hikâyelerle ilgili olarak tekrarlanır. Etkinlik Bilgi Notu okunarak öğrencilerin cevaplarının eksiklikleri giderilir ve konu bütünlüğü olarak özetlenir. Sonra aşağıdaki sorularla sürece devam edilir:

Süreç
(Uygulama
Basamakları):

- Bugün ele alınan baş etme yollarını kullanmak için ihtiyaç hissettiğiniz zamanlar oldu mu? Siz bu durumlarla nasıl baş ettiniz?
- Bu baş etme yollarından hangilerini kullanmak size daha zor gelir? Nedenini açıklar mısınız?
- Bu baş etme yollarını kullandığınız deneyimleriniz oldu mu? Oldu ise kullandığınız baş etme yollarını etkililiğini değerlendirir misiniz?

7. Aşağıdaki açıklamayla etkinlik sonlandırılır:

“Yerkürede hava koşulları; güneşli, serin, bulutlu, yağmurlu, karlı, fırtınalı şeklinde değişiklik gösterebiliyor. Bu hava koşullarından bazıları istediğimiz hava durumu olsa da bazıları istemediğimiz hava durumları olabiliyor. Günlük hayatta istemediğimiz hava durumlarıyla karşılaştığımız gibi hikâyelerde yaşananlara benzer, istemediğimiz olay ve durumlarla da karşılaşabiliyoruz. Sevgili arkadaşlar, soğuk havalarda zarar görmemek ve kendimizi korumak için sıkı giyiniyorsunuz. Zorbalığa karşı da bu yöntem ve becerileri kendinizi korumak için edinebilirsiniz. Günlük hayatta karşılaşabileceğiniz zorbalık durumlarında sizler de bu yöntemleri kullanabilirsiniz. Çevrenizde zorbalık davranışlarına maruz kalan arkadaşlarınız varsa onlara da bu yolları anlatarak yardımcı olabilirsiniz.”

Kazanımın
Değerlendirilmesi:

1. Öğrencilerden etkinlikte ele alınan baş etme yöntemlerini arkadaşları, kardeşleri, kuzenleri ile paylaşımları ve zorbalıkla baş etme konusunda onların da bilinçlenmelerini sağlamaları istenebilir.
2. Öğrencilerden zorbalık durumuyla karşılaştıklarında etkinlikte ele alınan baş etme yöntemlerini kullanmaları istenebilir.

Uygulayıcıya Not:

1. Öğrenciler arasında Çalışma Yaprağı-1’deki hikâyelerde geçen isimlerle aynı ismi taşıyan öğrenci varsa hikâyedeki isimleri değiştiriniz.
- Özel gereksinimli öğrenciler için;
1. Gruplar oluşturulurken uygun akran eşleştirmesi yapılarak sosyal çevre düzenlenebilir.
  2. Öğretmen zorbalık davranışlarını durdurma yollarını anlatırken bireysel olarak ya da gönüllü öğrencilerle rol yapıp model olarak etkinlik sürecini farklılaştırabilir.
  3. Uzun ya da zor anlaşılır olma durumlarına göre örnek hikâyeler gruplara dağıtılırken, grupların özellikleri göz önünde tutularak etkinlik basitleştirilebilir.

Etkinliği Geliştiren:

Mehmet METİN

Çalışma Yaprağı 1

Örnek Hikâye-1

9. sınıf öğrencisi Ataberk, lise hayatına yeni başlayacaktı. Okulu ilçe merkezindeydi. Ataberk ise köyde yaşıyordu ve ilköğretimini köy okulunda tamamlamıştı. İlk defa bu denli uzun süre köyden uzaklaşıyordu. Şehirdeki yaşlıları ile birlikte eğitim hayatına başlayacaktı. Lise yaşamı başladıktan bir süre sonra Ataberk yeni okuluna, sınıfına, arkadaşlarına uyum sağlamakta zorluklar yaşıyordu. Öyle ki köyden geldiği için hiç arkadaşı yoktu. Ataberk'in diğer sınıf arkadaşları; mahalleden, önceki okullarından birbirlerini tanıyorlardı ve arkadaşlıklar. Ataberk derslere girip çıkıyor, ders aralarında ise çoğunlukla kendi hâlinde takılıyordu, zaman zaman ders aralarında, sınıf arkadaşlarının bir araya gelerek konuştukları, sohbet ettikleri ortama girmeye çalışıyordu. Bir süre sonra Ataberk'in sınıf arkadaşları Can, Yunus ve Atınç; Ataberk yanlarından geçerken Ataberk'in dış görünüşüyle, yürüyüşüyle, hâl ve hareketleri ile alay ediyorlar ve ona gülüyorlardı, kendi aralarında yüksek sesle Ataberk'in hoşuna gitmeyecek şeyler söylüyorlardı. Ataberk çoğunlukla sadece gülmeleri duyuyor, söylenenleri pek anlayamıyordu, ancak kendisiyle ilgili hoş şeyler olmadığını duyuyordu. Ataberk gülen arkadaşlarının yanına gittiğinde, kendisine yönelik çeşitli şakalarla karşılaşılıyor ama bu şakalara anlam veremiyordu. Ataberk hem onlarla arkadaş olmak istiyor hem de bu şakalardan dolayı üzülüyordu, bu şakaların kendisine yapılmasını istemiyordu. Öyle ki Ataberk, sınıf arkadaşlarının bu şakalarından hoşlanmadığını, kendisine yapılmasını istemediğini ifade ettiğinde tartışma çıkıyor ve arkadaşları tarafından tartaklanıyordu. Tüm bu olanlara rağmen Ataberk'in arkadaşları Can, Yunus ve Atınç aynı davranışları ve şakaları yapmaya devam ediyorlardı. Bir süre sonra Ataberk kimseyle konuşmamaya başlamıştı.

Örnek Hikâye-2

Elif Naz, 9. sınıfın ikinci dönemi şimdiki okuluna nakil olmuştu. Elif Naz, sınıf arkadaşları ile arkadaş olmak istiyordu. Lakin Canan, Merve ve Sibel Elif Naz'ın selamlarını almıyor, onu tersliyorlardı. Bir süre sonra Canan, Merve ve Sibel Elif Naz'la arkadaş olan sınıf arkadaşlarının yanlarına gidip 'Onunla arkadaş olmayın, yoksa sizi pişman ederiz.' şeklinde cümleler kuruyorlardı. Bu cümleleri ciddiye almayan Zeynep, Elif Naz'la arkadaş olmaya devam atmıştı. Canan, Merve ve Sibel, koridorda karşılaştıkları Zeynep'in yanından geçerken Sibel, Zeynep'e omuz atmıştı. Sonrasında çıkan tartışmada Canan, Merve ve Sibel Zeynep'in saçını çekmişler, yüzünü tırmalamışlar ve ona tokat atmışlardı. Bu olaydan sonra Elif Naz sınıf arkadaşlarıyla konuşmaya gitmiş ve Canan, Merve ve Sibel'e neden böyle yaptıklarını sormuştu. Bunun üzerine Canan, Merve ve Sibel 'Sen bize bağıramazsın!' diyerek Elif Naz'ın üzerine yürümüşler, saçını çekip yere düşmesine sebep olmuşlardır ve sonrasında Elif Naz'a tekme atmışlardı.

Örnek Hikâye-3

Kenan, çeşitli sebeplerden dolayı obezite ile mücadele ediyordu, beden eğitimi derslerinde zorlanıyordu. Kilolarından kurtulmaya çalışıyor ama çok başarılı olamıyordu. Lise yaşamında Kenan'ın kiloları iyice soruna başlamıştı. Çünkü Kenan'a üst sınıflar 'kamyon' diyerek dalga geçmeye başlamışlardı. Kenan bu durumdan rahatsızdı. Tepkisini veriyor, onlara durumu açıklıyordu ama üst sınıftaki arkadaşları Kenan'ı gördükleri anda 'kamyon' demeye devam ediyorlardı. Bir süre sonra bu durumdan çok rahatsız olan Kenan okula gelmek istemiyordu.

Örnek Hikâye-4

Emre ilk sınavlarından kötü not almıştı. Buna rağmen derslerle ilgilenmiyor, ders dışı faaliyetlerle fazla zaman geçiriyordu. İkinci sınav tarihleri belli olmaya başlamıştı. Emre sınıfta kalmak istemiyor ve ders notlarını yükseltmeyi hedefliyordu. Emre'nin sınıf ve sıra arkadaşı Neriman'la arası iyiydi. Neriman'ın sınıfta pek arkadaşı yoktu. Emre'yle sıra arkadaşı olduğu için iyi anlaşıyordu. Neriman derslerinde başarılı bir öğrenciydi. Emre sınav günü sınavlara çalışmadan okula gelmişti. Kopya hazırlamıştı, ancak tek başına kopya çekmekten korkuyordu ve başaramayacağını düşünüyordu. Emre sıra arkadaşı Neriman'dan yardım istedi. Neriman kopya vermeyeceğini ve bu konuda yardım etmeyeceğini söyledi. Bunun üzerine Emre Neriman'a 'Kalk buradan, yanımda oturma, benim ile konuşma.' gibi cümleler kurdu ve 'Benle sınavda kâğıdını değiştirmesen bir daha senle konuşmam.' diye Neriman'ı zorladı. Sınav anında Neriman, kendi önündeki kâğıdı doldurduktan sonra istemeyerek Emre'ye uzattı. Neriman kâğıdı Emre'ye verirken öğretmenleri durumu fark etmiş ve her ikisinin de kâğıdını aldı. Sınavdan sonra Emre, Neriman'a 'Sınav öncesinde konuştuklarımızı hocaya söylersen seni mahvederim, herkesle aranı bozarım.' diyerek Neriman'ı yalan söylemeye zorladı.

Örnek Hikâye-5

Güney, sınıf arkadaşlarıyla arası iyi olan bir öğrenciydi. Lakin Güney'in de arkadaşlık kuramadığı kişiler vardı. Güney aynı sınıfta olduğu Sumru ile arkadaş olmak istiyor ama Sumru, Güney'den uzak duruyordu. Güney bir süre sonra bu durumdan rahatsız oldu. Bir hafta sonu tatilinden dönüşte, Sumru karşılaştığı her arkadaş tarafından 'Neredeydin, neden böyle bir şey yaptın?' benzeri sorularla karşılaştı. Duruma anlam veremeyen Sumru arkadaşlarıyla konuştuğunda okulda kendisiyle ilgili bazı söylentiler yayıldığını fark etti. Güney, Sumru'nun yanına gelerek 'Benim ile arkadaş olmazsan, daha neler yaparım sana, ne söylentiler çıkarırım.' diyerek arkadaş olma yönündeki ısrarlarını sürdürdü.

ETKİNLİK BİLGİ NOTU

Zorbalık Davranışlarını Durdurma Yolları

Zorbalık davranışına maruz kalanlar için:

Her şeyden önce bu davranışların sizin hatanız olmadığı, böyle bir davranışı kimsenin hak etmediğini ve bunların sadece sizin başınıza gelmediğini aklınızdan çıkarmayın. Dolayısıyla yardım aramaktan utanmayın, çekinmeyin, korkmayın.

Güvendiğiniz birisine neler yaşadığınızı anlatın. Bu kişi rehber öğretmeniniz, anneniz, babanız, öğretmeniniz, müdürünüz ya da sizden büyük sınıflarda olan başka bir öğrenci olabilir.

Eğer bu kişi size yardım edemezse ya da bir şey yapamazsa güvenebileceğiniz başka birini bulun. Yardım alana kadar pes etmeyin.

Beden duruşunuzu değiştirin. Sırtınız ve başınızı dik tutun. Korktuğunuzu, alt üst olduğunuzu karşıdaki kişiye belli etmemeye çalışın. Eğer zorbalık yapan çocuk korktuğunuzu anlarsa daha da üstünüze gelebilir.

Eğer sözlü olarak sizi taciz ediyorsa hiç cevap vermeyin, kafanızı çevirin ya da uzaklaşın. Bir müddet sonra sıkılıp bırakacaktır.

Eğer fiziksel güç ya da şiddet kullanmaya kalktıysa hemen oradan uzaklaşmaya çalışın ve güvenli bir yere gidin.

Zorbalık davranışları genellikle تنها yerlerde olur. Öğretmenlerin sizi göremeyecekleri, yardım isteyemeyeceğiniz yerlerde yalnız gezmeyin.

Kendinizi güvende hissettirebilecek bir arkadaş grubu edinmeye çalışın.

Zorbalık davranışına şahit olursanız:

Arkadaşlarınızla birlikte zorbalık yapan çocuğu nazikçe uyarın ve bu davranışların karşıdaki kişiyi çok incitebileceğini söyleyin.

Böyle davranışlara şahit olduğunuzda zorbalık yapan çocuğu cesaretlendirecek davranışlarda bulunmayın. Yaptıklarına gülmeyin, tezahürat yapmayın, alkışlamayın.

Böyle bir durumda hemen öğretmenlerinizden birine haber verin.

Zorbalığa maruz kalan kişiyle arkadaş olun, onu grubunuza alın.

Zorbalık yapan çocuklarla da arkadaş olabilir; ona doğru davranışlarda bulunmayı öğretebilirsiniz.

KAYNAK:

Temüroğlu Sundur, L.Y. (2012) Özellikle Kız Çocuklarının Okullaşması Oranının Artırılması Projesi, Öğrenci Destek Programı: Modül 9, Sayfa:19

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

ARKADAŞIM MISIN?

Gelişim Alanı	Sosyal Duygusal
Yeterlik Alanı	Kişiler Arası Beceriler
Kazanım/Hafta	Sanal arkadaşlığı arkadaşlık ilişkileri kapsamında sorgular./25.Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk. (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1. Etkinlik Bilgi Notu 2. Çalışma Yaprağı-1 3. Çalışma Yaprağı-2
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Etkinlik öncesinde Etkinlik Bilgi Notu incelenmelidir. 2. Çalışma Yaprağı-1 bir adet çoğaltılır. 3. Çalışma Yaprağı-2 öğrenci sayısı kadar çoğaltılmalıdır.
Süreç (Uygulama Basamakları):	<ol style="list-style-type: none"> Aşağıdaki yönerge ile etkinlik başlatılır: <i>"Sevgili gençler, biz insanlar hayatta kalmak için birbirimize tarih boyunca ihtiyaç duymuşuzdur. Birbirimizle hep iş birliği yapmak ve dayanışma hâlinde olmak zorundayız. Birbirimize olan bu ihtiyaçlarımız sadece fizyolojik değildir. Hepimiz zaman zaman sevinçlerimizi, acılarımızı paylaşmak isteriz. Bunu da arkadaşlık ilişkilerimizle gerçekleştiririz. Bugün etkinliğimizde sanal arkadaşlıklarımızı değerlendireceğiz."</i> Öğrencilere arkadaşlık kavramının kendilerine neler hatırlattığı, arkadaşlığın özellikleri sorulur ve gönüllü öğrencilerden cevaplar alınır. Sanal arkadaşlık kavramı ise "Günümüzde teknolojinin etkilerini arkadaşlık kavramında da görüyoruz. Sanal arkadaşlık internet ortamında gelişen ilişkidir." şeklinde öğrencilere açıklanır. Aşağıdaki yönerge öğrencilere okunur: <i>"Arkadaşlar şimdi sizlere insanların sanal arkadaşlık deneyimlerini okuyacağım."</i> Çalışma Yaprağı-1 öğrencilere uygulayıcı tarafından okunur. Öğrencilere iki deneyim hakkındaki fikirleri sorulur. Gönüllü öğrencilere söz hakkı verilir. Çalışma Yaprağı-2 öğrencilere dağıtılır ve aşağıdaki açıklama yapılır: <i>"Sevgili arkadaşlar, şimdi ise sanal arkadaşlıklarınızı düşünmenizi ve bunları güvenilirlik, iletişim ve ihtiyaçlarınız kapsamında değerlendirmenizi istiyorum. Ardından günlük hayattan örneklerinizi paylaşarak Çalışma Yaprağı-2'yi dolduralım."</i>

Süreç
(Uygulama
Basamakları):

8. Gönüllü öğrencilerden alınan cevaplar değerlendirilip öğrenciler tarafından Çalışma Yaprağı-2 doldurulurken uygulayıcı tarafından da tahtaya yazılır.
9. Etkinlik Bilgi Notundan yararlanılarak eksik kalan maddelerin tamamlanması sağlanır.
10. Aşağıdaki tartışma soruları ile etkinliğe devam edilir:
  - Sanal arkadaşınız var mı? Sanal arkadaşı olanlar için hangi ihtiyaçla sanal arkadaşlığı tercih ettiniz?
  - Sanal arkadaşlıklarınızda nelere dikkat edersiniz?
  - Sanal arkadaşlıkta karşıdaki kişinin güvenilir olduğunu nasıl anlarsınız?
  - Sanal arkadaşlık, arkadaşlıktan beklentilerinizin ne kadarını karşılıyor?
11. Gönüllü öğrencilerden cevaplar alınır.
12. Aşağıdaki yönerge ile etkinlik sonlandırılır:

"Bugün birlikte insan olarak en büyük ihtiyaçlarımızdan birinden; arkadaşlıktan ve sanal arkadaşlıktan bahsettik. Teknolojinin her alana etkisi olduğu gibi arkadaşlıklarımıza da etkisi olduğunu biliyoruz. Yüz yüze arkadaşlık ilişkilerimizde dikkat ettiğimiz hususlar gibi sanal arkadaşlıkta da bu arkadaşlığın bize etkilerini değerlendirmek önemlidir. Sanal arkadaşlıkta yüz yüze arkadaşlıktan farklı olarak anonimliğin getirdiği bilinmezlik nedeniyle güven konusunda daha temkinli davranmak, kendimizi ve ilişkilerimizi korumak adına önemlidir."

Kazanımın
Değerlendirilmesi:

1. Öğrencilerden temel psikolojik ihtiyaçlar kapsamında (ait olma, eğlence, başarıma/güç, özgürlük) sanal arkadaşlıklarını değerlendirmeye münazara planlanabilir.

Uygulayıcıya Not:

1. Öğrencilerin zorlandığı noktalarda Etkinlik Bilgi Notu-1 yardımıyla öğrencilere ipuçları verilerek yardım edilir.
Özel gereksinimli öğrenciler için;
  1. Çalışma Yaprağı-1'in tamamlanması sırasında yazılması gereken madde sayısı sınırlandırılarak etkinlik basitleştirilebilir.
  2. Çalışma Yaprağı-1'in tamamlanması için ek süre verilerek etkinlik süreci farklılaştırılabilir.
  3. Çalışma Yaprağı-1'in doldurulması sırasında öğretmen bireysel geri bildirimler sunarak destek verebilir.

Etkinliği Geliştiren:

Gizem TAVLAN

Çalışma Yaprağı 1

SANAL ARKADAŞLIKLAR VE SONUÇLARI

“25 sene yurt dışında yaşadım. Aldığım tazminat birikimlerimi ülkemde değerlendirmek istiyordum. Aklima yakınlarımdan yardım almak yerine sosyal medyadan uzun zamandır tanıştığım kişiden yardım talebinde bulunmak geldi. Onunla sadece sosyal medyada görüşüyorduk. Bana karşı oldukça ilgili idi. Beni sahipleniyordu. Bu yakın ve sıcak ilgisi beni duygusal olarak da ona bağlamıştı. Güvenmiştim. Bir gün kendisine birikimlerimi değerlendirmek istediğimi söyledim. Kabul etti. Tanıdığı emlakçı olduğunu ve daha ucuza bir konut alabileceğimi belirtti. Bana birçok satılık evin fotoğraflarını gönderdi. Banka EFT havale sistemiyle 300 bin TL gönderdim. Tapu işlemleri için de tekrardan 10 bin TL havale yaptım. Evraklarım elimde. İstanbul’a gelerek kendisiyle görüşmek istedim. Gaziantep’e gittiğini ve hastası olduğunu söyledi. Bir hafta sonra tekrar aradığımda kendisine ulaşamadım. Belirttiği emlakçıya gittim. Böyle bir satışın olmadığını anlattı. Bana gönderdiği dekont da sahte imiş. Yıllardır biriktirdiğim emeklerimin yok olmasına sebep olan şahıstan davacı ve şikayetçiyim.”¹

“Sosyal medya hesabı üzerinden bir kitap okuma grubuna üye olmuşum. Birlikte kitaplar okuyor sonra da değerlendirme yapıyorduk. Yorumlamalardan sonra gruptan bir kişi özelden yazmaya başladı ve biz kitap hakkında özelden konuşmaya devam ettik. Aramızda özelden konuşmalarımız devam ederken aynı ilin farklı ilçelerinde yaşadığımızı, yakın yaşlarda olduğumuzu öğrendik. Artık kitaplar dışında da sohbet etmeye başladık ve bir gün arkadaşım bizim ilçemize geleceğini söyledi. Buluşmaya karar verdik. Uzun bir süredir konuştuğumuz, sesini duyduğum, kendisini tanıdığım ve güvenilir olduğuna inandığım için buluşmaya gittim. Sanalda başlayan arkadaşlığımız böylece yüz yüze görüşmelerle de devam etti.”²

¹ <https://www.aa.com.tr/tr/bilim-teknoloji/sanal-ortamda-kadınlara-ask-tuzagi/1543045> adresinden elde edildi ve düzenlendi.

² RÖportajla elde edilmiştir.

ETKİNLİK BİLGİ NOTU 1

ARKADAŞIM MISIN?

ARKADAŞLIĞIN ÖZELLİKLERİ

- Arkadaşı için iyi niyetler besleme ve en iyi olanı isteme
- Sempatik olma ve empati yapabilme
- Arkadaşına gerçekleri söylemenin çok zor olduğu zamanlarda bile dürüst olma ve yaptığı benzer hatalarına karşı uyarma
- Karşılıklı saygı ve anlayış
- Arkadaşlığın temeli, iki birey arasındaki dayanışmaya bağlı olma
- Bir arkadaşlığın oluşabilmesi için belirli süreli bir etkileşimin olması

SANAL ARKADAŞLIK: İnternet ortamında gelişen ilişkidir.

ARTI YANLARI

- Sosyal destek,
- Sesli sessiz animasyonlar kullanarak duyguları ifade edebilme,
- Anlık olarak iletişim kurabilme,
- Sanal ortamda birlikte oyun oynayabilme,
- Aynı tartışma gruplarına katılabilmek vb.

EKSİ YANLARI

- Sanal ortamda görsel ve işaretsel öğelerin eksikliği yanlış anlaşılmalara sebebiyet verebilir.
- Yüz yüze iletişim beden dili, etkin dinleme gibi pek çok iletişim becerimizi kullanabildiğimiz bir alandır.
- Yüz yüze yapılan görüşlerin aksine sanal ortamda fiziksel görünüş ve jestlerin olmaması kişilerin birbirlerini aldatmalarında kolaylık sağlar. Sanal alemde kişiler görünüşleri, isimleri, yaşları, cinsiyetleri ve meslekleri gibi konularda yanlış bilgiler vererek farklı imajlar yaratabilirler.
- Hakaret ve öfke içeren mesajlara, yorumlara maruz kalınabilir.
- Çevrim içi ilişkilerde algı kanallarında birtakım yanılgılar olabilir, yüz yüze iletişimde ise algı kanalları daha fazla olduğundan daha fazla dikkat ve hassasiyet oluşur.

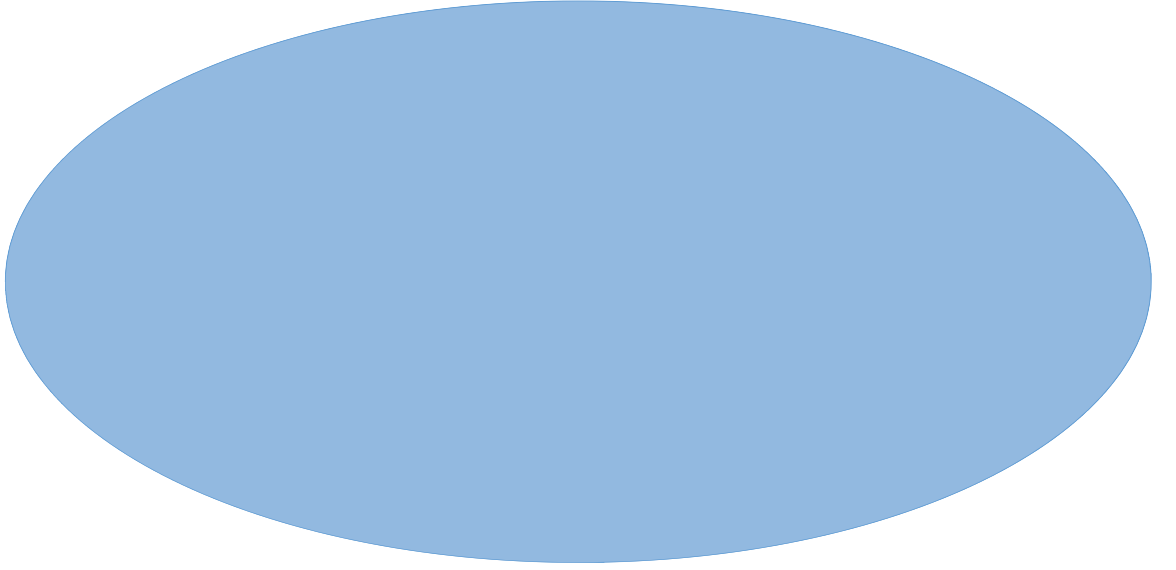
KAYNAK:

Korukçu Sarıcı M.B. (2009). Gençlerin İnternet Sohbet Ortamlarında Kurdukları Arkadaşlıklar: Sanal Arkadaşlık Fenomeni Üzerine Bir Araştırma (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edildi. (Tez no: 235789). Örnekler çoğaltılmıştır.

Çalışma Yaprığı 2

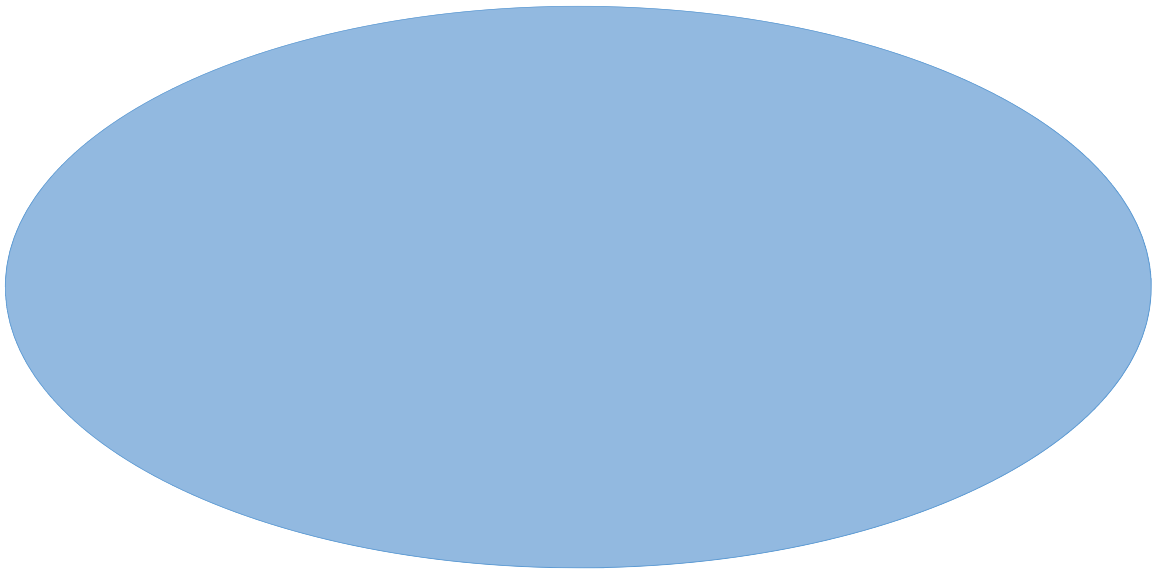
SANAL ARKADAŞLIĞI DEĞERLENDİRİYORUM

A
R
T
I
L
A
R

SANAL ARKADAŞLIK

E
K
S
İ
L
E
R

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

ÖZ KAYNAKLARIM-I

Gelişim Alanı	Sosyal Duygusal
Yeterlik Alanı	Benlik Farkındalığı
Kazanım/Hafta	Sahip olduğu karakter güçlerini fark eder./26.Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk. (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1. Çalışma Yaprağı-1 2. Çalışma Yaprağı-2 3. Boş bir çekiliş kutusu
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Çalışma Yaprağı-1 öğrenci sayısı kadar çoğaltılır. 2. Çalışma Yaprağı-2'deki bölümler sınıf mevcuduna denk gelecek şekilde çoğaltılır ve dersten önce makasla kesilerek hazır hâle getirilir. 3. Etkinliğin 3. maddesindeki uygulama için etkinlik öncesinde Çalışma Yaprağı-1 çoğaltıldıktan sonra bölümler makasla kesilerek her öğrenciye birer tane verilir. Öğrencilerden kendilerini diğer insanlardan ayıran, özel kılan karakter güçlerini düşünmelerini ve bunları maddeler hâlinde yazmaları istenir. Kartlar doldurulduktan sonra katlanıp çekiliş kutusuna atmaları istenir. Kartlara ad-soyad yazmamaları söylenir. Daha sonra her bir öğrenci bir kart çekerek burada yazan özelliklere uyan arkadaşını bulması istenir. Bu şekilde öğrencilerin kendine ait özel ve güçlü yönleri konusunda farkındalıkları artırılmaya çalışılır.
Süreç (Uygulama Basamakları):	1. Uygulayıcı tarafından aşağıdakine benzer bir açıklama yapılarak etkinliğin hedefi vurgulanır: <i>"Her insanı diğer insanlardan ayıran ve hayatını kolaylaştırıcı, güçlü ve özel yönleri vardır. Bu yönler insan davranışındaki ideal nitelik ve en üst düzeydeki ahlaki davranışları oluşturan yönlerdir ve buna 'karakter güçleri' denmektedir. Her insanın kendine özgü, yaşamına mutluluk ve doyum sağlayan, başka insanlarda hayranlık uyandıran ve övgüyle bahsettiği karakter güçleri vardır. Bu güçler tüm kültürlerde yaygın olarak bilinen özelliklerdir ve herkes tarafından kabul gören erdemler içinde sınıflandırılır. Bu etkinliğimizde karakter güçlerimizi tanımaya çalışacağız. Bunun için bazı araçlardan yararlanacağız. Bir sonraki hafta yapacağımız etkinliğimiz yine aynı amaç doğrultusunda karakter güçlerimizi tanımaya yönelik araçlar uygulayıp sonuçlarını birlikte değerlendireceğiz."</i> 2. Öğrencilere aşağıdaki sorulara benzer sorular sorularak onların dikkati çekilir ve cevap vermek isteyen bütün öğrencilere söz verilir:

Süreç
(Uygulama
Basamakları):

- Sizi diğer insanlardan ayıran ve özel kılan şeyler neler? Hiç düşündünüz mü?
- Yaşamınızda zorlukların üstesinden gelmenize yardımcı olan güçlü yanlarınızın farkında mısınız? Bunlar neler?
- Başkalarının sizi övdüğü, takdir ettiği şeyler neler?
- Bu farklı, güçlü ve özel yönleriniz hayatınızı kolaylaştırmada sizlere nasıl yardımcı oluyor? Ne işe yarıyor?

3. Daha sonra Çalışma Yaprağı-1 öğrencilere dağıtılır ve "Erdemler ve Karakter Güçleri" hakkında bilgi verilir ve sırasıyla açıklanır. Açıklamalar öğrencilerle tartışılır.

4. Öğrencilere kendilerini özel kılan ve güçlü yönleri konusunda farkındalık düzeylerini belirlemek amacıyla Çalışma Yaprağı-2'deki uygulama yapılır. Çalışma Yaprağı-2 öğrencilere dağıtılır ve formun üzerindeki açıklama yapılarak kartları doldurmaları istenir. Her öğrenciden katladıkları kartları çekiliş kutusuna atmaları istenir. Uygulayıcı tarafından kartlar karıştırılır ve her öğrenciden birer tane çekmeleri istenir. Uygulayıcı tarafından şuna benzer bir yönerge verilir:

"Gönüllü öğrencilerden çektiği kâğıttaki özellikleri sesli bir şekilde sınıfa okumasını istiyorum. Okunan bu özellikleri düşünerek sınıftaki arkadaşını bulmasını istiyorum. Eğer bulamazsa diğer arkadaşlarınız yardımcı olabilir. Kartı dolduran ve bu özellikleri ifade edilen arkadaşınızın bir süre sessiz kalmasını istiyorum."

5. Aşağıdakilere benzer sorular sorularak öğrencilerin farkındalık düzeyleri artırılır:

- Arkadaşlarınızın karakter güçleri ile ilgili yeni neler fark ettiniz?
- Kendiniz ile ilgili daha önce farkına varmadığınız ama şimdi fark ettiğiniz karakter gücü oldu mu?
- Bu özelliklerinizin olduğunu fark ettiğinizde neler hissettiniz ve düşündünüz?

6. Aşağıdaki yönergeye benzer bir açıklama yapılarak etkinlik sonlandırılır.

"Karakter güçlerinizi tanımanız ve bunları günlük yaşamınızda kullanmanız sizin yaşamın zorluklarıyla daha kolay başa çıkabilmenizi, daha mutlu olmanızı ve akademik başarınızın daha yüksek olmasına katkı sağlar. Güçlü karakter özelliklerimize odaklanmak, bir nevi çantamızda var olan ve işimizi kolaylaştıran aletleri kullanmak gibidir. Elimizde olmayanlara, yetersizliklerimize odaklanmak yerine var olanları en etkili bir biçimde kullanmak daha işlevseldir. Bu anlamda da karakter güçlerini öz kaynaklarımız olarak nitelendirmek doğru olacaktır. İşte bu hafta karakter güçlerinizi tanımaya yönelik uygulamalar yaptık. Önümüzdeki hafta daha detaylı olarak kendinizi değerlendirmeniz için bir form vereceğim. Bunu doldurarak değerlendirme yapacağız. Bir hafta boyunca sizin güçlü ve özel yanlarınıza ilişkin daha çok gözlem yapmanızı istiyorum."

Kazanımın
Değerlendirilmesi:

1. Öğrencilerden çevrelerindeki en az 5 kişiye (anne, baba, kardeş, arkadaş vb.) karakter güçlerini tanıtan formu vererek ve onların içinden kendilerinde gördükleri karakter güçlerini söylemeleri istenir. Aldıkları cevapları not ederek haftaya getirmeleri istenebilir.
2. Öğrencilerin etkinlik sürecinde fark ettikleri karakter güçlerinin her biri ile ilgili hafta boyunca 5 davranışta bulunmaları (örneğin "azim" karakter gücü ile ilgili davranışlar göstermek gibi) ve bu güçlerinin gerçekte var olup olmadığına ilişkin bir değerlendirme yapıp bunları not etmeleri istenir.

Uygulayıcıya Not:

1. Çalışma Yaprağı-2'nin çoğaltılmasında güçlük yaşanırsa atık kâğıtlardan veya kullanılmayan defterlerden yararlanılarak uygulama yapılabilir.

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Çalışma kağıtları; büyük puntoda basılarak, braille yazı eklenerek, yazılar kontrast bir zemin üzerine yapıştırılarak ya da dokunsal özellikler eklenerek görme bakımından işlevsel hâle getirilebilir.
2. Öğrenciler kendi karakter güçlerini yazarken öğretmen bireysel olarak rehberlik ederek destek verebilir.
3. Öğrenciler karakter güçlerini yazarken ek süre verilerek etkinlik basitleştirilebilir.
4. Yapılan açıklamalar ve sorulan sorularda kullanılan dil kelime sayısı, kelime zorluğu veya yabancılığı göz önünde bulundurularak sadeleştirilip etkinlik basitleştirilebilir.
5. Kazanımın değerlendirilmesi aşamasında öğrencilerin belirtilen sayıdan daha az yakınıyla görüşmesi ve daha az sayıda davranışta bulunmaları istenerek etkinlik basitleştirilebilir.

Etkinliği Geliştiren:

Bekir EROL

Çalışma Yaprağı 1

“KARAKTER GÜÇLERİ VE ERDEMLER”

Dünyadaki tüm kültürlerde ortak kabul gören erdemler ve bu erdemleri oluşturan karakter güçleri şu şekilde sıralanmıştır:

		TANIM	KARAKTER GÜCÜ
BİLGELİK	1	Yeni düşünceler geliştirme ve bir şeyin en iyisini yapma konusunda iyi olmak	Özgünlük
	2	Bir şeyler keşfetmek, sorular sormak ve farklı deneyimlere açık olmak	Merak
	3	Fikirleri, kavramları, olguları öğrenmekten keyif almak	Öğrenme Aşkı
	4	Esnek ve açık fikirli olmak, karar vermeden önce bütün ayrıntıları ile düşünmeye dikkat etmek	Açık fikirlilik
	5	Önemli konularda farklı bakış açılarına sahip olmak	Çok Yönlü Bakış Açısı
CESARET	6	Güvenilir, tutarlı davranan ve dürüst bir insan olmak	Dürüstlük
	7	Sıkıntı ya da zorluk karşısında pes etmemek	Cesur olma
	8	Başlanılan bir işi bitirmek için sonuna kadar çaba göstermek	Azım
	9	Enerjik neşeli ve hayat dolu olmak	Yaşam Coşkusu
İNSANLIK	10	Herhangi bir karşılık beklemeden başkalarına nezaketli davranmak	Nezaket
	11	Sevgiyi almak ve vermek konusunda başarılı olmak	Sevme ve sevilme
	12	Kişiler arası becerilere sahip olmak	Sosyal Zekâ
ADILLIK	13	İnsanlar haksızlığa, zorbalığa, şiddete maruz kaldıklarında harekete geçmek	Hakkaniyet
	14	İnsanlara yön veren biri olmak	Liderlik
	15	Bir takımın, grubun, topluluğun aktif bir üyesi olmak ve grubun başarısına katkı sağlamak	Takım Çalışması
ÖLÇÜLÜLÜK	16	Kin tutmamak, rahatsız edenleri bile kolayca affedebilmek	Affetme
	17	İlgi odağı olmak istememek ve mütevazı olmak	Alçak gönüllülük
	18	Dikkatli ve tedbirli olmak; davranışlardan doğacak risk ve problemleri tahmin edip gerekli önlemleri almak	Tedbirlilik
	19	Zor koşullarda bile duyguları ve davranışları kontrol edebilmek	Öz denetim
AŞKINLIK	20	Sözlerle ve davranışlarla iyi şeyler için teşekkürleri ifade etmek	Şükran duyma
	21	Kötü şeylerden çok iyi şeylerin olacağına inanmak ve umut edebilmek	Umut
	22	Neşeli ve komik olmak, mizahı sevmek	Mizah
	23	Yüce bir gücün varlığına inanmak, dinî ya da manevi uygulamalara önem vermek	Maneviyat
	24	Doğada, sanatta, yaşamın birçok alanında mükemmeliyeti ve güzelliği derinden hissetmek	Estetik ve mükemmelliğin takdiri

Çalışma Yaprağı 2

<p>BENİ DİĞER İNSANLARDAN AYIRAN VE ÖZEL KILAN KARAKTER GÜÇLERİM NELER?</p> <p>1. ....</p> <p>2. ....</p> <p>3. ....</p> <p>4. ....</p> <p>5. ....</p>	<p>BENİ DİĞER İNSANLARDAN AYIRAN VE ÖZEL KILAN KARAKTER GÜÇLERİM NELER?</p> <p>1. ....</p> <p>2. ....</p> <p>3. ....</p> <p>4. ....</p> <p>5. ....</p>
<p>BENİ DİĞER İNSANLARDAN AYIRAN VE ÖZEL KILAN KARAKTER GÜÇLERİM NELER?</p> <p>1. ....</p> <p>2. ....</p> <p>3. ....</p> <p>4. ....</p> <p>5. ....</p>	<p>BENİ DİĞER İNSANLARDAN AYIRAN VE ÖZEL KILAN KARAKTER GÜÇLERİM NELER?</p> <p>1. ....</p> <p>2. ....</p> <p>3. ....</p> <p>4. ....</p> <p>5. ....</p>
<p>BENİ DİĞER İNSANLARDAN AYIRAN VE ÖZEL KILAN KARAKTER GÜÇLERİM NELER?</p> <p>1. ....</p> <p>2. ....</p> <p>3. ....</p> <p>4. ....</p> <p>5. ....</p>	<p>BENİ DİĞER İNSANLARDAN AYIRAN VE ÖZEL KILAN KARAKTER GÜÇLERİM NELER?</p> <p>1. ....</p> <p>2. ....</p> <p>3. ....</p> <p>4. ....</p> <p>5. ....</p>

KAYNAK:

Karakter Güçleri ve Erdemler, Editör: Prof. Dr. Şerife IŞIK, Pegem Yayıncılık, Ankara.

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

ÖZ KAYNAKLARIM-II

Gelişim Alanı	Sosyal Duygusal
Yeterlik Alanı	Benlik Farkındalığı
Kazanım/Hafta	Sahip olduğu karakter güçlerini fark eder./27.Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk. (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1. Çalışma Yaprağı-1 2. Projeksiyon/tahta 3. Yapışkanlı kâğıtlar
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Çalışma Yaprağı-1 sınıf mevcudu kadar çoğaltılır.
Süreç (Uygulama Basamakları):	<ol style="list-style-type: none"> Uygulayıcı tarafından aşağıdaki sorulara benzer sorular sorularak öğrencilerin dikkatleri çekilir: <ul style="list-style-type: none"> Bir önceki haftaki etkinliğimizde elde ettiğiniz tecrübelerden de yola çıkarak karakter güçlerinizi tanıma ve fark etme konusunda yeterli olup olmadığınız konusunda neler söyleyebilirsiniz? Karakter güçleriniz arasında en baskın ve belirgin olanının farkında mısınız? Bu karakter güçlerinizin hayatınıza nasıl etki ettiği konusunda neler düşünüyorsunuz? Çevrenizdeki insanlar sizin belirgin ve özel olan karakter güçlerinizin farkındalar mı? Bunları nasıl ifade ediyorlar? Uygulayıcı tarafından öğrencilere Çalışma Yaprağı-1 dağıtılarak bir önceki hafta yapılan etkinlik ışığında formu doldurmaları istenir. Öğrenciler formu doldurduktan sonra gönüllü olan öğrencilerden sonuçlarını aşağıdaki kriterlere göre değerlendirmeleri ve sınıfla paylaşımları istenir. Mümkün olduğunca çok öğrenciyle değerlendirme yapılır. <i>"İşaretlediğiniz maddeler sizin özel ve farklı kılan karakter güçlerinizi göstermektedir. 6 ayrı erdemın hangisinin altındaki karakter güçleri daha fazla işaretlenmişse o erdeminizin daha baskın ve yüksek olduğunu göstermektedir."</i> Aşağıdakilere benzer sorular sorularak değerlendirmeye devam edilir: <ul style="list-style-type: none"> Tespit ettiğiniz bu karakter güçleriniz sizin hayatınıza, başka insanlara, ülkenize, dünyaya veya doğaya hangi yönlerden katkı sağlıyor?

Süreç
(Uygulama
Basamakları):

- Size olumlu yönden neler kazandırıyor?
  - Sizin hayatta mutlu olmanıza ve doyum sağlamanıza nasıl katkı sağlıyor?
  - Bu karakter güçlerine sahip olmaktan mutlu musunuz?
5. Etkinlik sonunda öğrencilere yapışkanlı kâğıtlar (veya renkli A4 kâğıtları) dağıtılır. Öğrencilerden kendilerinde en baskın olan karakter gücünü ifade eden bir slogan yazmaları veya şekil-logo oluşturarak tahtaya (veya pano-ya) yapıştırmaları istenir. Tüm öğrenciler tamamladıktan sonra sınıftaki diğer öğrencilerin incelemesine fırsat verilir.
6. Aşağıdakine benzer bir açıklama ile etkinlik sonlandırılır:
“Sevgili öğrenciler, iki haftadır karakter güçlerinin ne olduğunu, hangi güçlere ve öz kaynaklara sahip olduğunuz ile ilgili etkinlikler yaptık. Karakter güçlerinizi daha iyi tanıdığınızı, farkına vardığınızı düşünüyorum. Bundan sonra bu özelliklerinizi daha da pekiştirecek tutum ve davranışlar gösterebilir; böylece hem kendinize, hem çevrenize, doğaya, ülkenize ve dünyaya daha faydalı bireyler olabilirsiniz.”

Kazanımın
Değerlendirilmesi:

1. Öğrencilerden baskın olan karakter gücünü günlük hayatta daha etkili ve yaygın uygulamaları için bir eylem planı yapmalarını (örneğin her karakter gücüm için günde en az 3 kez davranış göstermek gibi) istenir.

Uygulayıcıya Not:

1. Yapışkanlı kâğıt bulunamaması durumunda renkli A4 kâğıdı, o da yoksa normal kâğıtlar küçük not kâğıdı büyüklüğünde parçalara bölünerek hazırlık yapılabilir. Özel gereksinimli öğrenciler için;
  1. Çalışma Yaprağı-1; daha büyük puntoda basılarak, Braille yazı ile hazırlanarak, yazılar kontrast bir zemin üzerine yapıştırılarak ya da dokunsal özellikler eklenerek görme bakımından işlevsel hâle getirilebilir.
  2. Çalışma Yaprağı-1 ile çalışırken ve slogan yazarken öğrenciye gerektiğinde ek süre verilerek öğrenme süreci farklılaştırılabilir.
  3. Çalışma Yaprağı-1 ile çalışırken ve slogan yazarken öğretmen bireysel olarak rehberlik ederek öğrenciye destek sunabilir.
  4. Öğrencilerin kâğıtlara yapacağı etkinlikte akran eşlemesi yapılması sağlanabilir veya grup çalışması yapılabilir.
  5. Sorular basitleştirilerek öğrencilerin etkinlik sürecine katılımları desteklenebilir.

Etkinliği Geliştiren:

Bekir EROL

Çalışma Yaprağı 1

KARAKTER GÜÇLERİ VE ERDEMLER DEĞERLENDİRME FORMU

Açıklama: Aşağıda 6 ayrı başlık altında erdemler ve bu erdemleri oluşturan 24 ayrı karakter gücü verilmiştir. Bu maddeleri tek tek okuyarak kendinizi yansıttığınızı düşündüğünüz maddenin yanına "X" işareti koyunuz.

		KARAKTER GÜCÜ	AÇIKLAMA	X
BİLGELİK	1	Özgünlük	Yeni düşünceler geliştirme ve bir şeyin en iyisini yapma konusunda iyiyimdir.	
	2	Merak	Bir şeyler keşfetmek, sorular sormak ve farklı deneyimlere açık olmanın hoşlanırım.	
	3	Öğrenme Aşkı	Fikirleri, kavramları, olguları öğrenmekten keyif alırım.	
	4	Açık fikirlik	Esnek ve açık fikirliyim, karar vermeden önce bütün ayrıntıları ile düşünmeye dikkat ederim.	
	5	Çok Yönlü Bakış Açısı	Arkadaşlarım önemli olduğunu düşündüğümüz konularda bana danışırlar.	
CESARET	6	Dürüstlük	Kendimi güvenilir, değerleriyle tutarlı davranan ve dürüst bir insan olarak görürüm.	
	7	Cesur olma	Korktuğum zamanlarda bile sıkıntı ya da zorluk karşısında pes etmem.	
	8	Azim	Başladığım bir işi bitirmek için sonuna kadar çaba gösteririm.	
	9	Yaşam Coşkusu	Enerjik, neşeli ve hayat doluyum.	
İNSANLIK	10	Nezaket	Herhangi bir karşılık beklemeden başkalarına nezaketli davranırım.	
	11	Sevme ve sevilme	Ve sevgiyi almak ve vermek bana doğal gelir.	
	12	Sosyal Zekâ	Kişiler arası becerilere sahip olan biri olarak bilirim.	
ADILIK	13	Hakkaniyet	İnsanlar haksızlığa, zorbalığa, şiddete maruz kaldıklarında harekete geçerim.	
	14	Liderlik	İnsanlar genellikle lider olarak beni seçerler.	
	15	Takım Çalışması	Bir takımın, grubun, topluluğun aktif bir üyesiyim ve grubumun başarısına katkı sağlamak için çaba harcarım.	
ÖLÇÜLÜLÜK	16	Affetme	Kin tutmam, beni rahatsız edenleri kolayca affedebilirim.	
	17	Alçakgönüllülük	İlgi odağı olmayı ve diğerleri gibi herkesin dikkatini çekmeyi sevmiyorum.	
	18	Tedbirlilik	Dikkatli ve tedbirliyimdir; davranışlarımdan doğacak risk ve problemleri tahmin edip gerekli önlemleri alırım.	
	19	Öz denetim	Zor koşullarda bile duygularımı ve davranışlarımı kontrol edebilirim.	
AŞKINLIK	20	Şükran duyma	Sözlerimle ve davranışlarımla iyi şeyler için teşekkürlerimi ifade edebilirim.	
	21	Umut	Kötü şeylerden çok iyi şeylerin olacağına inanırım ve umut ederim.	
	22	Mizah	Neşeli, komik ve mizahi seven biriyim.	
	23	Maneviyat	Yüce bir gücün varlığına inanırım, dinî ya da manevi uygulamalar benim için önemlidir.	
	24	Estetik ve mükemmelliğin takdiri	Doğada, sanatta, yaşamın birçok alanında mükemmeliyeti ve güzelliği derinden hissederim.	

KAYNAK:

Karakter Güçleri ve Erdemler, Editör: Prof. Dr. Şerife IŞIK, Pegem Yayıncılık, Ankara.

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

SEÇİMLERİMİZ

Gelişim Alanı	Kariyer
Yeterlik Alanı	Kariyer Hazırlığı
Kazanım/Hafta	Alan/bölüm/dal/ders seçiminde ilgi, yetenek ve mesleki değerleri dikkate alır./28.Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk. (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1. Çalışma Yaprağı-1 2. Çalışma Yaprağı-2
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Çalışma Yaprağı-1'in bir adet çıktısı alınır. 2. Çalışma Yaprağı-2'nin bir adet çıktısı alınır ve her bir örnek olay ayrı ayrı kesilir.
Süreç (Uygulama Basamakları):	<ol style="list-style-type: none"> Öğrencilerde merak uyandırmak amacıyla şu soru sorulur: "Bir telefon almak isterseniz ne gibi özelliklere dikkat edersiniz?" Ardından öğrencilerden cevaplar alınır. Bu sorunun ardından öğrencilerin aşağıdaki özellikleri bulmaları sağlanır: <ul style="list-style-type: none"> Bütçeye uygunluk Sağlamlık Popüler markalara yönelmektense kullanıcının telefonda beklentilerini belli oranda sağlıyor olması Zevke uygunluk vs. Ardından bir telefon seçerken dikkat etmemiz gereken özellikler olduğu gibi hayatımızda da bazı kararları alırken dikkat etmemiz gereken özellikler olduğu vurgusu yapılarak ilgi, yetenek ve mesleki değerlerin hatırlatılması amacıyla Çalışma Yaprağı-1 tahtaya asılır/yansıtılır ve aşağıdaki yönerge verilir: <p>"Sevgili öğrenciler; geçtiğimiz haftalarda ilgi, yetenek ve mesleki değerlerin neler olduğunu öğrendiniz. Şimdi hatırlamanız amacıyla tahtaya asıyorum/yansıtıyorum. Bugün sizlerle alan/bölüm/dal/ders (Okul türüne göre hangisinin seçimi yapılacaksa o söylenir.) seçiminde ilgi, yetenek ve mesleki değerler üzerine bir etkinlik yapacağız."</p> Öğrenciler Çalışma Yaprağı-1'i inceledikten sonra sınıfın oturma düzeni küme şeklinde 5 grup olacak şekilde ayarlanır. Sonrasında öğrencilerin her birine 1'den 5'e kadar rakam söylenir. Uygulayıcı öğrencileri gruplara ayırmak için şu yönergeyi verir: "1 rakamını söylediğim öğrenciler bir grup

Süreç
(Uygulama
Basamakları):

oluşturarak birinci masaya otursunlar.” Bu yönerge 2, 3, 4 ve 5 rakamı verilen öğrenciler için de tekrarlanır. Bu yöntemle öğrenciler 5 gruba ayrılır. Çalışma Yaprağı-2’deki örnek olayların her biri bir gruba dağıtılır ve sonra öğrencilere aşağıdaki açıklama yapılır:

“Sevgili öğrenciler, size dağıttığım çalışma yapraklarında her bir grubun bir örnek olayı bulunmaktadır. Sizlerden grup hâlinde bu örnek olayları okumanızı, örnek olaydaki arkadaşınızın seçimi hakkında fikir alışverişinde bulunmanızı, ona yardımcı olmak isterseniz nasıl bir fikir vereceğinizi hep beraber tartışmanızı istiyorum. Ardından seçeceğiniz grup sözcüsü arkadaşınız önce örnek olayı okuyacak ve ardından fikirlerinizi bizimle paylaşacaktır.”

5. Öğrencilere örnek olayları incelemeleri için yeterli süre verildikten sonra grup sözcüsünü seçmeleri istenir.
6. Birinci grup sözcüsü önce örnek olayını tüm sınıfa okur ve grubun örnek olay hakkındaki fikirlerini sınıfla paylaşır. Ardından aşağıdaki sorular sorularak tüm gruplardan fikir belirtmeleri istenir:
  - Örnek olaydaki arkadaşınızla ilgili ne düşünüyorsunuz?
  - Arkadaşınız seçimini yaparken neyi veya neleri ihmal etmiş olabilir?
  - Alan/bölüm/dal/ders seçiminde neleri dikkate almamız faydalı olacaktır?
7. Tüm grupların sırasıyla yukarıdaki paylaşımları yapmaları sağlandıktan sonra aşağıdaki tartışma sorularıyla etkinlik değerlendirilir:
  - Bu etkinlikte neleri fark ettiniz?
  - İlgi, yetenek ve mesleki değerlerinizin seçimlerinizdeki yeri hakkında neler söylemek istersiniz?
  - Alan/bölüm/dal/ders seçiminde ilgi, yetenek ve mesleki değerlerinizi dikkate almak neden önemlidir?
8. Aşağıdaki sorularla öğrencilerin kendi seçimlerine yönelik düşünceleri istenir:
  - Bu etkinlikteki arkadaşlarınıza benzer bir seçim süreci daha önce yaşadınız mı? Bundan nasıl etkilendiniz?
  - Önünüzde yeni bir seçim süreci olacak. Bu seçim sürecinde hangi alan/bölüm/dal/dersi seçmeyi düşünüyorsunuz?
  - Bu seçiminiz kendi ilgi, yetenek ve değerlerinize baktığınızda onlarla ne kadar uyumlu duruyor?
9. Aşağıdaki cümlelerle etkinlik sonlandırılır:

“Sevgili öğrenciler, alan/bölüm/dal/ders seçimi kariyer hayatınızın belirlenmesindeki önemli dönüm noktalarındandır. Hepinizin farklı ilgileri, yetenekleri ve mesleki değerleri var. Bu seçimleri yaparken en çok dikkat etmeniz gereken işte bu ilgi, yetenek ve değerleriniz olmalıdır. Seçimlerinizi bunlardan bağımsız yapmak sizi doyum almadığınız veya yapmakta çok zorlandığınız bir mesleğe itebilir. Sadece ilginize, sadece yeteneğinize ya da sadece önemseydiğiniz mesleki değere hitap eden meslekler seçmek yerine ilginize hitap eden, yeteneğinize uygun, çalışırken de tatmin edici değerlere sahip meslekler seçmeniz gerekir. Yaparken keyif aldığınız, yeteneklerinize uygun ve sizi mutlu edecek mesleki değere sahip bir meslek seçmek için doğru alan/bölüm/dal/ders seçimi yapmalı ve eğitim hayatınızı öyle şekillendirmelisiniz.”

Kazanımın
Değerlendirilmesi:

1. Öğrencilerden bir sonraki haftaya kadar alan/bölüm/dal/ders seçiminde etkinlikteki öğrencilere benzer sorunlar yaşayan arkadaşları olup olmadığını gözlemlenmesi istenir. Eğer varsa bu etkinlikte edindiği deneyimi onunla paylaşması istenir.
2. Ayrıca kendi ilgi, yetenek ve değerlerini tekrar gözden geçirmelerini ve buna uygun alan/bölüm/dal/ders tercihlerinin neler olabileceği üzerinde düşünceleri istenir.

Uygulayıcıya Not:

1. Grup sözcüleri paylaşımlarını yaptıktan sonra sorulan sorulara diğer gruplardan cevap alınırken her seferinde farklı bir öğrenciden görüş almaya dikkat edilmelidir.
- Özel gereksinimli öğrenciler için;
1. Çalışma Yaprağı-2, kontrast renkte bir zemin üzerine yapıştırılarak veya büyük puntolarda yazılarak görme bakımından işlevsel hâle getirilebilir.
  2. Çalışma yaprağının nasıl yapılacağı öğrencilere anlatılarak onlara model olunabilir.
  3. Tartışma soruları basitleştirilerek öğrencilerin katılımları desteklenebilir.

Etkinliği Geliştiren:

Merve KURUL

Çalışma Yaprağı 1

İLGİLER:

- ✓ **Temel Bilim:** Fizik, kimya, biyoloji gibi bilimlerin konusunu oluşturan olayları incelemekten hoşlanma.
- ✓ **Sosyal Bilim:** Sosyoloji, antropoloji, psikoloji, tarih gibi bilimlerin konusunu oluşturan olayları incelemekten hoşlanma.
- ✓ **Canlı Varlık:** Hayvan ve bitkilerin yaşayışını incelemekten, onları yetiştirip üretmekten hoşlanma.
- ✓ **Mekanik:** Çeşitli alet ve makineleri incelemekten, onarmaktan, işletmekten, alet ve makine yapmaktan hoşlanma.
- ✓ **İkna:** Başlarına düşüncelerini aktarmaktan, belli bir amacı gerçekleştirmek için başkalarını etkilemekten hoşlanma.
- ✓ **Ticaret:** Alım satım işleriyle uğraşmaktan, ticaret yoluyla kâr elde etmekten hoşlanma.
- ✓ **İş Ayrıntıları:** Ayrıntılar üzerinde çalışmaktan, her işi günü gününe yapmaktan, her şeyi düzenli tutmaktan hoşlanma.
- ✓ **Edebiyat:** Her türlü edebi eseri incelemekten, eleştirmekten, edebi eserler yazmaktan hoşlanma.
- ✓ **Güzel Sanatlar:** Resim, heykel gibi plastik sanatlar ve el sanatlarıyla ilgili eserleri incelemekten ve bu tür eserleri üretmekten hoşlanma.
- ✓ **Müzik:** Bir müzik aleti çalmaktan, müzik dinlemekten ve beste yapmaktan hoşlanma.
- ✓ **Sosyal Yardım:** Hasta yoksul ve sakat insanlara yardım etmekten ve onların sıkıntılarını azaltmaktan hoşlanma.

YETENEKLER:

- ✓ **Sözel Yetenek:** Sözcüklerle ifade edilen kavramları anlama ve arasındaki ilişkileri görebilme yeteneğidir. Zengin sözcük dağarcığına sahip olma, okuduğunu anlayabilme, değişik sözcükler kullanarak etkileyici bir üslupla kendini ifade edebilme.
- ✓ **Sayısal Yetenek:** Sayılarla düşünebilme, işlem yapabilme, olayları matematiksel eşitliklerle ifade edebilme.
- ✓ **Şekil-Uzay Yeteneği:** Geometrik şekilleri, şema ve krokileri algılayabilme, cisimlerin mekânda konumunu tasarlayabilme.

MESLEKİ DEĞERLER:

- ✓ **Yetenekleri Kullanma:** Bireyin sahip olduğu yetenek ve becerileri işinde kullanabilme olanağı bulması.
- ✓ **Ekonomik Kazanç:** Çok para kazanma ve yüksek hayat standartlarında yaşama.
- ✓ **Toplumsal Saygınlık:** Toplumda saygın bir yer edinme, yaptıklarından ötürü onurlandırılma, statü ve itibar sahibi olma.
- ✓ **Yaratıcılık:** İşin yeniliklere açık olması, özgün şeyler ve düşünceler keşfetme, tasarlama ve bunları uygulayabilme olanağı tanınması.
- ✓ **Sosyal Güvence:** İşsiz kalmama veya kendini güvende hissedecek bir gelire ve emeklilik gibi olanaklara sahip olma.
- ✓ **Güvenlik:** İşin tehlikelerden uzak, güvenli ortam ve koşullarda yapılması.
- ✓ **Meslekte İlerleme:** Bilgi ve becerileri geliştirerek meslekte ilerleme olanakları bulma.
- ✓ **Risk Alma:** İşin bazı tehlikeleri göze alarak daha çok kazanç elde etme veya daha üst düzeydeki yerlere gelme olasılığı tanınması.
- ✓ **İş birliği:** İşin başkalarıyla iş birliği yapma veya sorumluluğu onlarla paylaşma olanağı tanınması.
- ✓ **Değişiklik:** İşlerin çeşitli olması, sıkça değişik görev ve etkinlikler yapabilme olanağı tanınması.
- ✓ **Düzeltilmiş Yaşam:** Çalışma saatlerinin ve yapılan işlerin rutin ve düzenli olması.
- ✓ **Yarışma:** İşin yarışarak başkalarından üstün olduğunu kanıtlama olanağı tanınması.
- ✓ **Liderlik:** Başkalarını yönetecek ve denetleyecek bir konumda olma.

KAYNAK:

- YEŞİLYAPRAK, B (2012), Mesleki Rehberlik ve Kariyer Danışmanlığı, Pegem Akademi, Ankara
- KUZGUN, Y (2014), Rehberlik ve Psikolojik Danışma, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara

Çalışma Yaprağı 2

Örnek Olay 1:

Burak, 9.sınıf öğrencisidir. Kitap okumayı çok sevmektedir. Çok okuyan, okuduğunu kolayca anlayan, duygu ve düşüncelerini değişik sözcüklerle ifade edebilen bir öğrencidir. Tarih ve coğrafya derslerinde arkadaşlarının zorlandığı konularda onlara yardımcı olmakta ve bunda hiç zorlanmamaktadır. Ancak matematik dersinde çoğu zaman zorlanmaktadır. Anlamaya çalışmasına rağmen derslerde genelde sıkılmakta ve sınavlardan ortalamasının altında not almaktadır.

Ailesi Burak'ın sadece sözel derslerde iyi olduğunu bilmesine rağmen Burak'ın hukuk okumasını istemektedir. Bu yüzden alan tercihinde eşit ağırlık alanını seçmesini beklemektedir. Burak ise bu konuda ailesiyle aynı fikirde olmamasına rağmen ailesinin beklentilerini karşılamak istemekte ve onları kırmak istememektedir.

Örnek Olay 2:

Eymen, bir mesleki ve teknik anadolu lisesinin 9. sınıf öğrencisidir. Eymen'in el ve parmak becerisi oldukça gelişmiştir. Bu becerisini mutfakta kullanmaktan çok keyif almaktadır. Ailesine ve arkadaşlarına farklı tarif ve sunumlar denediği yemekler ve tatlılar yapmaya çalışmaktadır. Eymen mutfakta zaman geçirmekten, internette farklı sunum ve tarifleri araştırmaktan hem keyif almakta hem de bunları yapmaya çalışırken zorlanmamaktadır. Kendini ileride ünlü bir şef olarak hayal etmektedir. Çevresi tarafından da yaptığı yemekler beğeniyle karşılanmaktadır.

Eymen önce okuduğu okulun Yiyecek İçecek Hizmetleri Alanını seçmek ve üniversitede de Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümüne gitmeyi planlamaktadır. Ancak Eymen'in ablası Zeynep aynı lisenin Ulaştırma Hizmetleri Alanından mezun olmuş ve üniversitede Ulaştırma ve Lojistik okumuştur. Ardından iyi bir kurumda işe girmiş, iyi bir maaşla çalışmaktadır. Ailesi Eymen'in de böyle bir iş hayatı olmasını istemekte ve kesinlikle Yiyecek İçecek Hizmetleri Alanına gitmesini istememektedir. Eymen hayalleriyle ailesinin beklentileri arasında sıkışmış durumdadır.

Örnek Olay 3:

Berna, 9. sınıf öğrencisidir. Okulundaki seçmeli derslerden birine karar vermesi gerekmektedir. Berna'nın müziğe karşı ilgisi vardır. Bir enstrüman çalan insanlara hayranlık duymakta ve kendisi de çalmak istemektedir. Müzik dinlemekten keyif alır ve sesleri dinleme, ayırt etme ve seçme özelliğine sahiptir. Daha önceki yıllarda okul korosuna katılmış şarkılar söylemiş ve çok da keyif almıştır. Şimdi seçmeli derslerden müziği seçmek ister ancak yakın arkadaşları beden eğitimi seçmek istediğini söylemişlerdir. Berna arkadaşlarından ayrılmak istemediği için hangi dersi seçeceği konusunda kararsızdır.

Örnek Olay 4:

Esra, 9. sınıf öğrencisidir. Son birkaç yıldır "Ne olmak istiyorsun?" sorusuna hep "Psikolog olmak istiyorum." yanıtını vermiştir. Esra önce eşit ağırlığı seçmek ve ardından üniversitede Psikoloji Bölümünü okumak istemektedir. Psikologları çok gizemli bulmakta ve insanların kendileriyle ilgili bilmedikleri yanlarını gördükleri için bu mesleğin sıra dışı olduğunu düşünmektedir. İnsan davranışları hakkında daha çok bilgi edinecek olmak ona çok cazip gelmektedir. Bu sebeple psikoloji okuyanların toplumun gözünde farklı bir yere sahip olduğuna inanmaktadır. Ancak Esra insanlarla iletişim kurmaktan çok hoşlanmayan, arkadaşları ya da ailesi herhangi bir sorun anlattığında çok çabuk sıkılan bir gençtir. Genellikle yalnız kalmayı sever ve iletişimde empati kurmakta zorlanır. Esra'nın sayısal dersleri oldukça iyidir. Hatta pek çok öğretmeni Esra'nın sayısal derslerdeki yeteneğini takdir eder ve Esra da sayısal dersleri çalışmaktan keyif alır. Ancak alan tercihi konusunda hala psikolojiye gitmek için eşit ağırlık seçmek istemektedir.

Örnek Olay 5:

Ayşe, 9. sınıf öğrencisidir. İleride resim öğretmeni olmak istemektedir. Resim yapmaya ilgisi vardır ve boş zamanlarını resim yaparak değerlendirir. Güzel sanatlar lisesi sınavlarına girmiş ve başarısız olmuştur. Liseye kadar resim derslerinde yaptığı çalışmalarla hep ortalamasının altında kalırken sayısal derslerde çoğunlukla başarı göstermiştir. Öğretmenleri tarafından çoğu zaman sayısal derslerde takdir edilmekte ve bu alandan seçeceği mesleklerde başarılı olabileceğini söylemektedirler. Ayşe de sayısal derslerden keyif almasına ve bu dersleri hiç zorlanmadan yapıyor olmasına rağmen resme olan ilgisi kafasını karıştırmaktadır.

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

BENİM HAYIRIM VAR

Gelişim Alanı	Sosyal Duygusal
Yeterlik Alanı	Kişisel Güvenliğini Sağlama
Kazanım/Hafta	Kişisel güvenliği için "Hayır!" demeyi alışkanlık hâline getirir./29.Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk. (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1. Çalışma Yaprağı-1 2. 3 Adet renkli karton 3. Boya kalemi 4. Etkileşimli tahta veya projeksiyon cihazı
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Uygulayıcı etkileşimli tahta veya projeksiyon cihazına alternatif olarak belirtilen (Bu alternatifler Uygulayıcıya Not: kısmında belirtilmiştir.) seçeneklerden faydalanacaksa etkinlik öncesinde bu seçeneklere uygun ön hazırlık yapmalıdır. 2. Uygulayıcıya Not kısmı mutlaka etkinlik öncesinde okunmalıdır.
Süreç (Uygulama Basamakları):	1. Aşağıdaki açıklama ile etkinliğe giriş yapılır: <i>"Sevgili arkadaşlar, bugün sizlerin ilgisini çekeceğini düşündüğüm bir konuda etkinlik yapacağız. Konumuz kişisel güvenliği sağlama! Hepinizin bildiği doğuştan gelen bir kendimizi koruma özelliğimiz var. Bu özellik insanlarda olduğu gibi hayvanlarda da mevcuttur. Hayvanlar doğası gereği değişik şekillerde tehlikeli durumlara karşılaştıklarında kendilerini korur."</i> 2. Çalışma Yaprağı-1 etkileşimli tahta veya projeksiyon yardımıyla tahtaya yansıtılarak öğrencilerin görsel incelemeleri sağlanır ve uygulayıcı tarafından görseldeki açıklamalar okunur. 3. Ardından aşağıdaki açıklama yapılır: <i>"Tahtaya yansıttığım görselde görmüş olduğunuz bu hayvanların alışkanlıkları, kendilerini korumaları, yaşamlarının bir parçasıdır. Kişisel güvenliği için insanlar da gerekli durumlarda hayır demeyi alışkanlık hâline getirmelidirler."</i> 4. Uygulayıcı tarafından öğrencilere bu zamana kadar "hayır deme" üzerine birçok etkinlik yaptıkları hatırlatılır. 5. Ardından öğrenciler üçer kişilik gruplara ayrılır. 6. Gruplara ayrılan öğrencilerden, kendilerinden yaşça küçük öğrenciler için "Kişisel güvenlik için 'Hayır!' demenin önemi ve gerekliliği" konulu afiş hazırlamaları istenir. Kartonlar ve boya kalemleri gruplara dağıtılır. Öğrenci-

Süreç
(Uygulama
Basamakları):

lere bunun için 15 dakika süre verilir. Sonrasında hazırlanan afişler sınıfta uygun olan yere bant ile yapıştırılır. Gruplara, asılmış olan afişleri incelemeleri için 5 dakika süre verilir.

7. Aşağıdaki tartışma soruları ile sürece devam edilir:

- Hayır demenin yaşamınızın bir parçası olmasının faydaları nelerdir?
- Hayır deme yöntemlerini yaşamında etkili bir şekilde uygulayamayan insanlar için tavsiyeleriniz nelerdir?
- Hayır demenin önemini bilmenize rağmen hayır demekte zorlandığınız oluyor mu? Zorlansanız bile hayır demeyi nasıl başarırınız?
- Bu etkinlik ile daha önce fark etmediğiniz yeni bir şey öğrendiniz mi?

8. Süreç aşağıdaki açıklama ile sonlandırılır:

"Sevgili öğrenciler kişisel güvenliğimiz için 'Hayır' demek bizim daha sağlıklı, güvenli ve mutlu bireyler olmamıza katkı sağlar. Bu yüzden kişisel güvenliğimiz için 'Hayır' demeyi alışkanlık hâline getirmeliyiz."

Kazanımın
Değerlendirilmesi:

1. Okulun kardeş okul gibi projeleri ya da yakın çevresinde daha alt kademe-lerdeki okullar varsa bunlarla iş birliği yapılarak öğrencilerin hazırladığı afişler bu okullarla paylaşılabilir, hatta imkân dâhilinde öğrenciler afişlerini bu okullardaki öğrencilere tanıtarak hayır demenin önemini ve gerekliliğini anlatabilirler.
2. Öğrenciler tarafından kişisel güvenliği için 'Hayır' deme becerilerine yönelik video/sunu/kompozisyon hazırlanıp okulun internet sitesinde yayınlanması sağlanabilir.

Uygulayıcıya Not:

1. Projeksiyon cihazı veya etkileşimli tahtaya erişimi olmayan okullarda aşağıdaki alternatiflerden faydalanılabilir.
    - Uygulayıcı kendi bilgisayarını sınıfa getirerek görseli bu şekilde öğrencilere yansıtabilir.
    - Grup sayısı kadar Çalışma Yaprağı-1 çoğaltılarak öğrencilere dağıtılabilir.
- Özel gereksinimli öğrenciler için;
1. Çalışma Yaprağı-1'in tüm öğrenciler tarafından rahatlıkla görülebilmesi için hem resimlerin hem de yazıların büyük boyutlarda ve net olmasına dikkat edilerek materyalde uyarılama yapılabilir.
  2. Gruplar oluşturulurken uygun akran eşleştirmesi yapılarak sosyal çevre düzenlenebilir.
  3. Öğretmen gruplara geri bildirim vererek destek sunabilir.

Etkinliği Geliştiren:

Aslı ALTUNKUŞ

Çalışma Yaprığı 1

BUKALEMUNLAR

GÖRSEL; <https://tr.wikipedia.org/wiki/Bukalemun>

Bukalemunlar çok ağır hareket eden, ağaçlarda ve çalılar üzerinde yaşayan hayvanlardır. Derilerinde renk maddesi denilen 'kromatoforlar' bulunur. Bu sayede buldukları ortama renk uyumu sağlayarak düşmanlarından korunurlar. Bukalemunlarda sempatik sinir sisteminin salgısı ile pigmentlerin dağılması ve toplanması sağlanarak renk değişimi meydana gelir. Böylece çok ağır hareket eden bu hayvan, bulunduğu ortamda fark edilmeden güvenli bir şekilde yaşamını sürdürebilir (Bilim ve Teknik sayı 295 s.44). (<https://edergi.tubitak.gov.tr/edergi/yazi.pdf?jsessionid=mTJf1H+mC+7i-9tiCfsOnbfj?dergiKodu=4&cilt=25&sayi=295&sayfa=44&yaziid=6510>)

Çalışma Yapağı 1

KUNDUZLAR

Görsel: <https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/tasarimci-ve-muhendis-hayvanlar>

Kunduzlar, kendi yaşadıkları bölgelere yabancı kunduzların girmemesi konusunda dikkatlidirler. Bu yüzden yabancıları o bölgeden geçmemeleri için uyararak bazı engeller kurar ve bu engellerde yuvalarında ve avlandığı yerlerde, yaşadıkları gölden aldıkları çamurla küçük tepcikler yaparlar. Bu tepciklere kunduzun kendine özgü bezlelerinden çıkan keskin kokulu bir maddeyi (casteroum) bırakırlar. (<https://services.tubitak.gov.tr/edergi/yazi.pdf;jsessionid=Fiw2doti9DVFnxGpvGUsZrEC?dergiKodu=4&cilt=20&sayi=233&sayfa=22&yaziid=4162>)

Çalışma Yaprağı 1

TEKSAS BOYNUZLU KERTENKELE

Teksas boynuzlu kertenkele korkunç görümlü bir hayvandır. Kahverengi, şişman ve kumlu yaşam alanında müthiş bir şekilde kamufle olan bu kertenkelenin en önde gelen savunması sert mizacıdır. Eğer yırtıcılara karşı bu işe yaramazsa, kertenkele düşmanlarını on ikiden vuracak şekilde gözlerinden kan fışkırtıyor. 1.5 metreye kadar fışkırtabildiği bu kanda, yırtıcıları uzaklaştıran zehirli bir kimyasal bulunuyor. E tabi bu tuhaf silahın da bir bedeli var. Sadece bir kere kullandığında bile vücudunda gerekli olan kanın büyük bir kısmını fışkırtıyor.

<https://onedio.com/haber/hayvanlar-aleminden-7-inanilmaz-savunma-mekanizmasi-431915>

Çalışma Yapağı 1

KESELİ SIÇAN

Sadece Amerika'da bulunurlar ve Avustralya kıtası dışında yaşayan en büyük keseli familyasıdır. Bu sevimli sıçan türü, çok korktuğunda istemsiz bir şekilde kendini yere bırakıveriyor ve düşmanına ölü olduğunu ikna edene kadar saatlerce böyle durabiliyor. İştah kaçırabilir belki ama korku, bu hayvanlarda taklitlerine destek anlamında ceset kokusu salgılayabiliyor.

<https://onedio.com/haber/opossum-zoru-gordu-mu-olu-taklidi-yapiyor-opossum-akilli-opossum-gibi-ol-666124>

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

SORUMLU MİMAR

Gelişim Alanı	Sosyal Duygusal
Yeterlik Alanı	Benlik Farkındalığı
Kazanım/Hafta	Toplumsal rollerinin gerektirdiği sorumlulukları yerine getirmediğinde karşılaşılabileceği sonuçları değerlendirir./30.Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk. (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1. Çalışma Yaprağı-1 2. Yapışkanlı kâğıt 3. Kâğıt 4. Torba/kutu
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Uygulayıcı, kolaylık sağlaması açısından yapışkanlı kâğıtlara uygulama öncesinde roller ve sorumluluklar yazarak etkinlik sırasında vakit kazanabilir. 2. Uygulayıcı, etkileşimli tahta veya projeksiyon cihazına alternatif olarak belirtilen seçeneklerden faydalanacaksa etkinlik öncesinde bu seçeneklere uygun ön hazırlık yapmalıdır. 3. Uygulayıcıya Not kısmı mutlaka etkinlik öncesinde okunmalıdır.
Süreç (Uygulama Basamakları):	1. Aşağıdaki açıklama ile etkinliğe giriş yapılır: <i>"Sevgili arkadaşlar, bugün sizlerle sorumlulukları yerine getirme konusunda etkinlik yapacağız. Hepinizin bildiği gibi toplumsal rollerimizin getirdiği sorumluluklarımız var."</i> 2. Çalışma Yaprağı-1 etkileşimli tahta veya projeksiyon yardımıyla tahtaya yansıtılarak öğrencilerin görseli incelemeleri sağlanır ve uygulayıcı tarafından görseldeki açıklamalar okunur. 3. Aşağıdaki sorular öğrencilere yöneltilir ve gönüllü öğrencilerin paylaşımları alınır: • Sorumluluklarımızı yerine getirmek neden önemli? • Sorumluluklarınızı yerine getirmekte zorlandığınız oluyor mu? 4. Öğrencilere aşağıdaki açıklama yapılarak toplumsal rol ve sorumluluğun ne oldukları ve bunlar yerine getirilmediğinde nelerle karşılaşılabileceği vurgulanır. <i>"Rol, grup ya da kurumlarda üzerimize düşen görevdir. Örneğin, okulda öğrenci, ailede çocuk, kardeş, abla, ağabey; okul takımında kaptan ya da"</i>

Süreç
(Uygulama
Basamakları):

kaleci olmak rollerimizden bazılarıdır. Aynı anda birden fazla rolümüz olabilir. Rollerimiz, davranışlarımız üzerinde de etkilidir. Grup içerisinde rolü olan bir kişinin yaptığı işlerin sonucunu üstlenmesine 'sorumluluk' denir. İnsanlar sorumluluklarını yerine getirmediğinde kendileri ve çevredeki insanlar açısından olumsuz sonuçlar doğar. Örneğin kaleci, bazı top oyunlarında kalenin önünde durarak topun kaleye girmesini önlemekle görevli oyuncudur. Kaleci bu sorumluluğu yerine getirmediğinde diğer takım arkadaşları da bu durumdan olumsuz etkilenir. Oyunun düzeni bozulur, sorunlar yaşanmaya başlar."

5. Uygulayıcı tarafından yapışkanlı kâğıtlar bütün öğrencilere dağıtılır. Öğrencilerden yapışkanlı kâğıtlara toplumsal rol ve bu rollere ilişkin sorumlulukları yazması istenir. Öğrencilere 2-3 dakika süre tanınır.
6. Süre bitiminde yazılan kâğıtlar torba/kutuda toplanır.
7. Öğrenciler sınıf mevcuduna göre 3-4 kişilik gruplara ayrılır ve her gruba torbadan bir kâğıt seçtirilir. Öğrencilerden kâğıda yazılan rol ve sorumluluğu yerine getirmediğinde karşılaşılabilecek sorunları değerlendirip yazmaları istenir.
8. Yazma işlemi için öğrencilere 10 dakika süre tanınır. Süre sonunda yazılanların, diğer gruplarla paylaşılması için her grubun kendi sözcüsünü seçmesi istenir.
9. Gönüllü olan grupla başlanarak yazdıklarını sınıfla paylaşmaları istenir.
10. Birinci grup paylaşımlarını tamamladıktan sonra diğer gruplardaki öğrencilerin eklemek istedikleri olup olmadığı sorulur. Varsa paylaşımlar alınarak ikinci gruba geçilir. Bu şekilde tüm grubun paylaşımlarını tamamlamaları sağlanır.
11. Öğrencilerin cevapları alındıktan sonra aşağıdaki sorular sorulur:
  - Sorumluluklarınızı yerine getirmediğiniz zaman kendinizi nasıl hissederdiniz?
  - Toplumsal rol ve bu rollerin gerektirdiği sorumlulukları yerine getirmenin bireysel ve toplumsal sonuçları neler olabilir?
  - Sorumluluklarımızı yerine getirmenin kendimize ve çevremize faydaları nelerdir?
12. Tartışma soruları sonrasında aşağıdaki yönerge ile etkinlik sonlandırılır:

"Bugün sizlerle toplumsal rollerin gerektirdiği sorumlulukları yerine getirmediğimizde karşılaşılabileceğimiz sonuçları değerlendirdik. Bildiğiniz gibi evde, okulda, hayatın birçok alanında rol ve sorumluluklarımız var. İnsanlarla bir arada yaşadığımız için bu rol ve sorumluluklarımızı yerine getirdiğimizde daha düzenli, mutlu bir yaşamımız olur. Bu nedenle rol ve sorumluluklar yaşamımızı kolaylaştırır."

Kazanımın
Değerlendirilmesi:

1. Öğrencilerden gruplar hâlinde toplumsal rol ve sorumluluk kavramı üzerine bir poster hazırlamaları istenebilir. Hazırlanan posterler sınıfta ya da koridorlarda sergilenabilir.

Uygulayıcıya Not:

1. Projeksiyon cihazı veya etkileşimli tahtaya erişimi olmayan okullarda aşağıdaki alternatiflerden faydalanılabilir:
  - Uygulayıcı kendi bilgisayarını sınıfa getirerek görseli bu şekilde öğrencilere yansıtabilir.
  - Öğrenci sayısı kadar Çalışma Yaprağı-1 çoğaltılarak öğrencilere dağıtılabilir.
  - Etkinlik öncesinde A3 boyutunda bir poster şeklinde çıktı alınarak bu poster bütün öğrencilerin görebileceği şekilde tahtaya asılabilir.

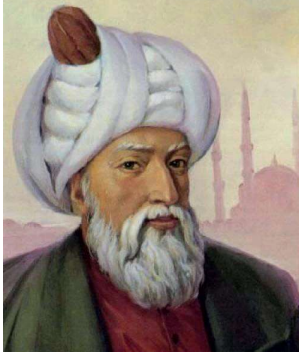
Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Çalışma Yaprağı-1, yazıların puntosu büyütülerek ve kontrast bir zemin üzerine yapıştırılarak ya da dokunsal özellikler eklenerek görme bakımından işlevsel hâle getirilebilir. Gereksinimi olan öğrenciler için bu şekilde hazırlanıp öğrencilere verilebilir.
2. Öğrencilerin yapışkanlı kâğıtları yazı yazarak doldurması yerine kendi performanslarına göre farklı şekillerde (örneğin daha önceden hazırlanan etiketleri yapıştırarak) tamamlaması istenebilir.
3. Sorular basitleştirilerek öğrencilerin sürece katılımları desteklenebilir.
4. Etkinliğin tamamlanması için ek süre verilebilir.

Etkinliği Geliştiren:

Aslı ALTUNKUŞ

Çalışma Yaprağı 1

Bir Mimar Sinan eseri olan Şehzadebaşı Camisi'nin 1990'lı yıllarda devam eden restorasyonunu yapan firma yetkililerinden bir inşaat mühendisi, caminin restorasyonu sırasında yaşadıkları bir olayı şöyle anlatmıştır: "Cami bahçesini çevreleyen havale duvarında bulunan kapıların üzerindeki kemerleri oluşturan taşlarda yer yer çürümeler vardı. Restorasyon programında bu kemerlerin de yenilenmesi yer alıyordu. Biz inşaat fakültesinde teorik olarak kemerlerin nasıl inşa edildiğini öğrenmiştik fakat taş kemer ile ilgili pratiğimiz yoktu. Kemerleri nasıl restore edeceğimiz konusunda ustalarla toplantı yaptık. Sonuç olarak kemeri alttan yalayan bir tahta kalıp çakacaktık. Daha sonra kemeri yavaş yavaş söküp, yapım teknikleri ile ilgili notlar alacaktık ve yeniden yaparken bu notlardan faydalanacaktık. Kalıbı sökmeye kemerin kilit taşından başladık. Taşı yerinden çıkardığımızda, hayretle iki taşın birleşme noktasında olan silindirik bir boşluğa yerleştirilmiş bir cam şişeye rastladık. Şişenin içinde dürülmüş bir beyaz kâğıt vardı. Şişeyi açıp kâğıda baktık. Osmanlıca bir şeyler yazıyordu, hemen bir uzman bulup okuttuk. Bu bir mektuptu ve Mimar Sinan tarafından yazılmıştı. Şunları söylüyordu. 'Bu kemeri oluşturan taşların ömrü yaklaşık 400 senedir. Bu müddet zarfında taşlar çürümüş olacağından, bu kemeri yenilemek isteyeceksiniz. Büyük bir ihtimalle yapı teknikleri de değiştiğinden, bu kemeri nasıl yeniden inşa edeceğinizi bilemeyeceksiniz. İşte bu mektubu, ben size, bu kemeri yeniden nasıl inşa edeceğinizi anlatmak için yazıyorum.' Koca Sinan mektubuna böyle başladıktan sonra, o kemeri inşa ettikleri taşları Anadolu'nun nerelerinden getirttiklerini söyleyerek izahlarına devam ediyor ve ayrıntılı bir biçimde kemerin inşasını anlatıyordu. Bu mektup bir insanın, yaptığı işin kalıcı olması için gösterebileceği çabanın insanüstü bir örneğidir. Bu mektubun ihtişamı; modern çağın insanların bile zorlanacağı taşın ömrünü bilmesi, yapı tekniğinin değişeceğini bilmesi, 400 sene dayanacak kâğıt ve mürekkep kullanması gibi yüksek bilgi seviyesinden gelmektedir. Şüphesiz bu yüksek bilgiler de o koca mimarın erişilmez özelliklerindedir. Ancak erişilmesi gerçekten zor olan; bu bilgilerden çok daha muhteşem olan, 400 sene sonraya çözüm üreten sorumluluk duygusudur."

KAYNAK:

- https://tr.wikipedia.org/wiki/Mimar_Sinan#/media/Dosya:Mimar_Sinan,_architecte_de_Soliman_le_Magnifique.jpg
- <https://www.dersteknik.com/2012/03/mimar-sinanin-sorumluluk-duygusu.html>

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

GÜÇLÜ SEÇİM

Gelişim Alanı	Sosyal Duygusal
Yeterlik Alanı	Benlik Farkındalığı
Kazanım/Hafta	Sahip olduğu karakter güçlerini zorluklar karşısında kullanmayı bilir./31.Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk. (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1. Çalışma Yaprağı-1 2. Çalışma Yaprağı-2 3. Makas 4. Torba/kutu (2 Adet)
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Çalışma Yaprağı-1’de yer alan örnek olaylar öğrenci sayısı kadar çoğaltılarak işaretli yerlerden kesilip bir kutu/torbaya konur. 2. Çalışma Yaprağı-2’de yer alan karakter güçleri ve erdemler öğrenci sayısı kadar çoğaltılarak işaretli yerlerden kesilip bir kutu/torbaya konur.
Süreç (Uygulama Basamakları):	1. Aşağıdaki açıklama ile etkinliğe giriş yapılır: “Sevgili arkadaşlar, bugün sizlerle sahip olunan karakter güçlerini zorluklar karşısında nasıl kullandığımızla ilgili bir etkinlik yapacağız. Bugüne kadar yaşamımızda birçok sorunla karşılaşmış olabiliriz. Yaşamımızdaki bu zorluklar, kendimizle, aile içi ilişkilerle, arkadaş ilişkileri ile okul ve akademik yaşam ile ilişkili olabilir. Bu zorluklar karşısında bizlerin sergilediği tutum ve davranışlar, kullandığı baş etme yöntemleri de farklılıklar gösterebilir.” 2. Aşağıdaki sorular yöneltilerek öğrencilerin duygu ve düşüncelerini paylaşımları cesaretlendirilir: <ul style="list-style-type: none"> • Karşılaştığınız zorluklar karşısında ne tür tutumlar sergilediniz? • Zorlu yaşam olayları karşısında, davranışlarınızda ne tür farklılıklar oldu? • Zorlu yaşam olayları karşısında kendinizi güçlü hissetmenizi sağlayan özellikleriniz oldu mu? Bunlar nelerdi? 3. Öğrencilerin yanıtları alındıktan sonra Çalışma Yaprağı-1’de yer alan örnek olaylardan ve Çalışma Yaprağı-2’de yer alan erdemlerden oluşturulan kutudan/torbadan her öğrencinin bir örnek olay ve erdem çekmesi istenir. 4. Sonrasında aşağıdaki yönerge öğrencilerle paylaşılır:

Süreç
(Uygulama
Basamakları):

"Çektiğiniz örnek olayı, çekmiş olduğunuz erdem in altında bulunan karakter güçleri ile nasıl çözebileceğinizi düşünün. Sonra örnek olayı, kutu/torbadan çektiğiniz erdem in altında bulunan karakter güçlerini kullanarak bu sorunun çözüm sürecinde neler yapılabileceğini bizlerle paylaşmanızı istiyorum."

5. Gönüllü öğrencilerin paylaşımları alınır.
6. Aşağıdaki sorular ile süreç devam ettirilir.
  - Bu güçleri kullanmanın zorluklar karşısında nasıl bir etkisi olur?
  - Bu etkinlikte kendinizle ilgili fark ettiğiniz yeni şeyler oldu mu? Neler?
  - Kendi yaşamınızda yaşadığınız zor bir durumda sahip olduğunuz güçlü yanlarınızı kullanarak baş ettiğiniz bir yaşantınız oldu mu? Oldu ise paylaşır mısınız?
7. Aşağıdaki açıklama ile süreç sonlandırılır:

"Bizler, kişiliğimize doğuştan gelen özelliklerimize karakter gücü dediğimiz (olumlu ve güçlü yanlarımız) özellikleri ekleyerek geliyoruz. Güçlü karakter özelliklerimize yoğunlaşarak, bir nevi elimizde var olanları en etkili şekilde kullanarak, yaşamımızı güzelleştirebilir ve daha mutlu olabiliriz. Karakter güçleri ile bakış açımızı değiştirerek farklı çözümler üretebiliriz. Ayrıca fark ettiğimiz ve bize yardımcı olan özelliklerimizi, üzerine koyarak daha da geliştirebiliriz."

Kazanımın
Değerlendirilmesi:

1. Öğrencilerden bir hafta boyunca yaşamlarında daha önce karşılaştıkları zorlukları düşünmeleri, karşılarına çıkan zorlukların üstesinden gelmek için kullandıkları karakter güçlerini not almalarını, bu notları görebilecekleri yerlere kendilerine hatırlatmak amacıyla asmaları istenebilir.

Uygulayıcıya Not:

1. Örnek olaylar uygulayıcı tarafından sınıfın ve öğrencilerin ihtiyaç ve özelliklerine göre değiştirilebilir.
Özel gereksinimli öğrenciler için;
  1. Çalışma Yaprağı-1 ve 2'nin puntolarının büyük olmasına dikkat edilerek ya da kâğıtlara Braille yazı eklenerek materyalde uyarılama yapılabilir.
  2. Öğrenciler örnek olayın çözümünde kullanabilecekleri erdemleri düşünürken öğretmen onlara bireysel olarak rehberlik ederek destek sunabilir.
  3. Örnek olayın çözümünde kullanabilecekleri erdemler hakkında düşünmeleri sırasında öğrencilere ek süre verilerek etkinlik süreci farklılaştırılabilir.
  4. Öğrencilerin örnek olayın çözümünde kullanabilecekleri erdemleri sözel olarak açıklamalarının yanında, rol oynama gibi farklı şekillerde de açıklamalarına de izin verilerek farklı biçimlerde tepki vermeleri sağlanabilir.

Etkinliği Geliştiren:

Emre UĞUZ

Çalışma Yaprağı 1

Ailemle aramda hep bir duvar var gibi. Ne onlar beni önemiyor, ne de ben onları önemiyor gibiyim. Kimse kimsenin fikirlerini sormuyor. Hele hisler... Onların hiçbir önemi yok gibi geliyor. Aile içinde kendimi çok değersiz hissediyorum.

Benim iki samimi arkadaşım var. Ama birine karşı daha yakın hissediyorum. O bir hata yaptığı zaman hemen affediyorum. Diğer arkadaşım aynı şekilde davrandığında, onu kolay kolay affedemiyorum. Hâlbuki ikisi de yakın, samimi arkadaşım. Sanırım, diğer arkadaşıma biraz haksızlık ediyorum.

Küçüklüğümde beri hep kendi başıma çalışırım, ödevlerimi kendim yaparım. Bu nedenle başkalarıyla birlikte çalışmaktan zorlanırım. Ama bazen tek başıma üstesinden gelemediğim ve öğrenemediğim konular olabiliyor. Böyle durumlarda ne yapacağımı bilemiyorum.

Okulda bir sorunla karşılaştığımda, nasıl davranmam gerektiğini bilmiyorum. Sorunlar gözümde büyüyor ve benim için çözülmesi imkânsız bir hâl alıyor. Kendimi tedirgin ve huzursuz hissediyorum.

Odama çekilip saatlerce masa başında çalıştıktan sonra, aklımda hiçbir şeyin kalmadığını fark ediyorum. Okuduğum her şey zihnimden siliniyor gibi hissediyorum. Bu durumdan nasıl sıyrılacağımı, daha farklı nasıl çalışacağımı bilmiyorum.

Derslerimde başarılıyım fakat birinci olamıyorum, futbolda da iyiyim fakat en iyisi olamıyorum. Böyle olunca mutsuz oluyorum, kendimi arkadaşlarımla kıyaslıyorum. Bazı zamanlar baş ağrım oluyor, doktor fiziksel bir sorunun olmadığını söylüyor. Eğer kusursuz birisi olursam arkadaşlarım tarafından değerli ve popüler birisi olarak görüleceğimi düşünüyorum.

Annem odamı, çok dağınık bıraktığımı söylüyor. Duvarlarda hep kâğıtların olduğunu, kıyafetlerimin dolapta olması gerekirken yerlerde olduğunu, çalışma masamın üzerinin karma karışık olduğunu söylüyor. İçimde ben de senin gibi düşünüyorum anne, kafam da odam gibi karma karışık.

Sanki ne kadar çalışırsam çalışayım yapamayacağım, yetemeyeceğim diye hissediyorum. Ailem benim için birçok şey yapıyor, ben onları hep mahcup ediyorum diye düşünüyorum. Bu düşünceden kurtulamıyorum. Midem kasılıyor, ellerim titriyor, çok gergin hissediyorum. Bir türlü bu gerginliğimi atamadığım için sınavlarıma odaklanamıyorum.

Çalışma Yaprağı 2

ERDEM VE KARAKTER GÜÇLERİ

ERDEM		TANIM	KARAKTER GÜCÜ
BİLGELİK	1	Yeni düşünceler geliştirme ve bir şeyin en iyisini yapma konusunda iyiyimdir.	Özgünlük
	2	Bir şeyler keşfetmek, sorular sormak ve farklı deneyimlere açık olmaktan hoşlanırım.	Merak
	3	Fikirleri, kavramları, olguları öğrenmekten keyif alırım.	Öğrenme Aşkı
	4	Esnek ve açık fikirliyim, karar vermeden önce bütün ayrıntıları ile düşünmeye dikkat ederim.	Açık fikirlilik
	5	Arkadaşlarım önemli olduğunu düşündüğümüz konularda bana danışırlar.	Çok Yönlü Bakış Açısı
CESARET	6	Kendimi güvenilir, değerleriyle tutarlı davranan ve dürüst bir insan olarak görürüm.	Dürüstlük
	7	Korktuğum zamanlarda bile sıkıntı ya da zorluk karşısında pes etmem.	Cesur olma
	8	Başladığım bir işi bitirmek için sonuna kadar çaba gösteririm.	Azım
	9	Enerjik neşeli ve hayat doluyum.	Yaşam Coşkusu
İNSANLIK	10	Herhangi bir karşılık beklemeden başkalarına nezaketli davranırım.	Nezaket
	11	Sevgiyi almak ve vermek bana doğal gelir.	Sevme ve sevilme
	12	Kişilerarası becerilere sahip olan biri olarak bilirim.	Sosyal Zekâ
ADILIK	13	İnsanlar haksızlığa, zorbalığa, şiddete maruz kaldıklarında harekete geçerim.	Hakkaniyet
	14	İnsanlar genellikle lider olarak beni seçerler.	Liderlik
	15	Bir takımın, grubun, topluluğun aktif bir üyesiyim ve grubumun başarısına katkı sağlamak için çaba harcarım.	Takım Çalışması
ÖLÇÜLÜLÜK	16	Kin tutmam, beni rahatsız edenleri kolayca affedebilirim.	Affetme
	17	İlgi odağı olmayı ve diğerleri gibi herkesin dikkatini çekmeyi sevmiyorum.	Alçak gönüllülük
	18	Dikkatli ve tedbirliyimdir; davranışlarımdan doğacak risk ve problemleri tahmin edip gerekli önlemleri alırım.	Tedbirlilik
	19	Zor koşullarda bile duygularımı ve davranışlarımı kontrol edebilirim.	Özdenetim
AŞKINLIK	20	Sözlerimle ve davranışlarımla iyi şeyler için teşekkürlerimi ifade edebilirim.	Şükran duyma
	21	Kötü şeylerden çok iyi şeylerin olacağına inanırım ve umut ederim.	Umut
	22	Neşeli, komik ve mizahı seven biriyim.	Mizah
	23	Yüce bir gücün varlığına inanırım, dinî ya da manevi uygulamalar benim için önemlidir.	Maneviyat
	24	Doğada, sanatta, yaşamın birçok alanında mükemmeliyeti ve güzelliği derinden hissedirim.	Estetik ve mükemmelliğin takdiri

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

AMAÇLARIM İÇİN KARARLARIM-I

Gelişim Alanı	Kariyer
Yeterlik Alanı	Kariyer Planlama
Kazanım/Hafta	Kariyer hazırlığı sürecinde belirlediği amaçlar doğrultusunda alan/dal/ders seçiminde karar verme becerisini kullanır./32.Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk. (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	<ol style="list-style-type: none"> 1. Öğrenci sayısı kadar A4 kâğıt 2. Okulda seçilebilecek alan/dal/dersleri gösterir A3 boyutunda poster. (Okul psikolojik danışmanından /Rehber öğretmeninden destek alınabilir.) 3. Çalışma Yaprağı-1
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	<ol style="list-style-type: none"> 1. Etkinlik öncesinde alan/dal/ders seçimi yönetmeliklerinin son hâlini incelemek yararlı olacaktır. 2. Kazanımlardan 15-17. ve 28. hafta etkinlikleri gözden geçirilebilir. 3. Etkinlik Bilgi Notu okunur.
Süreç (Uygulama Basamakları):	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aşağıdaki açıklama ile etkinliğe giriş yapılır: <i>"Sevgili gençler, daha önceki derslerimizde kısa ve uzun vadeli kariyer amaçlarınız, mesleklerin zaman içindeki değişimini ve gelişimini, alan/bölüm/dal/ders seçiminde ilgi, yetenek ve mesleki değerler konularında sizlerle etkinlikler gerçekleştirdik. Kimler neler hatırlıyor, paylaşmak isteyen var mı?"</i> sorusu sorularak her bir kazanımla ilgili gönüllü öğrencilerden paylaşımlar alınır. 2. Her öğrenciye birer A4 kâğıt verilir. <i>"Şimdi sizlere verilen kâğıtlara daha önce belirlediğiniz veya kariyer hazırlığı sürecinde belirlediğiniz amaçları not etmenizi istiyorum."</i> Öğrencilere 5 dakika süre verilir. Süre bitiminde paylaşım yapmak isteyen öğrencilerden kariyer amaçları dinlenir. 3. Kariyer amaçları paylaşımından sonra hazırlanan poster tahtaya asılır. Öğrencilerle birlikte incelenir ve şu yönerge verilir: <i>"Okulumuzda seçebileceğiniz alan/dal/dersleri görüyorsunuz. Kariyer amaçlarınıza ulaşabilmeniz için bu listeden hangi dersleri seçmelisiniz? Şimdi yazdığınız kariyer amaçlarının karşısına seçebileceğiniz alan/dal/dersleri yazınız."</i> 4. <i>"Kariyer amacınızı veya seçebileceğiniz dersleri yazarken karar vermek</i>

Süreç
(Uygulama
Basamakları):

size zor gelebilir. Şimdi kararlarımızı verirken bize yardımcı olacak bir çalışma yapalım.” denir ve Çalışma Yaprağı-1 öğrencilere dağıtılır.

5. Karar verme basamakları adım adım tahtaya yazılarak öğrencilerden örneklendirmesi istenir. Karar verme basamakları Etkinlik Bilgi Notundan da faydalanılarak öğrencilerle paylaşılır.
6. Sürece aşağıdaki tartışma soruları ile devam edilir:
  - Yaşamınız boyunca hangi konularda kararlar veriyorsunuz?
  - Size göre yaşamınızla ilgili vereceğiniz hangi kararlar daha kritiktir.
  - Karar verme becerisini kullanarak alan/dal/ders seçmek neden önemlidir?
  - Kariyer amaçlarınızla okulumuzun alan/dal/derslerle uyumlu mu?
  - Seçenekleriniz hakkında ne tür bilgiler topladınız?
7. Tartışma soruları sonrasında aşağıdaki yönerge ile etkinlik sonlandırılır:

“Bugün kariyer amaçlarımız ile okulumuzda seçebileceğiniz alan/dal/dersleri konuştuk. Haftaya bu konuda etkinliğimize devam edeceğiz.”

Kazanımın
Değerlendirilmesi:

1. Öğrencilerden kariyer amaçları için seçebilecekleri alan/dal/dersleri düşünmeleri istenir.
2. Bir sonraki haftaya kadar karar verme becerisi üzerine düşünmeleri istenir.
3. Öğrencilerden Çalışma Yaprağı-1’i bir sonraki derse kadar doldurmaları istenir.

Uygulayıcıya Not:

1. Uygulayıcı; öğrenciler kariyer amaçlarını, kariyer amaçlarına ulaşmak için seçilebilecek alan/dal/dersleri yazarken aralarda dolaşım yazmakta zorluk çeken öğrencilere destek verilebilir.
  2. Okulda seçilebilecek alan/dal/dersleri gösterir posterin, sınıfın uygun bir yerinde, bir sonraki derse kadar asılı kalması sağlanır.
- Özel gereksinimli öğrenciler için;
1. Çalışma Yaprağı-1, kontrast renkte bir zemin üzerine yapıştırılarak veya büyük puntalarda yazılarak görme bakımından işlevsel hâle getirilebilir.
  2. Tartışma soruları basitleştirilerek öğrencilerin katılımları desteklenebilir.
  3. Ek süre verilerek öğrencilerin etkinliği tamamlamaları kolaylaştırılabilir.

Etkinliği Geliştiren:

Güller SEZGİN

Çalışma Yaprağı 1

KARAR VERME BASAMAKLARI

PROBLEMİ TANIMLAYIN
(VERİLECEK KARARI TANIMLAYIN)

SEÇENEKLERİ BELİRLEYİN

SEÇENEKLER HAKKINDA
BİLGİ TOPLAYIN

SEÇENEKLERİ İNCELEYİN

UYGUN SEÇENEĞİ BELİRLEYİN
VE UYGULAYIN

SONUCU GÖZDEN GEÇİRİN
VE DEĞERLENDİRİN

ETKİNLİK BİLGİ NOTU¹

KARAR VERME SÜRECİ VE BASAMAKLARI

Karar verme; TDK'ye göre bir sorunu karara bağlamak, karşılaştırmak olarak tanımlanmıştır. Yani karar verme, olması muhtemel olasılıklardan birini seçme işlemi olarak tanımlanabilir.

Bir hedefe ulaşılabilmesi amacıyla elde bulunan imkân ve koşullar doğrultusunda mümkün olabilecek çeşitli olası eylem şekilleri içinden en uygununun seçilmesi 'karar' şeklinde ifade edilebilir.

Karar vermek, seçeneklerle ilgili belirsizlikleri yeterli düzeyde azaltarak, bu seçenekler arasından en uygun olanı seçmekle ilgili işlemler dizisi olarak betimlemiştir. (Doğan,2010)

Karar vermede amaç; ortaya yeni ve farklı çözümler getirmek değil, bireyin önceden belirlediği kısıtlar doğrultusunda mevcut olan en uygun seçeneği ve çözümü belirlemesidir.

Bu süreci kolay kılmak adına yapılacak en doğru yol, tüm seçenekleri mevcut kısıtlara göre değerlendirmek ve 'uygunluk' göre alternatifleri sıraya koymaktır.

Carney ve Wells (1995) ise, karar verme sürecini tanımlarken yedi çember metaforunu kullanmıştır. Ona göre karar verme süreci birbiri içine geçmiş yedi çemberden oluşmaktadır. Bu yedi çember aşağıdaki gibi açıklanır:

- **Farkında Olma:** Karar vermek için hazır olmak rahatsızlık hissinin varlığıyla başlar. Bu hislerin varlığı da içsel veya dışsal baskıya yol açar.

- **Kendini Değerlendirme:** Bireyin kendini tanıması karar vermenin en önemli bileşenidir. Bu bileşeni oluşturan da ilgi, yetenekler, değerler, beceriler ve isteklerdir.

- **Araştırma:** Özellikle kariyer kararı vermede birey kendini tanımaya ve meslek yaşamına ilişkin geniş, anlamlı ve doğru bilgiyi araştırmalıdır. Doğru karar vermek, bu araştırmalardan geçer.

- **Bütünleştirme:** Bireyin alternatifleri arasından seçtiği ideal kararlar, sahip olduğu özellikleri kıyaslaması gerekir. İstekler ile bireyin özellikleri arasında uzlaşma sağlanmasıdır. Kararlar, bütünleştirme ve tutarlılık süzgecinden geçirilir.

- **Sorumluluk:** Çoğu zaman birey karar vermeye ve bunun için hareket etmeye ihtiyaç duyacaktır. Sorumluluk alma vakti gelince, doğru seçim için doğru ve yeterli bilgi gereklidir.

- **Uygulama:** Sorumluluk alarak karar vermeyi başarılı kılabilecek şey bir plan dahilinde gerçekleşmesi olacaktır. Plan; karar verirken ne, niçin, ne zaman ve nasıl sorularına yanıt aramaktır. İyi bir planlama, belirsizlikleri ve beklenmedik durumları en aza indirir. Bununla birlikte, plan dahilinde tüm ihtimalleri yordayabilmek çok mümkün görünmemektedir.

- **Yeniden Değerlendirme:** Karar verme sürecinde istenilen sonuçlara varılabilmesi için kişinin kararlarını yeniden değerlendirebilmesine ve eğer gerekirse düzeltme yapmasına olanak sağlanmalıdır. İlla ki kararın kötü olması bu süreci gerekli kılmaz. Verilen karar kapsamında daha fazla öğrenme yaşantısı oluşturabilmek için gereklidir.

1 Coşgun, H. (2019). Kariyer Karar Verme Grup Rehberliği Programının Öğrencilerin Kariyer Karar Verme Güçlük Düzeylerine Etkisinin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı İnsan Kaynakları Yönetimi Bilim Dalı, İstanbul.

Aktaş, N. (2016). Lise Öğrencilerinin Motivasyon Kaynakları Ve Karar Verme Stratejileri. Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Programı, Aydın.

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

AMAÇLARIM İÇİN KARARLARIM-II

Gelişim Alanı	Kariyer
Yeterlik Alanı	Kariyer Planlama
Kazanım/Hafta	Kariyer hazırlığı sürecinde belirlediği amaçlar doğrultusunda alan/dal/ders seçiminde karar verme becerisini kullanır./33.Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk. (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1. Etkileşimli tahta 2. Tahta kalem 3. Bir önceki hafta öğrencilerle paylaşılan Çalışma Yaprağı-1
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Etkinlik öncesinde alan/dal/ders seçimi yönetmeliklerinin son hâlini incelemek yararlı olacaktır.
Süreç (Uygulama Basamakları):	<ol style="list-style-type: none"> Uygulayıcı tarafından tahtaya "Karar verme gücü, sahip olduğumuz önemli güçlerden biridir. Kararlarımız hayatımızın hem kalitesini, hem de yönünü belirler. (Paul MCKENNA)." sözü yazılır. Öğrencilere aşağıdaki soru yöneltilir ve öğrencilerden gelen cevaplar tahtaya yazılır: <i>"Sevgili gençler, şimdi sizlerden düşünmenizi istiyorum. Nelere karar verme gücüne sahipsiniz? Kararlarınızı verirken hangi basamakları kullanırsınız?"</i> Daha sonra <i>"Sizlerin de belirttiği gibi hayatımızda bazı kararları kendimiz alırken bazı kararlar bizim dışımızda alınabilir. Hayatımızın yönünü belirleyen kararlardan bir tanesi kariyer seçimimizdir. Geçen hafta sizlerle, belirlediğiniz kariyer amaçlarınıza ulaşmak için okulumuzda seçebileceğiniz alan/dal/dersleri ve karar verme basamaklarını incelemiştik. Hatırlıyorsunuz değil mi? Sizlerden okulumuzdaki alan/dal/dersleri tekrar incelemenizi ve düşünmenizi istemiştik. Bu konu ile ilgili paylaşım yapmak isteyen var mı?"</i> sorusu yöneltilir ve gelen paylaşımlar alınır. Sürece aşağıdaki tartışma soruları ile devam edilir: <ul style="list-style-type: none"> Kariyer amaçlarınızla yaptığınız alan/dal/ders seçimleri uyumlu mu? Karar verme becerisini kullanmak neden önemlidir? Kariyer amaçlarınız doğrultusunda alan/dal/ders seçerken karar verme becerisini kullanmak neden önemlidir?

Süreç
(Uygulama
Basamakları):

5. Tartışma soruları sonrasında aşağıdaki yönerge ile etkinlik sonlandırılır.

“Alan/dal/ders seçimlerimiz sadece bir kez yapacağımız bir şey değildir. İlerleyen yıllarda okulumuzun özelliklerine göre seçebileceğimiz alan/dal/derslerle ilgili yeni kararlar vermemiz gerekecek. Bu kararları verirken belirlediğiniz kariyer amaçlarına uyumlu olması için gerekli incelemeleri ve araştırmaları yapmayı unutmayınız. Zorlandığımız anlarda karar verme basamaklarını hatırlamakta yarar var.”

Kazanımın
Değerlendirilmesi:

1. Alan/dal/ders seçiminizde zorlandığınızı düşünüyorsanız okul rehber öğretmeni/psikolojik danışmanından yardım alabilirsiniz.

Uygulayıcıya Not:

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Tartışma soruları basitleştirilerek öğrencilerin katılımları desteklenebilir.
2. Karar verme sürecine ilişkin durumlar örneklendirilerek öğrencilere ipuçları verilerek hatırlatmalar yapılabilir.

Etkinliği Geliştiren:

Güller SEZGİN

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

YARDIM İSTİYORUM (3N 1K)

Gelişim Alanı	Sosyal Duygusal
Yeterlik Alanı	Kişisel Güvenliğini Sağlama
Kazanım/Hafta	Kimden, nereden, ne zaman ve nasıl yardım isteyebileceğini bilir./34.Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk. (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1. Çalışma Yaprağı-1 2. Torba/kutu
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Çalışma Yaprağı-1'deki örnek olaylardan her öğrenciye bir örnek olay gelecek şekilde çoğaltılır ve işaretli yerlerden kesilip katlanarak bir torba/kutuya konur.
Süreç (Uygulama Basamakları):	<ol style="list-style-type: none"> Aşağıdaki açıklama ile etkinliğe giriş yapılır: <i>"Sevgili arkadaşlar, bugün sizlerin de bilgi sahibi olduğumu düşündüğüm bir konuda etkinlik yapacağız. Konumuz, yardım isteme."</i> Aşağıdaki soru yöneltilerek öğrenciler duygu ve düşüncelerini paylaşmaları için cesaretlendirilir: <ul style="list-style-type: none"> Yardım istemek neden önemlidir? Gönüllü öğrencilerden alınan cevaplardan sonra aşağıdaki açıklama ile etkinliğe devam edilir: <i>"Hepimiz bugüne kadar yaşamımızda pek çok sorunla karşılaşmış olabiliriz. Bu sorunlar yaşamımızın her alanı ile ilişkili olabilir. Kendimizi güvende hissetmediğimiz, iyi hissetmediğimiz zamanlarımız olabilir. Bu sorunların üstesinden gelebilmek için yardım isteyebiliriz. Yaşadığımız sorunları, daha hızlı ve kolay bir şekilde çözüme kavuşturabilmek, kişisel güvenliğimizi sağlamak ve daha iyi hissedebilmek için yardım istemek önemlidir."</i> Uygulayıcı tarafından öğrencilerden Çalışma Yaprağı-1'de yer alan örnek olaylardan oluşturulan kura kutu/torbasından birer örnek olay çekmeleri istenir. Sonrasında aşağıdaki yönerge öğrencilerle paylaşılır: <i>"Sevgili öğrenciler, çektiğiniz örnek olayı sınıfta okuyarak örnek olaydaki karakterimizin kimden, nereden, ne zaman ve nasıl yardım isteyebileceğini"</i>

Süreç
(Uygulama
Basamakları):

düşünmenizi ve düşüncelerinizi bizlerle paylaşmanızı istiyorum.”

6. Gönüllü öğrencilerin paylaşımları alınır. Her öğrencinin paylaşımından sonra diğer öğrencilere yardım süreci ile ilgili farklı önerileri olup olmadığı sorulur.
7. Çalışma Yaprağı-1’deki her örnek durum en az bir kez ele alındıktan sonra aşağıdaki tartışma soruları öğrencilere yöneltilir:
  - Bu etkinlikte farklı bir yardım kaynağı öğrendiniz mi?
  - Yardım isteme süreçleri hakkında bilgi sahibi olmak neden önemlidir?
8. Aşağıdaki açıklama ile süreç sonlandırılır:

“Sevgili arkadaşlar, hepinizin bildiği gibi yaşamımızda tek başımıza üstesinden gelemediğimiz durumlarla karşılaşabilir ve yardım almaya ihtiyaç duyabiliriz. Bugün hep birlikte yardım istemenin önemini, hangi durumda, kimden, nereden, ne zaman ve nasıl yardım isteyeceğimiz konusunu konuştuk. Yaşamımızın devamında da karşılaşabileceğimiz bu tarz sorunlar karşısında, bugün edindiğimiz bilgileri kullanmamız, çözüm yolu bulma konusunda etkili olacaktır.”

Kazanımın
Değerlendirilmesi:

1. Öğrencilerden, yardım arama süreçlerinde ihtiyaç durumları ve başvurulacak kaynaklar ile ilgili bilgiler toplamalarını ve bunları kartvizit hâline getirerek sınıf panosuna ya da okul panosuna asmaları istenebilir.

Uygulayıcıya Not:

1. Gönüllü olarak kura çeken öğrencinin cevap vermediği/veremediği durumlarda, sınıftaki diğer öğrencilere söz verilerek etkileşim devam ettirilebilir.
  2. Gönüllü olarak kura çeken öğrencinin cevap verdiği durumlarda da sınıftaki diğer öğrencilere söz verilerek cevaplar çeşitlendirilebilir.
- Özel gereksinimli öğrenciler için;
1. Çalışma Yaprağı-1’de yer alan yazıların puntosu büyütülerek ve yazılar kontrast bir zemin üzerine yapıştırılarak ya da çalışma yaprağına dokunsal özellikler eklenerek görme bakımından işlevsel hâle getirilebilir.
  2. Çalışma Yaprağı-1’deki duruma ilişkin paylaşım yapmak isteyen öğrencilerin kolaylaştırıcı sorular ya da ipuçları ile katılımları desteklenebilir.
  3. Tartışma soruları basitleştirilerek öğrencilerin sürece katılımları kolaylaştırılabilir.

Etkinliği Geliştiren:

Sinan YAZICIOĞLU

Çalışma Yaprağı 1

Aileme bir türlü başarılarım yetmiyor. Her zaman daha fazla olsun istiyorlar, ben bu beklentileri karşılayamaktan çok korkuyorum. Komşu çocuklarıyla kıyaslanmak hoşuma gitmiyor, bu konuda devamlı baskı altında hissediyorum ve bu baskı nedeniyle sınavlarda istediğim performansı gösteremiyorum.

Son zamanlarda geceleri uyku ile ilgili sorunlar yaşıyorum ve uykusuz kaldığımdan sabahları uyanamıyorum, okula geç kalıyor ve derslerime odaklanamıyorum.

Bu aralar telefonda çok fazla vakit geçiriyorum. Ders çalışırken biraz ara vereyim diyorum, bir bakmışım saatler geçmiş. Gözlerimi, zihnimi telefondan alamıyorum. Ders çalışamayınca pişman oluyorum. Üniversite için çok güzel hayallerim vardı hâlbuki.

Resim yapmayı seviyorum ve bu konuda yetenekli olduğum söyleniyor. İlerde yapacağım mesleğimin, resim ile ilgili olmasını hayal ediyorum. Fakat annem babam, mühendis ya da doktor olmam gerektiğini söylüyor. Bu konuda hiç anlaşamıyoruz.

Evde yalnız kaldığım bir gündü. Mutfaktan su almak için ayağa kalktığımda birden başım döndü, gözlerim kararı. Ayaklarımın yerden kesildiğini hissettim. Yere düşecek gibi oldum.

Bir gün sosyal medyada vakit geçirirken güzel bir ayakkabı gördüm. Fiyatı olması gerekenden ucuz olunca satın almak istedim ve sipariş verdim. Siparişim elime ulaştığında kutudan ayakkabı değil de oyuncak telefon çıktı.

Bahçeden acı acı bir kedi sesi geliyordu. Merak edip bahçeye baktığımda kedinin yaralandığını gördüm. Onun bu durumuna çok üzüldüm. Yardım etmek istedim, neler yapabileceğimi düşündüm fakat elimden bir şey gelmiyordu.

Bir yaz günüydü. Ailemle ormanlık alanda yürüyüş yapıyorduk. Yürürken ağaçların arasından süzülen dumanı fark ettik. Biraz yaklaşınca bir grubun mangal yakıldığını ve piknik yaptığını gördük. Gördüklerimize şaşırдық, çünkü bu alanda piknik yapmak, mangal yakmak yasaktı.

Her gün aynaya korkarak bakıyorum, kendimi görmek istemiyorum. Ben bile kendi görüntüme katlanamazken arkadaşlarımdan beni beğenmesine anlam veremiyorum. Beğenilmek hoşuma gitse de o kadar güzel olduğumu düşünmüyorum. Beni üzmemek için böyle söylediklerini düşünüyorum.

Bir yaz akşamıydı. Arkadaşlarımdan ayrılmış eve dönüyordum. 2 kişi önümü kesti ve benden telefonumu istediler. Ben vermek istemeyince zorla almaya çalıştılar. Korktum ve koşmaya başladım. Onlar da arkamdan koşuyorlardı.

Emre derslerinde başarılı, mutlu, çevresi tarafından örnek gösterilen bir öğrenciydi. Ancak son zamanlarda Emre'nin tutum ve davranışlarında birtakım değişiklikler ortaya çıkmaya başladı. Emre bir süredir çok uyuyor, sürekli yalnız kalmak istiyor ve bazı günler okula gitmek bile istemiyordu. Emre'nin bu durumunu fark eden anne babası, Emre ile bu konuda konuşmak istediler fakat Emre bir sorun olmadığını söyleyerek konuyu kapattı. Emre, okulda bazı üst sınıf öğrencileri tarafından kendilerine para vermesi için sürekli rahatsız edilerek bu durumu herhangi birine anlatmaması için de tehdit ediliyordu. Emre, bu durumu nasıl çözeceğini bilmemekteydi.

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

AMAÇLARIM VE BEN

Gelişim Alanı	Akademik
Yeterlik Alanı	Eğitsel Planlama ve Başarı
Kazanım/Hafta	Akademik amaçlarını gerçekleştirme konusunda kendini değerlendirir./35.Hafta
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf
Süre	40 dk. (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1. Çalışma Yaprağı-1
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Çalışma Yaprağı-1 öğrenci sayısı kadar çoğaltılır.
Süreç (Uygulama Basamakları):	<ol style="list-style-type: none"> Aşağıdaki açıklama ile etkinliğe giriş yapılır: "Sevgili arkadaşlar, bugün hep birlikte akademik amaçlarımızı gerçekleştirme konusunda kendimizi değerlendirmeye ilgili bir etkinlik gerçekleştireceğiz." Öğrencilere "Amaç kelimesinden ne anlıyoruz?" sorusu yöneltilerek grup etkileşimi başlatılır. Öğrencilerden alınan cevaplardan sonra uygulayıcı tarafından aşağıdaki tanım yapılır: Türk Dil Kurumu sözlüğüne göre amaç; "Ulaşmak istenilen sonuç." "Hepimiz yaşamımızın her döneminde gerçekleştirmek istediğimiz birçok amaç belirliyoruz. Öğrenim hayatımız boyunca belirlediğimiz akademik amaçlar da bu amaçların önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Amaçlarımıza ulaştığımızda ise başarılı olduğumuzu hissederiz." Yukarıdaki açıklama yapıldıktan sonra aşağıdaki tartışma sorularıyla süreç devam ettirilir: <ul style="list-style-type: none"> Amaç belirlemek neden önemlidir? Başarılı olmak neden önemlidir? Akademik amaçlar neler olabilir? Bu amaçlara ulaşmak ve başarılı olmak için neler yapmalıyız? Tüm öğrencilere Çalışma Yaprağı-1 dağıtılarak 10 dakika süre verilir. Öğrencilerden Çalışma Yaprağı-1'i akademik amaçlarını düşünerek doldurmaları istenir.

Süreç
(Uygulama
Basamakları):

6. Gönüllü öğrencilerden yazdıklarını sınıfla paylaşmaları istenir.
7. Öğretmen aşağıdaki soruları sorar ve grup etkileşimi devam eder:
  - Akademik amaçlarınızı gerçekleştirme sürecinde ne gibi sorunlarla karşılaştınız?
  - Karşılaştığınız sorunları çözmek için neler yaptınız?
  - Akademik amaçlarınıza ulaşma konusunda kendinizde gördüğünüz olumlu ve olumsuz yönler nelerdir?
8. Aşağıdaki açıklama ile süreç sonlandırılır:

“Sevgili arkadaşlar, etkinliğimize katılımınız ve vermiş olduğunuz cevaplar için hepinize teşekkür ederim. Bugün sizlerle akademik amaçlarımızı ve bu amaçlara ulaşma konusunda kendimizi nasıl değerlendirdiğimizi konuştuk. Yaşamımızda belirlediğimiz akademik amaçlarımıza ulaştığımız anlar olabileceği gibi ulaşamadığımız anlar da olacaktır. Bu gibi durumlara neden olan, özellikle kendimizden kaynaklanan faktörleri tespit ederek düzeltmek, özellikle yani amaç belirleme sürecinde, daha sonra da akademik amaçlarımıza ulaşmamızda ve başarılı olmamızda önemli bir rol oynayacaktır.”

Kazanımın
Değerlendirilmesi:

1. Öğrencilerden Çalışma Yaprağı-1’i evde her zaman görebilecekleri bir yere asmaları istenebilir.

Uygulayıcıya Not:

1. Grup etkileşimi için öğretmen tarafından sorulan sorulara öğrencilerin verdiği cevaplar tahtaya yazılabilir.
Özel gereksinimli öğrenciler için;
  1. Çalışma yaprağındaki bölümler; renklendirilerek, yazıların puntoları büyütülerek görme bakımında işlevsel hâle getirilebilir.
  2. Tartışma soruları basitleştirilerek öğrencilerin sürece katılımları desteklenebilir.
  3. Öğrencilerin performansına göre çalışma yaprağında doldurmaları gereken kısımların sayısı azaltılabilir.

Etkinliği Geliştiren:

Sinan YAZICIOĞLU

Çalışma Yaprığı 1

Bugüne kadar gerçekleştirdiğim amaçlarım:

1.

2.

3.

4.

5.

Gerçekleştirmek için neler yaptım:

1.

2.

3.

4.

5.

Bugüne kadar gerçekleştiremediğim amaçlarım:

1.

2.

3.

4.

5.

Neden gerçekleştiremedim:

1.

2.

3.

4.

5.

9. SINIF ETKİNLİKLERİ

BOŞLUKLARI DOLDURALIM

Gelişim Alanı	Ortak
Yeterlik Alanı	Ortak
Kazanım/Hafta	Sınıf Rehberlik Programı etkinliklerine/yaşantılarına ilişkin duygu ve düşüncelerini yansıtır./36. Hafta
Sınıf Düzeyi	İlkokul-Ortaokul-Lise kademelerindeki tüm sınıf düzeyleri
Süre	40 dk. (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1. Çalışma Yaprağı-1
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Sene boyunca gerçekleştirilen sınıf rehberlik çalışmaları ve kazanımları gözden geçirilir. 2. Çalışma Yaprağı-1 grup sayısı kadar çoğaltılır.
Süreç (Uygulama Basamakları):	<ol style="list-style-type: none"> 1. Etkinliğin amacının sene boyunca Sınıf Rehberlik Programı etkinliklerine/yaşantılarına ilişkin duygu ve düşüncelerini yansıtmak olduğu açıklanarak etkinliğe giriş yapılır. 2. Çalışma Yaprağı-1 öğrencilere dağıtılarak boş bırakılan yerleri kendi düşünce ve duygularına göre doldurmaları istenir. 3. Öğrencilere Çalışma Yaprağı- 1'i doldurmaları için yeterli süre verilir. 4. Ardından gönüllü öğrenciler Çalışma Yaprağı-1'deki cevaplarını paylaşır. (Gönüllü öğrenci çıkmaması hâlinde uygulayıcı teşvik eder.) 5. Paylaşımlar alındıktan sonra aşağıdaki sorular ile devam edilir. <ul style="list-style-type: none"> • Rehberlik etkinliklerine yönelik duygu ve düşünceleriniz neler? • Rehberlik etkinliklerinin daha iyi yapılması ve geliştirilmesi için önerileriniz neler? • Bu sene sınıf rehberlik etkinlikleri uygulanırken aklınızda kalan sizi etkileyen bir yaşantınızı paylaşır mısınız? 6. Öğrencilerden paylaşımları alındıktan sonra aşağıdaki yönerge ile etkinlik sonlandırılır. <p><i>"Bu sene sınıf rehberlik etkinliklerinde akademik gelişimi, kariyer gelişimi, sosyal duygusal gelişim alanlarında birçok faaliyete katıldınız. Bu etkinliklerle akademik anlayış ve sorumluluk geliştirme, okula uyum sağlama, eğitsel çalışmalarınızı planlayabilme gibi eğitim öğretim hayatınıza yönelik kazanımlar elde ettiniz. Aynı zamanda kendinizi tanıyıp, kişisel güvenliğinizi sağlamanın yollarını değerlendirdiniz. Kişiler arası becerileri geliştirmek için</i></p>

Süreç
(Uygulama
Basamakları):

çalıştınız. Meslekleri tanıyıp, çalışma hayatı konusunda bilgiler edindiniz. Rehberlik etkinlikleri bu bilgiler ışığında sizi hayata hazırlama, beceri kazandırma, güçlü yanlarınızı geliştirme konularında destekler. Eğitim öğretim sürecinizde yine rehberlik etkinlikleri yaparak yeni kazanımlar öğreneceksiniz. Bu dönemin etkinlikleri sona erdi, ancak siz bu zamana kadar öğrendiğiniz bilgi ve becerileri yaşamınıza geçirebilir, yardıma ihtiyaç duyduğunuzda benden, okul psikolojik danışmanınızdan /rehber öğretmeninizden destek isteyebilirsiniz."

Kazanımın
Değerlendirilmesi:

1. Öğrencilerden istedikleri bir konu ile ilgili etkinlik tasarımları istenir. Tasarlanan etkinlikler okul psikolojik danışmanına/rehber öğretmenine iletilir.

Uygulayıcıya Not:

1. Okul psikolojik danışmanı/rehber öğretmeni tasarlanan etkinlikleri EBA ya yükleyebilir veya etkinlik oluşturma birimlerine ulaştırabilir.

Etkinliği Geliştiren:

Derya ATALAY

Çalışma Yaprığı 1

Boşlukları Dolduralım

Bu sene yaptığınız rehberlik etkinliklerinin değerlendirilmesi, geliştirilebilmesi amacıyla sizin fikirlerinize ihtiyacımız var. Etkinliklere ilişkin duygu ve düşüncelerinizi boş bırakılan kısımlara yazabilirsiniz. İhtiyaç duyarsanız arka sayfayı kullanabilirsiniz.

1- Bu sene sınıf rehberlik etkinliklerinde .....
.....
.....
faaliyetleri yaptık.

2- Rehberlik etkinliklerinde daha önce bilmediğim.....
.....
.....
konuları öğrendim.

3- En çok.....
.....
.....
etkinliklere katılmaktan keyif aldım.

4- .....
.....
.....
etkinliklere katılmaktan çok hoşlanmadım.

5- Bence .....
.....
.....
konularında da etkinlikler olmalı.

TEŞEKKÜR EDERİM.